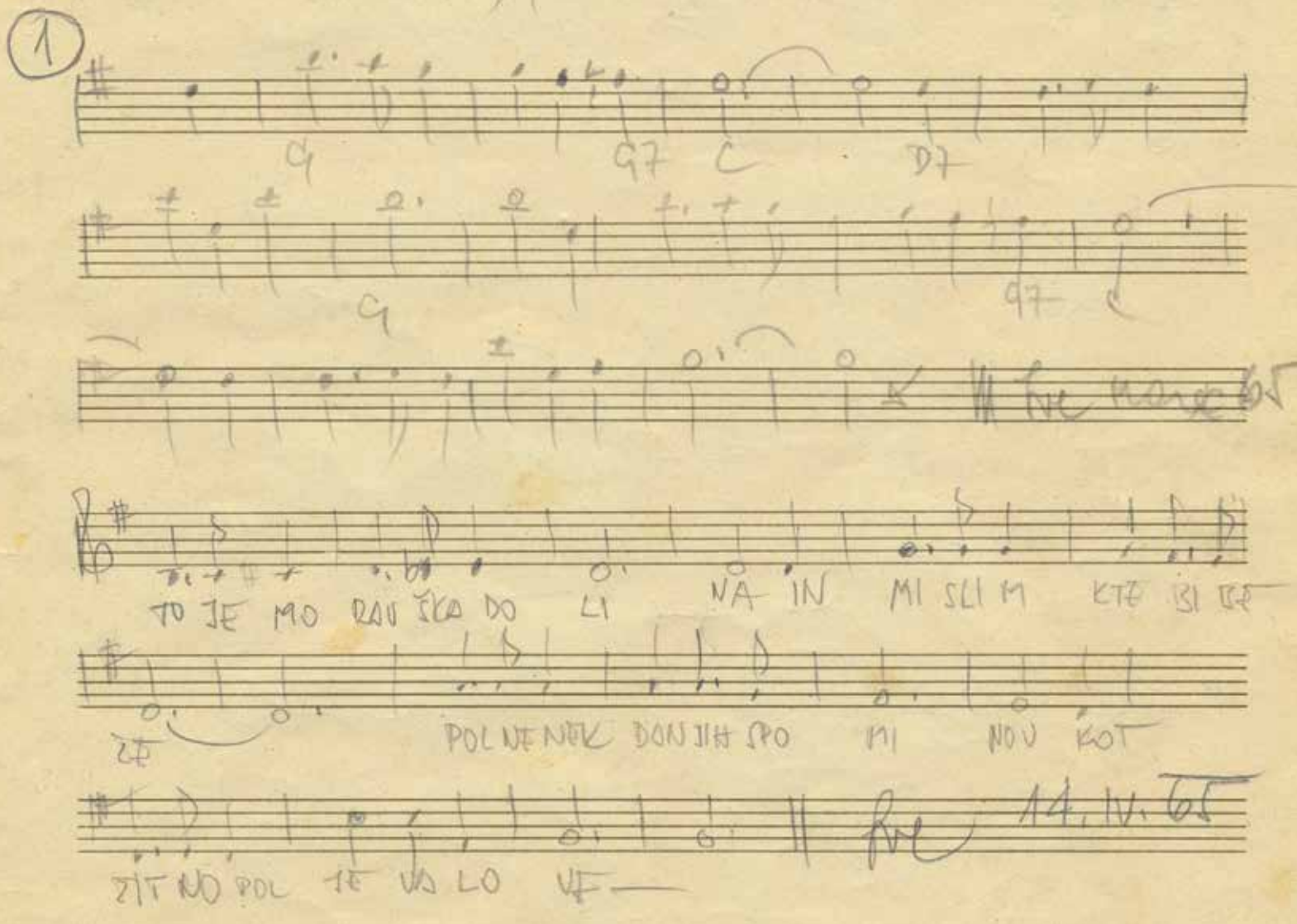

Novice iz Moravške doline

GLASILO OBČINE MORAVČE / FEBRUAR/MAREC 2021 / ŠTEVILKA 2 / LETNIK XXII

2

2021

Rešimo Gradiško jezero!

Gradiško jezero, priljubljeno izletniško in sprehajalno točko, ogrožajo izcedne vode Termitove deponije v Drtiji. Meritve namreč kažejo prisotnost izjemno visokih koncentracij težkih kovin.

Življenje med oblaki

Lucija Vrankar vam je še pred dvema letoma kot študentka z nasmehom postregla s hrano ali pijačo v Moravčah. Zdaj že leto in pol živi v Dubaju, kjer opravlja poklic stvarstevare.

KID Limbar – že petindvajset let za kulturo srca

Petindvajset let neprekinjenega ustvarjalnega dela je prineslo polno glasbenih, gledaliških, ustvarjalnih in izobraževalnih dogodkov, čudovitih srečanj in nepozabnih gostovanj.

Moravška dolina – uradna svečana pesem Občine Moravče

Pesem Moravška dolina je prvič izšla leta 1967 na LP plošči Stari lovec v izvedbi ansambla Mihe Dovžana in vokalnega kvinteta Gorenjci. Ovitek je ilustriral Maksim Gaspari.

V letu 2021 sveže »Novice na ETV« dvakrat tedensko

Na lokalni televiziji ETV, ki se je v lanskem letu združila s televizijo ATV Signal Litija, sedaj pripravljajo skupen program z imenom ETV HD, ki pokriva področje petih občin: Moravče, Litija, Šmartno pri Litiji, Zagorje ob Savi in Trbovlje. Tedenski spored vseh oddaj je sproti objavljen na spletni strani www.etv-hd.si.

Program televizije ETV HD lahko spremljate povsod, kjer je bil že prej prisoten program ATV Signal Litija (oddajnika Jevnica in Litija), poleg tega pa je signal tudi v omrežjih vseh večjih kabelskih operaterjev. Programska mesta so navedena v preglednici.

OPERATER	PROGRAMSKO MESTO
Telemach - EON	717
Telekom - Siol	702
T2	285
A1	360
DVB-T, Jevnica, Litija	K29
YouTube	/TelevizijaETV

Ekipa ETV je na voljo gledalcem za vprašanja, povezana s sprejemom signala ali z nastavitvami televizorja. Z veseljem bodo pomagali!

PROGRAM TELEVIZIJE ETV USTVARJAMO ZA VAS, ZATO BOMO VESELI VAŠIH PREDLOGOV, POHVAL IN MOREBITNIH PRIPOMB.

DA BOMO Z VAŠO POMOČJO LAHKO ŠE BOLJŠI,
NAM PROSIM SPOROČITE VAŠE MNENJE NA

televizija@etv-hd.si ali telefon: 041 779 390.

USTVARJALCI PROGRAMA ETV HD

Novice iz Moravske doline

FEBRUAR/MAREC 2021
ŠTEVILKA 2
LETNIK XXII

Novice iz Moravske doline je informativno glasilo občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. ISSN 2536-4057. Izhaja predvidoma desetkrat letno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Sedež in naslov uredništva
Občina Moravče
Vegova ulica 9
1251 Moravče

01 724 71 40

E-poštni naslov
moravske.novice@moravce.si

Odgovorna urednica
mag. Tatjana Čop

Uredniški odbor
Eva Babnik
Ajda Lalič
Bernarda Mal
dr. Franci Malin
mag. Matjaž Marolt
Anja Ravnikar

Likovni urednik in oblikovanje
mag. Blaž Slapar

Lektoriranje
Marjana Cvirn

Fotografija na naslovnici
Originalni notni zapis pesmi
Moravska dolina, ki jo je
uglasbil Ive Dovžan.

Tisk
Tiskarna Januš d.o.o.

Naklada
1800 izvodov

Rokovnik izhajanj, navodila za pisce prispevkov in cenik oglasnega prostora so objavljeni na spletni strani www.moravce.si.

Naslednja številka izide 28. aprila 2021. Prispevke za objavo pošljite na elektronski naslov moravske.novice@moravce.si. Rok za oddajo je 5. aprila 2021.

Pisci sami jamčijo za verodostojnost vsebine objav ter za avtorstvo besedil in slikovnega gradiva.

Novice iz Moravske doline so vpisane v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374.

Z odločnimi koraki v razvoj

Drage Moravčanke, spoštovani Moravčani.

dr. Milan Balažič
župan občine Moravče

Postavil vam bom preprosto vprašanje: zakaj imamo svojo občino? Moj odgovor je sledeč: zato, da našim občankam in občanom zagotavlja osnovne življenjske pogoje: preskrbo z življenjskimi potrebščinami (trgovine), dostopnost do zdravniške in socialne oskrbe, osnovno šolanje, komunalne in prostorske razmere za bivanje, prometne in komunikacijsko-informacijske povezave (pošto, optiko), prostore za kulturne, športne, upravne in politične dejavnosti

(lokalno samoupravo), pa še kaj bi se našlo. Vendar to še ni vse: tako kot v primerljivih državah – denimo Avstriji in Nemčiji, mora občina imeti svojo »dušo« in »imidž – podoba«. Tudi s tem se ukvarjamo zadnji dve leti (podoba občine, turizem), a smo šele na začetku.

POSTAVITI JE POTREBNO PREDNOSTI: PREDEN NE POSKRIBIM ZA ŠIRITEV PRETESNE ŠOLE IN IZGRADNJO DOMA STAREJŠIH OBČANOV, NE BOM GRADIL ŠPORTNEGA PARKA, ČEPRAV PRIDE TUDI TA KMALU NA VRSTO, TAKO KOT OTROŠKA IGRIŠČA.

Modernizacija občine

Vobeh omenjenih državah prevladujejo majhne občine. Tudi naša spada med manjše. V takšni pravi, pristni občini, ki jo občani čutijo za svojo, je življenje prebivalcev lahko prej urejeno. Urejenost razmer za skupno življenje članov občine – od otrok do odraslih in starejših – je moj glavni cilj. Moja osnovna naloga, ki ji sledim, je skrb za kakovost življenja naših ljudi. Seveda imam pri tem prednostne naloge: preden ne poskrbim za širitev pretesne šole in izgradnjo doma starejših občanov, ne bom gradil športnega parka, čeprav pride tudi ta kmalu na vrsto tako kot otroška igrišča.

Načeloma smo še vedno podeželska skupnost, čeprav se s pospešenim razvojem tudi naša občina vsej bolj urbanizira. Za nami so časi, ko so Moravško dolino označevali osamljenost vasi in kmetij in zato odvisnost od naravnih danosti, majhno število

prebivalcev, težaška kmečka dela in omejena družbena mobilnost. Pod vplivom urbanizacije je tudi našo dolino zajel val modernizacije, ki ena za

OBVOZNICA BO TEMELJITO SPREMENILA IN IZBOLJŠALA KAKOVOST ŽIVLJENJA: PREUSMERILI BOMO TOVORNI PROMET IN S TEM ZAGOTOVILI VEČJO VARNOST NAŠIH OTROK, OBENEM PA OMOGOČILI REVITALIZACIJO STAREGA TRŠKEGA JEDRA.

drugo odpravljajo razlike med mestom in vasjo. Poleg nove optike, za katero imamo zagotovila, da se bo letos res intenzivno gradila, so za modernizacijo naše občine potrebni projekti, ki so v polnem teku in jih v nadaljevanju kratko opisujem.

Rebalans občinskega proračuna

Vselej se vse začneja pri denarju. Občinski svet je na seji 17. februarja sprejel moj predlog rebalansa občinskega proračuna. Največja sprememba so dodatna velika sredstva za izgradnjo prizidka k osnovni šoli Jurija Vege in sodobne športne dvorane,

Hrepenim po Novicah brez omembe dveh imen

Ko sem končal pisanje kolumne, sem bil vesel, da se mi ni bilo treba ukvarjati ne z bivšim županom ne z vodstvom Termita. Žal je bilo moje veselje hitro skaljeno z dobro usklajenima »akcijama« obeh. Verjemite mi, tako kot vas tudi mene utrujajo besedni boji z enimi in drugimi. A ker so vaše nabiralnike »onesnažili« z goro laži, sem dolžan prikazati drugo stran – pravo in nezamegljeno. Žal mi je vašega, a tudi mojega časa in časa vseh dobronamernih občinskih svetnikov in občinskih uradnikov. Dela imam veliko in nič me ne veseli odgovarjati na njihove neresnice. A žal sem v to primoran – zavoljo resnice, zavoljo vseh, ki skupaj uresničujemo desetletja stare cilje, zavoljo vas, ki od nas upravičeno pričakujete vedno več.

Vaš župan

ki bo za naše otroke, pa tudi širše za športne in kulturne dogodke, saj bo imela 350 sedežev. Prav tako so zagotovljena sredstva za drugi dve veliki investiciji, kjer pa večino stroškov nosita država in zasebni kapital: za nadaljevanje izvedbe projekta izgradnje zahodne obvoznice in začetek gradnje doma za starejše občane.

SKUPAJ ZMOREMO: ZA VSE POMEMBNEJŠE RAZVOJNE ZADEVE BOM NAJPREJ VPRAŠAL VAS IN VAS BOM POSLUŠAL.

V predlogu rebalansa proračuna je velik poudarek dan varstvu in vzgoji predšolskih otrok, osnovnemu šolstvu (vključno s prevozom otrok), zdravstveni oskrbi, socialnemu varstvu (pomoči družinam, varstvu invalidov, starih in materialno ogroženih), varstvu pred naravnimi nesrečami (vzdrževanju sistema Civilne zaščite) in sistemu reševanja (Gasilska zveza), gradnji občinskih cest (predvidena je ureditev in asfaltiranje 22 cestnih odsekov), dokončanju kanalizacijskih projektov, novim vodovodom, programom v kulturi, športu, turizmu in varovanju okolja ter naravne dediščine. Z Načrtom razvojnih programov se poudarki prenašajo na nadaljnje investicije v cestno infrastrukturo, spodbujanje razvoja malega gospodarstva in stanovanjske gradnje.

Moravški dom za starejše občane in obvoznica

Kot kažejo zadnji pogovori z investitorjem, bomo letos spomladi končno začeli z gradnjo dolgo pričakovanega doma za starejše občane. S podjetjem IMP, s predsednikom uprave mag. Boštjanom Kreftom, sem že podpisal Pismo o nameri, v katerem Občina Moravče in IMP izražata svoj interes, odločenost in pripravljenost za sodelovanje pri izgradnji doma in izvajanju varstva. Vzporedno s pripravami in začetkom gradnje bomo od Ministrstva za delo pridobili tudi koncesijo za opravljanje varstva, vendar ta ne bo ovirala samega začetka gradnje.

Sredi januarja smo v Moravčah gostili vse soglasodajalce za izgradnjo moravške zahodne obvoznice, med njimi direktorja Direkcije RS za infrastrukturo Tomaža Willenparta. Predstavljena je bila predinvesticijska zasnova in strokovne utemeljitve za izgradnjo različice II z dvema viaduktoma. Ta različica namreč omogoča večjo prometno varnost, ohranitev vseh naravnih tokov in naše dediščine. Obvoznica bo v temelju spremenila in izboljšala kakovost življenja: tako zaradi preusmeritve težkega tovornega prometa iz občinskega centra kot zaradi varnosti naših šoloobveznih otrok, pa tudi zaradi

revitalizacije starega trškega jedra. Naša obvoznica je zdaj v postopku umeščanja v državni proračun, čemur bosta sledila parcelacija in odkup zemljišč. V začetku februarja je sledil sestanek direktorja naše občinske uprave Ivana Kende z ministrom za infrastrukturo Jernejem Vrtovcem, kjer je bila dogovorjena pospešitev vseh postopkov.

Centralna moravška kanalizacija in nova splošna ambulanta v Moravčah

Konec januarja sem se sestal z županom Občine Domžale Tonijem Dragarjem, direktorjem občinske uprave Občine Domžale Edvardom Ješelnikom in direktorjem Javnega komunalnega podjetja Prodnik d.o.o. Markom Faturjem. Tema sestanka je bila vstop Občine Moravče v solastništvo pri Javnem podjetju Centralna čistilna naprava Domžale - Kamnik.

Največ časa smo posvetili projektu izgradnje glavnega kanalizacijskega voda med Studencem in Moravčami. Strinjali so se, da je potrebno takoj pristopiti k izvedbi projekta. To smo tudi storili: na sestanku petih županov občin Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin 9. februarja v Moravčah smo potrdili naš vstop v solastništvo, zdaj pa so že stekli postopki, ki bodo v letih pred nami privedli do izgradnje centralne moravške kanalizacije od Studenca do Moravč. S tem bomo dolgoročno ekološko rešili eno največjih težav v naši občini.

Z direktorico Zdravstvenega doma Domžale mag. Renato Rajapakse sem se načelno dogovoril za krepitev zdravstvene oskrbe v naši občini, ki mora slediti hitri rasti njenega prebivalstva. V tem smislu je poleg obstoječe splošne ambulante predvideno odprtje še ene nove splošne ambulante. S tem bo vsaj za nekaj časa zagotovljena ustrezna kakovostna raven zdravstvene oskrbe za vse naše občanke in občane.

Izrabiti nove razvojne priložnosti

Ob visoki rodnosti in priseljevanju (samo v zadnjih dobrih petnajstih letih se je prebivalstvo naše občine povečalo za tretjino, s štiri tisoč na šest tisoč) smo s pridnimi rokami ustvarili enkratni preplet podeželsko-mestne skupnosti. Imamo tako rekoč vse prednosti podeželja, hkrati pa mestno raven kakovosti življenja. Oziroma smo ji zelo blizu in z novimi pridobitvami ji bomo še bližje. Tokrat ne bomo zamudili novih razvojnih priložnosti.

Zakaj jih ne bomo zamudili? Ker imam na občini dobro ekipo in ker delamo skupaj z vami, občanke in občani. Epidemija koronavirusa je sicer začasno preprečila polno delovanje lokalne samouprave, vendar bom takoj, ko bo mogoče, znova zagnal zbor vasi, strateški svet, svet kmetov, svet žensk, mladinski svet itn.

Skupaj zmoremo: za vse pomembnejše razvojne zadeve bom najprej vprašal vas in vas bom poslušal. Z vztrajnostjo bomo napredovali. Seveda bi bilo naše skupno delo olajšano, če bi država občini omogočila večjo samostojnost pri urejanju naših lokalnih zadev, še posebej glede upravljanja s prostorom.

V tej smeri si bomo prizadevali za spremembo obstoječe zakonodaje, saj bo le razširjeno sodelovanje ljudi pri upravljanju občine tisti temelj, na katerem stoji hiša demokracije. Prav tako se bomo potrudili, da v skladu z zakonom o lokalni samoupravi (26. člen) naša občina pridobi poseben status (ta status je namenjen občinam na gorskih, obmejnih, narodnostno mešanih, razvojno šibkih in ekološko ogroženih območjih). Na ta način bi od države prejeli dodatna razvojna sredstva.

Narediti več z manj denarja

Zdaj pa še nekaj besed o občinski upravi. Naloga občinske uprave je, da v vašo korist upravlja interese lokalne skupnosti. Nepristransko in pregledno mora služiti vašim interesom in delovati v skladu z načeli odzivnosti, odgovornosti, učinkovitosti, poštenosti in zakona, ki je enak za vse. Ker skrbi za vas, sta etična obzirnost pri delu z ljudmi in osebna kultura nepogrešljivi. Občinski uradniki morajo delati dobro, kakovostno, strokovno, hitro in pošteno. Če temu ni tako in imate slabo izkušnjo, vas prosim, da to sporočite meni ali direktorju občinske uprave mag. Ivanu Kendi.

Skupaj lahko storimo vse, tako da vsak dobi svoje. Vaše zaupanje si bo občinska uprava zaslužila z boljšim delovanjem, širšim dostopom do javnih dobrin in storitev, zmanjšanjem stroškov in preudarno uporabo vašega davkoplačevalskega denarja. Ali preprosteje rečeno: narediti več za manj denarja. Ob enakem številu zaposlenih v mojem mandatu občinska uprava dela veliko več kot prej. In ker se naš proračun ne more primerjati s proračuni velikih občin, kot je, denimo, sosednja domžalska, velja vsak evro dvakrat obrniti, preden ga premišljeno vložimo v nekaj koristnega.

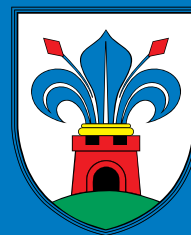
V koaliciji z vami

Ob tem je treba vedeti, da država načeloma zmanjšuje svojo finančno podporo občinam, medtem ko imajo le-te vse več nalog in obremenitev. Zato smo se vse bolj prisiljeni obnašati podjetniško – kar je tudi prav. Zato bo tudi vse več javno-zasebnega partnerstva, ker sama občina nima tako velikega proračuna, da bi zgolj z lastnim denarjem financirala vse bolj rastoče potrebe in projekte. Pri tem razvijamo načelo tekmovalnosti med potencialnimi investitorji in izvajalci javnih del, da na ta način pridemo do najcenejše možne in najbolj kakovostne

izvedbe posameznih projektov.

Na koncu koncev gre za to, da mora biti občan kot uporabnik storitev občinske uprave z njimi zadovoljen. Ker so zahteve po kakovostnih, hitrih in strokovnih storitvah vse večje, je nujno potrebno poiskati načine, kako se približati vam, občankam in občanom. Pravijo, da kdor hitro da, dvakrat da: zato občinske uradnike navajam k hitri odzivnosti na vsako vašo prošnjo, vlogo ali pritožbo. Vi ste »kupci« storitev občine in za svoj denar morate dobiti to, kar potrebujete.

Merilo poslovne uspešnosti občinske uprave so dosežki, povezani z izvajanjem sklepov župana in občinskega sveta, predvsem pa vaše zadovoljstvo. Res je, da se v občinski politiki v podporo volilnega programa župana oblikuje večinska koalicija, pri nas imenovana Partnerstvo za razvoj. Toda kot župan sem predvsem in najprej v koaliciji z vami, občankami in občani.

23. MAREC – ROJSTNI DAN JURIJA VEGE IN PRAZNIK OBČINE MORAVČE

Tudi letos se žal ne bomo srečali na slovesnosti ob prazniku občine Moravče. Načrtujemo skupno prireditev ob dnevu državnosti kot lansko leto.

O tem vas bomo sproti obveščali.

V torek, 23. marca, posvetite nekaj časa našemu velikemu Moravčanu, baronu Juriju Vegi, saj je o njemu veliko napisanega. V tem letu načrtujemo ureditev poti, po kateri je od doma v Zagorici hodil v šolo v Moravče.

Več o načrtovani moravški Vegovi poti boste lahko prebrali v prihodnji številki.

Dr. Milan Balažic, župan

Velika noč – skrivnost življenja

BESEDILO: KANCIJAN ČIŽMAN, župnik

Vteh dneh smo se pogosto spomnili »čudne« obletnice. Minilo je namreč leto dni, odkar se nam je vsem življenje povsem spremenilo zaradi koronavirusa. Zelo živo se še spomnim občutkov, bilo je na četrtek, ko smo obhajali še zadnjo sveto mašo, pri kateri so še lahko bili verniki. Na koncu maše sem povedal, da nekaj časa ne bo svete maše, prav tako vsi obredi in bogoslužja do nadaljnjega odpadejo. Zares je bil čuden občutek in nihče od nas si takrat ni predstavljal, da bo to nekaj dolgotrajnega.

Nekako smo se morali privaditi na drugačno življenje. In čeprav je včasih drugačnost lahko na nek način popestritev in obogatitev, pa je ta drugačnost, v kateri živimo že leto dni, daleč od tistega, kar si želimo. Sicer se zavedamo, da ta pandemija ni prva, ne edina in tudi ne zadnja. V zgodovini se je človeštvo že večkrat soočalo z epidemijami. In bilo je še veliko huje, kot je zdaj. Res pa je, da je bistvena razlika v tem, da to doživljamo tukaj in sedaj, na lastni koži. Večkrat se ob različnih pogovorih dotaknemo tiste misli, da se narava pač maščuje, ker tudi ljudje z njo pogosto ravnamo brezvestno in neprijazno. Res, narava v sebi skriva še mnogo skrivnosti, ne samo za oči nevidne viruse, pa čeprav vedno več vemo in smo seznanjeni z vsemi odkritji in spoznanji znanstvenikov ter raziskovalcev. In se velikokrat čudimo in strmimo.

Neznanec v meni

Tudi človek v sebi nosi skrivnosti. Kdo izmed nas lahko reče, da popolnoma pozna samega sebe? Že sami sebi smo velika skrivnost. Vsak dan, vsako uro se v našem telesu dogajajo presenetljive stvari: na tisoče in na milijone celic vsak dan odmre, nastajajo pa z razmnoževanjem nove in tako se telo obnavlja in krepi. Od tega je odvisen tudi naš imunski sistem, ki skrbi za nas in nas varuje pred »nepovabljenimi vsiljivci« v našem telesu, med katerimi so tudi nevidni virusi. In med temi je tudi nepovabljeni zloglasni novi koronavirus.

Če pomislimo na našo notranjost, smo še bolj nebogljeni. Kdo zmore reči, da povsem pozna svojo psiho, svojo dušo, svojo duševnost ali svoj duhovni svet? Psihologi pravijo, da je naša duševnost, naša duhovna razsežnost življenja podobna ledeni gori: samo tretjina je nad površino vode, dve tretjini sta potopljeni v vodne globine. Tako naj bi se tudi človek zavedal samo ene tretjine svojih misli in vsega, kar se dogaja globoko v naši podzavesti. Večina naše duševnosti je potopljena v podzavest; te se ne zavedamo in je ne poznamo. Nekaj tega doživljamo in »predelamo« v naših sanjah.

Človek je res samemu sebi skrivnost. In še večja skrivnost so ljudje okoli nas, tudi ljudje, s katerimi skupaj živimo, delamo in doživljamo različne stvari. »Vsak je svet zase,« včasih pomodrujemo. In na nek način je to res. Po drugi strani pa je izredno dragoceno in nepogrešljivo, da lahko vse, kar sam doživljam, povem in zaupam tistim, ki so mi blizu. Da lahko izrazim in ubesedim vse, kar mi »leži na duši«, in tudi tisto, česar ne razumem popolnoma. Tisto, kar je v meni nejasno in težko razumljivo.

Ljubezen ne pričakuje povračila

In ta moj drugi, ta človek ob meni mi pomaga, da se zavedam tudi presežnosti svojega življenja. Ne obstaja samo podzavest, ki je ne poznam popolnoma. Obstaja tudi presežnost mojega življenja, ki se dviga v neslutene višave. V človeku sta hkrati raj in pekel. Vse to nosi vsak človek v sebi. In v tej razpetosti iščem in pletem svoje odnose, izoblikujem svoje vrednote, usmerjam svoje delo in načrte. In v tej presežnosti, v tem hrepenenju »po več«, se verni obračamo k Bogu. Ne k neznanemu ali oddaljenemu Bogu, temveč k Tistemu, ki je prišel na zemljo, da bi nam pokazal bistvo našega življenja in da bi nas odrešil. In za to je bil pripravljen vzeti križ na rame, bil je pripravljen vzeti breme hudih dejanj – tistih, ki privrejo iz nezavedne podzavesti, in tistih, ki se popolnoma jasno in svobodno izoblikujejo v človekovem razumu in čustvih. Vse to je bil pripravljen sprejeti in »odtrpeti« do zadnje zadolženosti tudi najbolj izgubljenega človeka. Še ena skrivnost in hkrati osupljivost. Kako je kaj takega sploh mogoče? Odgovor je samo eden: zaradi ljubezni. Samo v ljubezni je možno nekaj takega. V tisti ljubezni, ki zmore upati proti upanju, ki zmore odpuščati in vztrajati tudi v porazih in bolečinah. Ljubezen ne pričakuje povračila. Ljubezen gre tudi tja, kjer na videz ni nobenega odziva ali pripravljenosti. In samo v taki ljubezni se lahko zgodi Velika noč. Bog nas ima preprosto rad. In to brezpogojno. Bog ima rad vse ljudi: verne in neverne, bogate in revne, zdrave in bolne ... Velika noč je zato vsako leto tisto sporočilo, ki ozdravlja in nas krepi. Ki odstira skrivnost našega življenja, ki se razteza v večnost. Je tisti žarek Velikonočnega jutra, ki zmore prežariti in prežarčiti vse naše bitje do zadnjega »vlakna«.

In to je Velika noč: Bog nas zastonjsko ljubi in nas odrešuje vseh bremen, tudi strahu pred smrtjo. Velika noč je sporočilo za vsakogar: vedno je možen nov začetek in vedno je možna pot naprej. Naprej vse do praznega groba in naprej v novo življenje, ki nam je obljubljeno v moči Kristusovega Vstajenja.

Zato vam vsem skupaj voščim in želim veselja, upanja in spoznanja, da naše krhko življenje v sebi nosi kal Velikonočnega jutra ter obljube večnega veselja in življenja. Naj nas ta resnica odpira in spodbuja za plemenita dejanja ljubezni.

Februarska redna seja sveta Občine Moravče

BESEDILO: mag. TATJANA ČOP

Vsredo, 17. februarja, je potekala trinajsta redna seja Občinskega sveta Občine Moravče. Seja je zaradi varnostnih ukrepov za preprečevanje širjenja bolezni covid-19 potekala v dvorani Kulturnega doma Moravče, s čimer je bila omogočena dovolj velika razdalja med prisotnimi. Seje se je udeležilo štirinajst svetnikov, vodil jo je župan dr. Milan Balažič. Po pregledu zapisnikov 11. redne in 12. korespondenčne seje so ju svetniki z večino sprejeli. Sledila je predstavitev dnevnega reda, ki je bil prav tako sprejet.

Še vedno brez ustreznega Statuta, a s potrjeno spremembo proračuna

Kljub ponovni razlagi o nujnosti spremembe Statuta Občine Moravče zaradi uskladitve z veljavno zakonodajo predlog ni bil potrjen, saj je zanj glasovalo osem od navzočih štirinajstih svetnikov, proti so glasovali trije svetniki, vzdržali so se tudi trije svetniki. Za sprejem Statuta je namreč potrebna dvotretjinska večina. Posledično je bila tudi umaknjena druga točka dnevnega reda. Nato so svetniki obravnavali predlagano spremembo Odloka o proračunu občine Moravče in ga z večino glasov sprejeli.

Pri 6. točki je župan dr. Balažič predstavil tri amandmaje k Odloku o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo v občini Moravče. Od navzočih štirinajstih svetnikov jih je trinajst podprlo predlagan Odlok z dopolnitvami.

Svetniki so soglasno podprli Sklep o lokacijski preveritvi na območju enote urejanja prostora EUP PD-01P.

Novi predstavniki občine in sprememba sistematizacije v vrtcu

Sledile so točke, povezane z imenovanju predstavnikov Občine Moravče v različne organe. Razlage je podajal Janez Vidic, predsednik Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Sledile so potrditve predlaganih predstavnikov, in sicer: Andreje Vavpetič za skupno predstavnico občin Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin v Svetu javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Roje, Agate Lucije Jevnikar za predstavnico Policijske postaje Domžale za nadomestno članico Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Moravče. Potrdili so tudi predstavnike ustanovitelja v Svetu javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda

Osnovne šole Jurija Vege, in sicer Antona Orehka, Janjo Juvančič in Nejca Capudra.

Svetniki so tudi potrdili predlog, da Občina predlaga Marka Kladnika za kandidata Občine za člana Razvojnega sveta Ljubljanske urbane regije za mandatno obdobje 2021 do 2027.

Občinski svet Občine Moravče je tudi izdal soglasje k Sklepu o uporabi normativov in soglasje k spremembi sistemizacije za šolsko leto 2020/2021 za Vzgojno-varstveno enoto Vojke Napokoj, Osnovna šola Jurija Vege, za štirinajst oddelkov, od 1. marca 2021 dalje.

V nadaljevanju se je občinski svet seznanil s podaljšanjem shem državnih pomoči po skupinski izjemi v kmetijstvu in gozdarstvu ter shem pomoči de minimis v primarni kmetijski proizvodnji ter ribištvu in akvakulturi.

Okoljska problematika

Glede onesnaževanja okolja in ogrožanja neposredne ter širše okolice zaradi izkoriščanja naravnih virov, so občinski svetniki sprejeli tri sklepe:

1. Občinski svet Občine Moravče poziva Vlado Republike Slovenije (Ministrstvo za okolje in prostor, ARSO), da podjetju Termit v letošnjem letu ne izda okoljevarstvenega dovoljenja, ker za to ne obstajajo izpolnjeni pogoji. Pred tem zahtevamo sanacijo vseh odprtih kopov, prenehanje odlaganja (nevarnih) industrijskih odpadkov in ustrezno zaščito odprtih kopov kremenčevega peska.

2. Občinski svet Občine Moravče zahteva očiščenje Gradiškega jezera in sanacijo celotnega območja jezera ter pritoka Drtijiščica. Na obeh lokacijah naj se takoj postavijo merilne naprave onesnaženosti in vzpostavi redno merjenje z opozorili prebivalcem in obiskovalcem.

3. Občinski svet Občine Moravče terja, da Ministrstvo za okolje in prostor (ARSO) za kamnolom Dešen-Ušenišče izdela manjkajočo analizo vplivov na okolje in zaradi resnega ogrožanja vodne oskrbe Moravške doline prepove ali zelo omeji delovanje kamnoloma v lasti IAK, Industrija apna Kresnice d.o.o.

Svetniki so potrdili predlagani Odlok o občinskem prazniku, spominskih dnevih in svečani pesmi Občine Moravče. Nato so se seznanili s preimenovanjem Svetniške skupine nepovezanih v Neodvisno listo ter prisluhnili poročilu o tekočih projektih, ki ga je podal direktor občinske uprave mag. Ivan Kenda. Sledilo je še nekaj pobud oz. vprašanj svetnikov in predstavitev turističnih projektov, ki jo je podal Branimir Mikulaš. Trinajsta redna seja je bila končana ob 21.30.

Zlonamerne in neresnične navedbe na facebook strani liste bivšega župana Martina Rebolja

BESEDILO: mag. IVAN KENDA, direktor občinske uprave

 Lista župana Martina Rebolja
26. februar ob 18:44 · 🌐

Mediji-V proračunu je za promocijo občine namenjeno skupno 79 200€, razpršeno na več postavk. Za medije da občina več kot pa za ljubiteljsko kulturo, za športne programe, celo več kot za primarno zdravstvo. Ker v te medije s svojimi članki ne moremo priti, se sprašujemo, komu so ti mediji namenjeni? Samo za samopromocijo župana?

👍 3 2 komentarja 3 delitve

Prvi primer zavajanja: Lista bivšega župana Martina Rebolja zopet navaja neresnice, saj so omenjeni zneski namenjeni razvoju in promociji turizma v občini Moravče in ne promociji Občine Moravče kot take, še manj pa za samopromocijo župana. To so projekti, ki bodo pomembno prispevali k razvoju turizma v občini Moravče in zagotovili nova delovna mesta. S tem sledimo strateškim usmeritvam Občine Moravče na področju zelenega turizma.

 Lista župana Martina Rebolja
11 h · 🌐

Na seji smo obravnavali tudi Sklep o ukinitvi statusa grajenega javnega dobra na zemljiščih. V tej točki smo predstavili prošnjo občana, kjer bi zaradi prodaje takšnega statusa gradnje javnega dobra izgubil dostop do parcele. Predlagali smo, da se vsakokratnemu lastniku zagotovi služnostna pot do njegovih zemljišč ali enakovreden dostop po drugi ali nadomestni enakovredni javni potri do njegovih zemljišč. Opozorili smo, da je vsakokrat potrebno preveriti tudi druge primere glede ukinjanja statusa javnega dobra v izogib takšnim nesoglasjem.

1 delitev

Drugi primer zavajanja: Še več neresnic Liste bivšega župana Martina Rebolja. Gre za nenehno grdo zavajanje in vnašanje nemira med občane, ki temelji na polresnicah in nepreverjenih podatkih. Občinska svetnica ga. Brigita Barlič ni preverila ne pri zgoraj omenjenem občanu niti pri občinski upravi Občine Moravče, ali je zadeva rešena ali ne. Občinska uprava je po letih neuspešnih dogovorov s strani župana Martina Rebolja 17. decembra 2020 uredila vsa potrebna stvarnopravna razmerja.

 Lista župana Martina Rebolja
Pa mu tudi ta dodatek ni dovolj. Na postavki župan in podžupan si je za sejnine in ostala povračila stroškov zagotovil dobre 15 000 €, čeprav si župan sploh ne sme izlaševati sejin.

Všeč mi je · Odgovori · 1 d

Tretji primer zavajanja: Neresnicam ni konca. Župan si ne izplačuje nika kršnih sejin. Na proračunski postavki, ki jo večno včerajšnji lokalni politiki omenjajo, so sredstva v višini 15.000 evrov zagotovljena za plačilo opravljanja funkcije nepoklicnega podžupana **z vsemi davki in prispevki.**

Torej ne gre za nobene sejnine župana in podžupana. Zadnje desetletje in pol je imel bivši župan vedno dva podžupana. **V trenutnem mandatu je župan imenoval zgolj enega podžupana, se pravi, da je v sprejetem proračunu za ta namen predvidenih kar za polovico manj sredstev kot v prejšnjih letih.** Sedanji podžupan prejema plačilo za opravljanje funkcije v enaki višini kot prejšnji podžupani. Tudi moravške laži imajo kratke noge.

Širjenje neresnic in natolcevanj po družbenih omrežjih je lastnost neolikanih. Prejeli smo informacijo, da pri tem uporabljajo tudi lažni FB profil.

Zelo majhno število všečkov in delitev zgornje FB strani kaže na to, da so naši občani večinoma "imuni" na tovrstne namišljene škandale.

Pogled s strokovne strani ali zakaj vlak ne čaka?

BESEDILO:
mag. IVAN KENDA,
direktor občinske uprave

Pred petimi minutami mi je prijazni občan prinesel nov pamflet nekdanjega župana, v katerem se je z neupravičeno kritiko spraval nad najpomembnejše investicije moravške občine. Gre za investicije, ki jih občanke in občani čakajo zadnjih dobrih petnajst let. V pamfletu se z udarnimi naslovi navaja finančno breme občine, ki naj bi se lotila tako pričakovanih gradenj, kot so dom starejših, obvoznica in šola.

Tisti, bolj večji branja proračuna, lahko ugotovijo, da sta gradnja doma in gradnja obvoznice obveza koncesionarja, oz. države, edini večji projekt pa je dograditev, oz. nujna povečava šole, hkrati z novo manjšo športno dvorano, ki bo omogočala še več športnih aktivnosti.

Gremo kar po vrsti

Ko sem s 1. februarjem 2019 nastopil službo na Občini Moravče, sem glede omenjenih projektov, razen za dom starejših občanov, dobil prazne omare, kar pomeni, da prejšnje vodstvo ni zapustilo nobenih projektov, za to potrebnih soglasij, služnosti, dovoljenj za gradnjo ipd. Danes si pri iskanju dokumentacije pomagamo z državnimi arhivi in arhivi ministrstev, česar ni, pa pridobivamo.

Osnovna šola

Na vseh dosedanjih sejah nam svetnica Brigita Barlič, verjetno osebna pooblaščenka nekdanjega župana, očita, da je bilo za gradnjo šole v letu 2019 namenjenih kar 1,6 milijona evrov, s čimer bi zgradili nujno potrebne prostore že v tistem letu. Na vsaki seji sem ji postavil naslednja vprašanja: Kje je ta denar?? Kje je dokumentacija? Kje so dovoljenja? Ne najdem ga ne v kakršnem koli skladu ne na banki. Nikjer ni zaslediti postopkov za izdelavo projektov, kandidatur na nepovratna sredstva ipd. Verjetno bo moral zadevo raziskati ustrezen državni organ oz. čakam na dokumente, za katere mi je na zadnji, trinajsti seji ponovno zagotovila, da so. Počakajmo na iztek roka za pridobitev teh podatkov.

Ko me je bivša ravnateljica v začetku leta 2019 vprašala, kdaj začnemo graditi, sem ji odvrnil, da če ima morda ona projekte, z veseljem, mi pa je na

mizo prinesla, milo rečeno, A4 skico in sem jo vprašal, če misli resno? So nameravali objekt, v katerem so otroci, zgraditi brez dovoljenj?

Na sejah sem večkrat poudaril, da je največja škoda pri vseh projektih, še posebej pa pri šoli, ta, da je vlak z najnižjimi cenami, nekako v obdobju 2010–2017, odpeljal. Ko bodo ponudbe za gradnjo pridobljene, bo z njimi seznanjen tudi Občinski svet, zato je bojazen, da se dela za zaprtimi vrati, kar je bila praksa v preteklosti, odveč. Verjamem, da je bila POŠ Vrhpolje štirikrat cenejša, je pa približno tudi razmerje kvadratov tako. O gradnji se bodo odločili svetniki in svetnice, ki tudi potrjujejo sredstva v proračunu. Ne pozabimo, da so njihovi volivci tudi starši otrok v vrtcu in šoli. Kandidirali smo tudi na vse razpise za nepovratna sredstva, na dveh od treh razpisov smo bili že uspešni.

Obvoznica

Ne »lato« 2018, ampak »lato« 2008 je bilo tisto, kjer je država zagotovila vse potrebno za gradnjo obvoznice. Nekdanji državni poslanec, danes svetnik mag. Franci Capuder, je naredil vse potrebno, da je bila investicija umeščena v vse državne dokumente in proračun, Občina Moravče z bivšim županom pa spet nič!

Občutek za nazaj je, kot da bi se čakalo, da se vse samo naredi. Kdor je delal na takih projektih, ve, da se brez nenehnih naporov občinske uprave, predvsem pa vodstva, taki projekti nikoli ne izvedejo, izgubijo se sredstva, izgubi se stik z državo. Vlak ponovno odpelje naprej, priložnost dobijo tisti, ki so vztrajni, drugod. Ker pa nam je uspelo projekt znova obuditi, pridobivamo soglasja, občinski podrobni prostorski načrt je pred sprejemom, država ima posluh, je spet vse narobe!

Podobna zgodba je tudi pri Domu za starejše občane

Spet očitki Brigite Barlič, da je nekdanji koncesionar dobil v letu 2021 nove 1,5 koncesije, kar ni slabo. Privoščimo mu. Se pa bojimo, da če se jih bo lotil sam, brez tujega kapitala, spet petnajst let ne bo nič. Nekako mi ne gre skupaj, da Barličeva in nekdanji župan v petnajstih letih neizvajanja koncesije nista naslavljala teh vprašanj in očitkov na tega koncesionarja, pa bi jima danes lahko to štel v prej omenjeno vztrajnost. Na začetku sem omenil, da so bile omare prazne ...

Občanke in občani, le pridite, z veseljem vam pokažemo vso dokumentacijo naporov, ki smo jih v obdobju od februarja do novembra 2019 vložili v to, da bi se gradnja končno začela. Pokazali vam bomo seznam triinpetdesetih sestankov na pristojnem ministrstvu ter še dvakrat toliko sestankov z

vsemi, ki bi kakorkoli lahko pripomogli pri začetku gradnje, tudi s tedanjim koncesionarjem. Pa vendar se bo z gradnjo začelo ... Zmotno je govorjenje, da je Občina pridobila in izgubila koncesijo. Navsezadnje Občina nima razen podelitve stavbne pravice in gradnje komunalnih vodov s koncesijo nič!

Pa smo spet pri podobni ugotovitvi, kot pri obvoznici, da ko sedi v pisarni in čakaš, da se bo nekaj začelo, spet nič! In bivši župan je desetletje in pol spet takole sedel in čakal. Vlaku pa je bil med tem posodobljen in pelje naprej še hitreje ...

Ko je župan dr. Milan Balažič na zadnji seji predstavil Pismo o nameri za gradnjo prvega doma še v letu 2021, je bilo moč pri nekaterih svetnikih in svetnici opaziti popolno nejevero na obrazih.

Epilog

Včasih imam občutek, kot da opozicijski svetniki že v sami osnovi nasprotujejo naštetim projektom, se pravi, zagotovitvi boljših pogojev moravškemu otrokom s povečanjem šole, hitrejšemu pretoku prometa z obvoznico, gradnji doma za ostarele idr. Kako bi danes lahko užival direktorsko mesto, ko bi bilo že vse zgrajeno z njihove strani. Pa ni. Potrebni bi ne

bilo nobenih prošelj in nobenih sestankov, nobenih zbiranj soglasij, nobene slabe volje, kazanj s prsti.

Ker bi v obdobju do 2019 let že vse naredili, bi bila lahko zaradi štirinajstletnega mandata in z lepo razporejenimi projekti ter sredstvi finančna obremenitev Občine Moravče minimalna. G. Rebolj, ga. Barlič in ostali, občutek imam, da vam ni do uspehov, predvsem zato, ker to delamo mi, ki smo za vas nasprotna stran. Žal se vse to nasprotovanje kaže tudi na državni ravni. Glede ukrepov proti epidemiji in vaših očitkov, zakaj ne organiziramo praznovanj, zbiranj, svečanosti, pa nam Bog pomagaj!

Ker ne morem iz svoje kože, me zanima, zakaj niso na vašem seznamu omenjeni podobni dolgoletni projekti in lastništva zanje, kot so: kanalizacija Moravče-Domžale, neurejene razmere na JP CČN Domžale - Kamnik, optika, vodovodi, vodohrani, obnova pokopališča in še bi lahko naštevali. Nobene besede pohvale nismo slišali za prestavljeni kapelici in s tem rešitev dolgoletnih prometnih zagat prebivalcev teh krajev. To je vaš seznam neuresničenih projektov. **Tudi tu velja ista ugotovitev: čakati na vlak, ki je odpeljal, ni učinkovito. Za razliko od vaše ga časa zdaj Občina Moravče sedi na vlaku razvoja, vi pa ste ostali na neki pozabljeni postaji.**

Kakšno opozicijo imamo?!

BESEDILO:
MARKO
KLADNIK,
podžupan

Sem mirne narave in me je težko vznemiriti. Toda kar je preveč, je preveč. Še v času, ko so bili skupaj na oblasti, so občankam in občanom metali pesek v oči. Zdaj to nadaljujejo v opoziciji.

Lista bivšega župana Martina Rebolja je na svoji spletni strani objavila, da podpira projekt župana dr. Milana Balažica glede izgradnje novega prizidka šole in dvorane. Ko smo na Občinskem svetu glasovali za letošnji rebalans proračuna, v katerem so sredstva, namenjena za izgradnjo prizidka in dvorane, pa se je ta Lista (z izjemo svetnika Boštjana Merele) vzdržala,

kar je enako, kot bi glasovala proti. Ni kaj, lepa reč: ljudem nakladaš, da si za, glasuješ pa proti. Podobno svetnica te Liste Brigita Barlič, ki je v besedah ZA rekonstrukcijo športnega igrišča v Pečah, ko pa je predložen proračun s sredstvi za to igrišče, glasuje PROTI interesu svojih sokrajanov.

Enako velja za drugo opozicijsko stranko – SDS. Njen občinski predsednik Vitomir Cerar se na svoji spletni strani pritožuje, da ni bil vabljen na odprtja novih pridobitev občine (na primer cest, avtobusnih postaj, poslovnega prostora itn.). Ko pa je potrebno dvigniti roko za občinski proračun, ki omogoča izgradnjo novih pridobitev, skupaj s svojo stranko glasuje proti. Se pravi: ko se zagotavlja denar, je proti, potem pa bi se na odprtjih slikal, kot da je imel pri tem kaj zraven.

Včasih smo takemu obnašanju opozicije z lepo in kleno slovensko besedo rekli – hinavščina.

Ne pustite se zavajati starim moravškim politikantom. Veliko masla imajo na glavi.

Neresnične trditve o blokadi objav

Trditev, ki jo lista bivšega župana večkrat navaja na FB profilu in ustno, da s svojimi članki ne morejo priti v Moravške novice, je neresnična.

Zadnji prispevek je lista poslala v objavo 5. aprila 2020. Članek je bil objavljen v tekoči številki Novic iz Moravške doline. Po tem datumu uredništvo ni prejelo nobenega prispevka te liste.

Mag. Tatjana Čop,
odgovorna urednica

Dogovor o izgradnji moravške kanalizacije

Župan Občine Moravče dr. Milan Balažič se je 26. januarja sestal z županom Občine Domžale Tonijem Dragarjem, direktorjem občinske uprave Občine Domžale Edvardom Ješelnikom in direktorjem Javnega komunalnega podjetja Prodnik d.o.o. Markom Faturjem. Tema sestanka je bila vstop Občine Moravče v solastništvo pri Javnem podjetju Centralna čistilna naprava Domžale – Kamnik d.o.o.. Največ časa so posvetili projektu izgradnje glavnega kanalizacijskega voda med Studencem in Moravčami. Strinjali so se, da je potrebno takoj pristopiti k izvedbi projekta.

Obisk moravškega župana pri županu Dola pri Ljubljani

Konec januarja je župan Občine Moravče dr. Milan Balažič na povabilo župana Občine Dol pri Ljubljani Željka Saviča obiskal to sosednjo občino. Oba župana sta se dogovorila o tesnejšem sodelovanju, predvsem na po-

dročju razvoja turizma, kar bo v prihodnje prineslo nova delovna mesta. Prav tako sta se domenila glede letošnje obeležitve rojstnega dne našega moravškega rojaka Jurija Vege. Letos bo tudi z moravške strani urejena Vegova pot do Zagorice, kjer stoji Vegova rojstna hiša.

BREZPLAČNI PREVOZI ZA STAROSTNIKE V OBČINI MORAVČE - S SRCEM NA POTI

Občina Moravče je pristopila k vseslovenskemu humanitarnemu projektu za mobilnost starejših PROSTOFER in v letu 2021 za izvedbo zagotovila finančna sredstva ter vozilo, s katerim se izvajajo brezplačni prevozi starejših občanov.

Komu je namenjen Prostofer?

Brezplačni prevozi so namenjeni vsem tistim starejšim, ki:

- ne vozijo sami,
- nimajo sorodnikov, ki bi imeli prosti čas takrat, ko potrebujejo prevoz,
- imajo nižje mesečne dohodke,
- imajo slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi.

PROSTOFER
PROSTOVOLJNI ŠOFER

Brezplačni prevozi starostnikov se bodo izvajali od 22. 3. 2021 dalje.

Uporabnik prevoza mora imeti svojo zaščitno masko in si mora pred vstopom v avto in ob izstopu iz avta obvezno razkužiti roke.

Brezplačni prevozi starejšim omogočajo lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe (npr. v zdravstveni dom, bolnišnice), javnih ustanov (občine, upravne enote), trgovinskih centrov ipd.

Kaj je potrebno storiti, če se želite dogovoriti za brezplačni prevoz?

Uporabnik, ki potrebuje brezplačni prevoz, naredi naslednje:

1. Pokliče na brezplačno številko 080 10 10.
2. V komunikacijskem centru zabeleži svoje podatke in lokacijo prevoza. Klicni center nato obvesti prostovoljnega voznika o prevozu in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz.
3. Vozilo zagotovi OBČINA MORAVČE, poskrbljeno je tudi za zavarovanje tako voznika kot sopotnikov.

4. Klicni center je na voljo za rezervacije prevozov uporabnikov vsak delovnik med 8. in 18. uro, rezervacijo prevoza pa je potrebno najaviti vsaj tri dni pred izvedbo storitve.

5. Vozniki prostovoljci bodo prevoze opravljali od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam.

ODZIV OBČINE MORAVČE NA NERESNICE VODSTVA PODJETJA TERMIT

Termitu je država in ne občina dokazala nevarno onesnaževanje in odredila takojšnja sanacijska dela

BESEDILO: dr. MILAN BALAŽIČ, župan

Spoštovane občanke in občani občine Moravče!

Pred dnevi ste po pošti prejeli **propagandno brošuro vodstva podjetja Termit**. S to brošuro, kjer je vsaka beseda v njej nova laž, se nima smisla ukvarjati. Skrajno neresno, pobalinsko početje. Nam gre, nasprotno, za naša skupna prizadevanja, da se neodgovorno okoljsko ravnanje vodstva podjetja Termit spravi v zakonske okvire in prepreči nadaljnje onesnaževanje Moravške doline z nevarnimi in strupenimi odpadki. Tu pa ima odločilno vlogo država in ne občina.

NE OBČINA, DRŽAVA JE TERMITU NALOŽILA, DA »... MORA SPREJETI IN IZVESTI VSE UKREPE ZA PREPREČITEV NASTANKA OKOLJSKE ŠKODE OZIROMA SANACIJO OKOLJSKE ŠKODE«. VODSTVO TERMITA PA SE NA VSE POŽVIŽGA.

Tako je Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO) 16. februarja 2021 podjetju Termit poslala dopis, ki v nasprotju z vsemi propagandnimi prijemi Termitove brošure izkazuje dejansko stanje in nezakonito delovanje tega podjetja.

V tem dopisu z dolgim naslovom »Seznanitev z dejstvi in okoliščinami v postopku ugotavljanja odgovornosti za nastanek okoljske škode oziroma odgovornosti za preprečitev nastanka okoljske škode« ARSO namreč potrjuje, da podjetje Termit nevarno onesnažuje Moravško dolino, in zato od vodstva podjetja zahteva nujna sanacijska dejanja.

Objektivna odgovornost Termita za nastanek okoljske škode

Vrnimo se najprej v bližnjo preteklost: že 11. julija 2019 je ARSO seznanil podjetje Termit, da je **povzročilo prekomerno obremenjevanje okolja: Termit kot povzročitelj je objektivno odgovoren, da v skladu z Zakonom o varstvu okolja ni preprečil neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode in da je ni saniral**. Zato je bilo Termitu naloženo, da »mora sprejeti in izvesti vse ukrepe za preprečitev nastanka okoljske škode oziroma sanacijo okoljske škode«. Seveda vodstvo Termita v tem času ni izvedlo nobene naložene sanacije, kar lahko vidimo na odprtih kopih in deponiji s prostim očesom – v skladu s tem, da je do pred dveh let nazaj nekaznovano počelo vse, kar se mu je zahotelo.

Glavni dokaz nastanka okoljske škode je državna terenska analiza (Vzorčenje in kemijske analize sanacijskega materiala, površinskih in podzemnih voda na območju nekdanjega odkopa Drtija, kjer deluje podjetje Termit, na kratko: Poročilo ARSO), ki je bila izdelana v začetku julija 2019. Omenjeno Poročilo ARSO predstavlja enega od ključnih listinskih dokazov za Termitovo odgovornost za nastanek okoljske škode. To potrjuje tudi odločba Ministrstva za okolje na drugi stopnji, iz katere izhaja, da imamo pri Poročilu ARSO opravka s strokovnim mnenjem, ki se ga kot dokaz uporablja v postopku ugotavljanja odgovornosti Termita za nastanek okoljske škode.

Termit kljub prepovedi države nadaljuje s povečevanjem okoljske škode

ARSO je 13. novembra 2020 vodstvo podjetja podrobneje seznanil s stališčem države, »da je na podlagi znanih okoliščin možno sklepati, da se na območju Drtije, Moravče, izvaja dejavnost povzročitelja, ki ustvarja neposredno nevarnost za nastanek okoljske škode, saj analize materialov, ki so se vgrajevali na območje sanacije, izkazujejo, da imajo ti materiali lastnosti, ki z vplivanjem na okolje predstavljajo neposredno nevarnost za nastanek okoljske škode«.

Po stališču izvedenca hidrogeološke stroke dr. Mihaela Brenčiča imajo materiali takšne kemijske in fizikalne značilnosti, da predstavljajo tveganje za okolje. Po mnenju ARSO pa gre tudi za neposredno nevarnost okoljske škode zaradi: 1) izluževanja nevarnih snovi v okolje, 2) neustrezne izvedbe sanacije in 3) prostega iztekanja izcednih voda v okolje.

Termit se je na te ugotovitve 10. decembra 2020 pritožil. ARSO z dopisom dne 16. februarja 2021 zavrača pritožbo z argumentom, da preseganje mejnih vrednosti sanacijskega materiala izkazuje neposredno nevarnost nastanka okoljske škode; še več, prostor območja Drtija je »že sedaj lahko vir okoljske škode«. Termit je navkljub prepovedi

še naprej uporabljal materiale (začenši s formaldehidom), s katerimi se neposredna nevarnost za okoljsko škodo še povečuje. Ta nevarnost je še posebej izrazita z vidika onesnaženosti podzemne vode in izluževanja vnesenih materialov v okolje. Kar je za državo zaskrbljujoče, je tudi dejstvo, da Termit nima vzpostavljenega monitoringa, se pravi, da ne opazuje procesov na deponiji Drtija niti ne stanja okolja v okolici.

Vodstvo Termita se je doslej poživžgalo na odredbe države

Za ARSO je pomembno, da so glede Termita že ugotovljeni negativni vplivi na okolje, da so ti vplivi dokazano povezani z dejavnostjo tega podjetja in da je vodstvo Termita za to odgovorno navkljub temu, da ima certifikat, okoljevarstveno ali drugo dovoljenje.

Državna raziskava je potrdila prekomerno onesnaženje izcednih voda, ki iz deponije prosto odtekajo v okolje, kar pomeni nevarnost za okoljsko škodo. Izcedne vode so močno obremenjene z organskimi nečistočami, presežene pa so mejne vrednosti težkih kovin, predvsem kobalta in mangana (oba povzročata alergijo, astmo, okvare ledvic in raka).

Onesnažena je tudi podzemna voda, kar pomeni, da je vanjo vdrla onesnažena voda. V podzemni vodi je najti izjemno visoke koncentracije formaldehida. Ta organska kemijska spojina je toksična, alergena, povzroča mutacije in raka. ARSO ugotavlja nevarnost, ki preti: akumulacija vseh teh negativnih vplivov bo »v prihodnosti pomenila povzročitev večjih škodljivih vplivov«. Zato mora Termit kot povzročitelj okoljske škode izvesti vse potrebne ukrepe, ki jih doslej ni, da to škodo prepreči. O tem mora obvestiti ARSO, še zlasti o dejanskem stanju okolja in izvedenih ukrepih. Zaskrbljuje tudi naslednje: čeprav je ARSO že 11. julija 2019 vodstvo Termita pozval, da državi posreduje predlog ukrepov, vse do danes ni prejel ničesar, kar bi potrjevalo, da je to podjetje pristopilo k odvratanju neposredne nevarnosti.

Trditve vodstva Termita in resnica

Vodstvo podjetja Termit trdi, da okoljska škoda ni bila nikoli dokazana. **Okoljska škoda je bila Termitu dokazana** z nizom analiz, med katerimi je najbolj reprezentativna državna terenska raziskava iz julija 2019. Proti znanstvenim in strokovnim analizam vodstvo Termita lahko postavlja zgolj svoje blodne »trditve«. Vodstvo Termita trdi, da okoljska škoda tlom ni nastala. Spet se iz nas dela norca: ko ARSO ugotavlja izjemno povečane vsebnosti strupenih težkih kovin in formaldehida v izcednih in podzemnih vodah, se je treba vprašati, kako se

VODSTVO TERMITA V PROPAGANDNI BROŠURI PONAFLJA, DA JE V SPORU Z ŽUPANOM MORAVČ. NAPAKA! Z ŽUPANOM NISO V NIKAKRŠNEM SPORU. SO V SPORU Z DRŽAVO, S SLOVENSKO OKOLJEVARSTVENO ZAKONODAJO IN EVROPSKIMI DIREKTIVAMI O VAROVANJU NARAVE.

ta voda navzame teh nevarnih snovi. Odgovor je preprost – **ker izpira tla, vsa prepojena s strupenimi odpadki, ki jih je Termit desetletja družbeno neodgovorno zakopaval.**

Vodstvo Termita trdi, da bo v nadaljevanju postopka dokazalo, da ni nevarnosti za nastanek okoljske škode. Kar bomo mi vsekakor dokazali, je ravno nasprotno: da je grozljiva okoljska škoda že storjena, kar dokazujejo tudi posledice na zdravju in smrtnosti ljudi.

Skratka, gre za ekološki kriminal, ki ga je vodstvo Termita zavestno izvajalo. Koliko je vodstvu Termita do čistega okolja, izkazuje njihovo veselje ob tem, da jim ARSO (še) ni naložil celovite sanacije.

TERMIT JE NAVKLJUB PREPOVEDI ŠE NAPREJ UPORABLJAL MATERIALE, KI POVEČUJEJO NEPOSREDNO NEVARNOST ZA OKOLJSKO ŠKODO. PRIHAJA DO NEVARNOSTI ONESNAŽENJA PODZEMNE VODE IN IZLUŽEVANJA VNESENH MATERIALOV V OKOLJE.

V imenu Občine Moravče, ki jo vodim in zastopam, poudarjam, **da bo vodstvo Termita moralo izvesti sanacijo vseh jam, kopov in odprtih ran v Moravški dolini, ker sicer med nami nima več kaj iskati.**

Vodstvo Termita v svoji propagandni brošuri kar naprej ponavlja, da je v sporu z županom Moravč. Napaka – z županom niso v nikakršnem sporu. So v sporu z državo. So v sporu z vso slovensko okoljevarstveno zakonodajo in evropskimi direktivami o varovanju narave. Predvsem pa so v sporu z zdravim razumom, ki nam nalaga dolžnosti do naših otrok. **Vodstvo Termita v svoji izjavi zapiše, da si »želijo odslej energijo usmeriti v našo osnovno dejavnost«, s čimer priznavajo, da so se vsa prejšnja leta namesto z osnovno dejavnostjo (izkopavanje kremenčevega peska) ukvarjali z neko drugo temeljno dejavnostjo: z zakopavanjem strupenih in nevarnih odpadkov.**

Takojšnja izvedba prvih ukrepov sanacije na račun povzročitelja

Država Termitu z dopisom nalaga ukrepe v zvezi z ustreznim odvajanjem izcednih voda, ukrepe za preprečitev infiltracije padavinske vode in sanacijo rudniškega prostora z izvedbo prekrivke. Za dokazovanje učinkovitosti spremljanja navedenih ukrepov mora Termit posredovati ARSO predlog merilnih mest za izvedbo monitoringa podzemnih voda. Vodstvo Termita se je moralo v osmih dneh odzvati na poziv države in odgovoriti, ali bo pristopilo k izvedbi zahtevanih ukrepov. **V nasprotnem primeru bo ARSO sam pristopil k izvedbi teh ukrepov na stroške Termita kot povzročitelja neposredne nevarnosti nastanka okoljske škode.** Seveda smo še daleč od očiščenja in ozdravljenja Moravške doline, toda stališče države končno obeta drugačne čase. Prav žalostno je gledati to nesposobno in neodgovorno vodstvo Termita, ki vodi podjetje v propad. Krši zakonodajo, ustrahuje svoje delavce, lažira dejansko stanje, ne spoštuje odredb ARSO, z lokalno skupnostjo se ne pogovarja, izvaja pritisk na novinarje, hkrati pa zapravlja bogastvo za propagandne brošure in za to, da župana že dvanajstič toži, ker opravlja svojo funkcijo v skladu z zakoni in statutom občine. To vodstvo je nevarno za nas vse. Lastnikom in delničarjem bi svetoval, da ga odstavijo, če nočejo propasti z njim vred. Roka pravice deluje počasi, a se ji bo težko izogniti. Z njeno pomočjo bomo dobili tudi drugačen Termit, ki bo deloval sonaravno in skrbel za nova zelena delovna mesta.

Za nas, ki tu živimo, ni alternative: Moravče bodo spet zelene – ali pa jih ne bo.

PRESEŽENE SO MEJNE VREDNOSTI TEŽKIH KOVIN, PREDVSEM KOBALTA IN MANGANA. OBA POVZROČATA ALERGIJE, ASTMO, OKVARE LEDVIC IN RAKASTA BOLENJA.

P.S.: Po propagandni brošuri vodstva Termita so stvari v Moravški dolini samo še bolj jasne. Na lokalnih in županskih volitvah prihodnje leto boste, spoštovane občanke in občani, imeli na voljo preprosto izbiro: na eni strani stranke in liste za čisto Moravško dolino, na drugi stranka Termita (beri: Lista bivšega župana ...), ki bo spet imela tudi svojega vsem znanega županskega kandidata. Petnajst let so dolino skupaj držali v strahu in zdaj se spet povezujejo, da vam znova nataknejo jarem umazanega kapitala in neodgovorne politike. Denarja za to jim ne bo zmanjkalo. Dobro bodo plačevali vsem, ki me hočejo odstraniti. Če želite nazaj v te čase, boste imeli priložnost. Izbira bo vaša. In posledice tudi.

Sedemnajst neresnic vodstva podjetja Termit

BESEDILO: dr. MILAN BALAŽIČ, župan

Vodstvo podjetja Termit je s svojo propagandno brošuro izvedlo umazan politični napad na demokratično izvoljenega župana Občine Moravče dr. Milana Balažica. Namesto da bi to vodstvo skrbelo za svoje podjetje in zaposlene, se ukvarja s politikom.

Pa še tu je slepo, saj ne vidi, da je glavni deležnik država, ne pa občina in njen župan. Tega župana, ki se bori za povsod sprejete ekološke standarde in okoljsko zakonodajo, hočejo po znanem vzorcu najprej kompromitirati, potem pa likvidirati. Pa ne gre toliko za župana, gre za vse nas, za občanke in občane občine Moravče, ki že leta vemo, kaj vse to vodstvo Termita grdega počenja za dobiček. Posledice: za desetletja naprej uničena narava in zaradi bolezni prekmalu končana življenja.

Zato zveni skrajno pokvarjeno, ko nas vodstvo podjetja Termit v svoji propagandni brošuri nagovarja s »spoštovani občani Moravč« . Če bi bili res vsaj malo spoštovani, potem nas ne bi brez milosti izpostavljalo škodljivim učinkom svojih dejavnosti, še manj pa nam ne bi v oči metalo novega (kremenčevega) peska. Do nas se obnašajo vzvišeno, kot da so Moravče njihova kolonija, kjer lahko delajo vse, kar se jim zahoče. Sprevržene neresnice sledijo ena drugi:

1 Še črke zardijo, ko vodstvo Termita zapiše, da je za njih »skrb za varovanje okolja, zlasti z vidika vpliva na zdravje, še toliko bolj pomembna. Vselej smo delovali odgovorno, tako do narave kot tudi do prebivalcev«. Posledice njihovega »varovanja okolja« in našega zdravja so pred nami: grozljive rane narave, rak, silikoza in druge bolezni, ki izhajajo iz zakopanih strupov – težkih kovin, fenolov in formaldehidov.

2 Termit naj bi bil od ustanovitve paradni konj moravškega gospodarstva. Ustanovitev Termita je plod komunističnega nasilja in razlastitve moravških kmetov. Z nasiljem se je začelo, nasilje nad našo naravo in nami se nadaljuje. Dokler bo Termit s področji izkopa obvladoval osrednji del naše občine, vanjo ne pride nihče drug. Razvoja ne bo.

3 Do nastopa mandata zdajšnjega župana naj bi Termit zgledno sodeloval z občino, občankami in občani. Spet neresnica in manipulacija. Moravčani smo že na referendumu leta 2007 zavrnili odlaganje industrijskih odpadkov, prav tako je takšne sklepe sprejel Občinski svet. Da Termit deluje

nezakonito, je v 8. členu občinskega prostorskega načrta leta 2015 potrdil tudi takratni Občinski svet.

4 Župan naj bi Termitu povzročil ogromno gospodarsko škodo. Neresnica. Država in ne občina je leta 2019 Termitu prepovedala odlagati nevarne in strupene odpadke. Vemo, da so s tem lastniki Termita pobirali mastne zasluzke na račun naše narave in zdravja. Zdaj Termit zakopava manjše količine teh odpadkov, pa še te v glavnem ponoči in na črno. Delo za inšpekcije.

DO PREBIVALCEV MORAVŠKE DOLINE SE VODILNI V TERMITU OBNAŠAJO VZVIŠENO, KOT DA SO MORAVČE NJIHOVA KOLONIJA, KJER LAHKO DELAJO VSE, KAR SE JIM ZAHOČE. V BROŠURI, KI STE JO PREJELI V NABIRALNIKE, SPREVRŽENE NERESNICE SLEDIJO ENA ZA DRUGO.

5 Termit naj bi izgubil posle: župan se nikoli ni vpletal v osnovno dejavnost podjetja, zato je morebitna izguba poslov izključna krivda ne sposobnega vodstva. Ta obtožba je tako absurdna, kot bi, denimo, rekli, da je za to, da v Moravčah še ni zgrajen dom za starejše občane, krivo vodstvo Termita.

6 Zaradi intervencije župana naj bi Termit izgubil pomemben evropski projekt. V resnici ni šlo za noben poseg župana, temveč za intervencijo Ekološkega laboratorija z mobilno enoto (ELME) Inštituta Jožef Štefan. Na pobudo okoliških občanov so na kraju samem našli improvizirane bazene s kemikalijami, ki so resno ogrožali okolje.

VODSTVO TERMITA IMA PRAV, KO PRAVI, DA JE Z MORAVČANI TESNO POVEZANO. TESNO SMO POVEZANI S SKUPNO EKOLOŠKO KATASTROFO.

7 Župan naj bi večkrat javno izjavil, da želi popolnoma zaustaviti delovanje Termita. To ne drži. Nasprotno, večkrat je javno izjavil, da želi z vodstvom dialog in ponujal pomoč pri preusmeritvi podjetja v okoljsko odgovorne programe, ki bodo Moravčanom ponudili nova zelena delovna mesta.

8 Vodstvo Termita trdi, da so na Občini Moravče v občinski upravi zaposleni le štirje Moravčani. Res je, zaposlenih je natanko toliko Moravčanov,

kot pod prejšnjim županom. V občinski upravi se sicer zaposluje po kriterijih strokovnosti, izkušnosti in uspešnosti. Če bi bilo drugače, bi kršili zakon.

9 Župan naj bi prekinil prakso, ko so razna gradbena in vzdrževalna dela v pretežni meri opravljala moravska podjetja. Laž. Še veliko bolj kot prej občina naroča v okviru podjetij iz Občine Moravče, tudi koncesionar teh del je iz Zgornjih Kosez. Res pa je, da izvajamo strogi nadzor nad naročili, kjer so odločilni cena in kakovost, ne pa sorodstvo, članstvo v stranki in podobno, kot se je to dogajalo prej.

10 Nobena strokovna študija naj ne bi do sledj potrdila, da Termit škodljivo vpliva na širše okolje. Obstaja lepo število strokovnih analiz, ki dokazujejo ravno to. Med njimi ima največjo težo državna terenska raziskava, ki je dokazala izjemno visoke stopnje onesnaženosti tal, izcednih, površinskih in podzemnih voda.

11 Termit trdi, da je voda na Havajih neoporečna in da pitna voda ni ogrožena. Agencija Republike Slovenije za okolje je dokazala ravno obratno: gre za neposredno nevarnost okoljske škode zaradi izluževanja nevarnih snovi v okolje, neustrezne izvedbe sanacije in prostega iztekanja izcednih voda v okolje.

UGLED GRE POŠTENIM DELAVCEM TERMITA, KI GARAJO ZA MAJHNE PLAČE, NE PA VODSTVU, KI JIH IZRABLJA IN IZKORIŠČA.

12 Vodstvo Termita se znova sklicuje na statistično laž, ko trdi, da v Moravški dolini ni več raka kot kje drugje po državi. Nadpovprečno število obolelih in mrtvih za rakom se nahaja v neposredni okolici dejavnosti Termita. Ker pa je naša občina ena najmlajših v Sloveniji (med mladimi je raka malo), je potem občinsko povprečje podobno slovenskemu.

13 Termit trdi, da župan moravškemu nogometnemu klubu ni nakazal sredstev iz občinskega proračuna. Čista izmišljotina. Sredstva so bila tako kot vsako leto nakazana v zakonskem roku.

14 Termit natolcuje, da si je župan podredil občinski časopis Novice iz Moravske doline. Laž. Naš časopis je prvič po dolgih letih cenzure bivših županskih zakoncev odraz strokovnega urejanja in velike vključenosti vseh,

ki želijo k temu prispevati. Vsakdo lahko v njem neovirano objavlja, če le prispevki ne blatijo drugih in ne širijo natolcevanj ter laži. Kot sem obveščen, takšne prispevke uredništvo upravičeno zavrne, jih pa je zelo malo, saj so ljudje sprejeli časopis kot sredstvo pristne medsebojne komunikacije.

15 Vodstvo Termita trdi, da naj bi se župan hvalil, da je dobil vse sodne spore. Spet neresnica: s strani Termita je sproženo noro število tožb zaradi nekakšne žalitve, medtem ko župan samo opravlja svojo z zakonom določeno funkcijo, skrbi za javni interes čistega okolja za občanke in občane ter glede onesnaževanja navaja zgolj podatke iz strokovnih analiz. Res pa je župan napovedal, da bo te vsiljene pravde dobil.

LAŽ JE, DA ŽELIMO POPOLNOMA ZAUSTAVITI DELOVANJE TERMITA.

16 Kaj še reči o moralni zavrženosti vodstva Termita, ki si upa po vsem tem, kar je že dokazano, zapisati, da »nevarnih in strupenih odpadkov Termit ni nikdar sprejemal«. Od kod potem vsi ti strupi v Moravški dolini, ki jih stroka ugotavlja, mi, ki tu živimo, pa jih dobesedno čutimo na lastni koži? Vprašanje je zgolj retorično – odgovor je na dlani.

17 Termit je skušal spodbijati strokovne analize, ki jih je izvedla država, vendar je Agencija RS za okolje pritožbo zavrnila in Ministrstvo za okolje in prostor je na drugi stop-

nji potrdilo listinske dokaze in strokovna mnenja. Ostale analize samo dodatno ilustrirajo podobo ekološkega kriminala na območju Občine Moravče.

Toliko o »argumentiranih pojasnilih« vodstva Termita. Neresnice, laži, manipulacije in ustrahovanje ljudi, ki se borijo za čisto okolje.

Res pa je, kot pravijo, »Termit v zgodovini ni nikoli prazno obljubljal«, temveč nas je zadnja desetletja na polno zastrupljal in ogrožal. Žal ima to vodstvo prav tudi pri tem, ko pravi, da je »z Moravčani tesno povezano«. Tesno smo povezani s skupno ekološko katastrofo, kjer bo na koncu moral Termit zaradi neodgovornega in nesposobnega vodstva sam plačati vse, kar je zastupil in zasvinjal. Vodilni – Serianz, Pavlinova in še kdo imajo tudi prav, ko ugotavljajo, da svojega »ugleda ne bo mogoče popraviti čez noč« – ne čez noč, ne čez leta, nikoli več to vodstvo med prebivalci Moravške doline ne bo imelo nobenega ugleda. Ugled gre poštenim delavcem Termita, ki garajo za majhne plače, ne pa vodstvu, ki jih izrablja in izkorišča.

Na koncu bi rad le še opozoril vodstvo Termita, naj se ne trudi preveč »za družbeno odgovorno poslovanje«. Tega smo po zlu in hudobiji že spoznali. Za nas bi se trudili do zadnjega živega Moravčana.

In da ne bo pomote: župan in Občinski svet trdno stojimo za svojimi sklepi: dokler ni sanacije vseh odprtih kopov, prenehanja odlaganja nevarnih industrijskih odpadkov in ustrezne zaščite odprtih kopov, država Termitu ne sme izdati okoljevarstvenega dovoljenja.

Čudna moravška naveza

Evropska poslanka Ljudmila Novak je v svoji izjavi za javnost 10. marca 2021 zapisala, da se je leta 2001 za kandidaturo za županjo Moravč odločila, ker **»smo vsi ljudje do neke mere odgovorni za skupno dobro«**, predvsem, ko je izvedela, **»da želi lokalni odbor SDS prek Janeza Janše in Andreja Bajuka preprečiti mojo kandidaturo z namenom, da NSi podpre njihovega kandidata. In to kandidata, katerega način delovanja je vse prej kot pozitiven in neskončno daleč tudi od krščanskih vrednot. Že prvo leto mandata županje me je destruktivna politika te 'desne' stranke utrdila in naučila prenašati laži in podtikanja, ki so bila značilna za nek drug politični sistem, ne pritičejo pa demokraciji, še posebej pa ne strankam, ki naj bi bile desne in celo naše zaveznice«**.

Ko sem prebrala izjavo gospe Novak, sem pomislila na precej usklajeno delovanje svetnikov dveh ideološko povsem različnih list na sejah

občinskega sveta. Sicer ni nič narobe s tem, da stranke oz. liste sodelujejo, če je to sodelovanje plodno. Ko pa je posledica takšnega sodelovanja destruktivno delovanje, ki smo mu priča na vseh sejah občinskega sveta, lahko razumemo nezadovoljstvo občanov. Obenem je tu še en vir nezadovoljstva: na lokalnih volitvah so namreč zaupali glas listi desne stranke, ki pa se je hitro »združila« z listo leve stranke. In obratno. Eden teh volivcev me je pred kratkim poklical in izrazil svoje ogorčenje zaradi takšne levo-desne koalicije. H klicu ga je spodbudilo to, da je med sprehodom ob Drtijiščici opazil (in ujel v objektiv fotoaparata) pomembna predstavnika občinskih strank SDS in SD, ki sta delovala zelo prijateljsko. To je res čudna, verjetno edinstvena moravška naveza dveh polarno nasprotnih strank. Ali pa se po dvajsetih letih zgodovina ponavlja?

(Tatjana Čop; citat izjave s spletne strani: <https://www.ljudmilanovak.eu/izjave-staliska/izjava-za-javnost-omoznosti-da-ustanovim-svojo-stranko-2/>)

Rešimo Gradiško jezero!

BESEDILO: dr. MILAN BALAZIČ, župan, FOTO.: mag. TATJANA ČOP

Gradiško jezero je zemljepisno ime za območje, ki se nahaja ob vznožju Gradiškega hriba in predstavlja mokri zadrževalnik na potoku Drtijiščica. Gre za umetno jezero, ki je nastalo leta 2004 ob gradnji štajerske avtoceste, da bi se vanj stekale hudournne vode. Leži na višini 340 m, s površino 24 ha in globino do 5,5 m. Jezero si približno po polovici delita občini Moravče in Lukovica, upravljavec jezera pa je Republika Slovenija, se pravi Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje (ARSO). Kakovost prostora je razgiban relief, kjer strme površine prekriva gozd, na južnih položnejših pobočjih pa so travniki, ki jih členijo pasovi dreves, obmejki in porasle grape. Dno doline je večinoma močvirnat teren z bujnim močvirnim rastlinjem. Na jezeru in okoli njega nastaja zanimiv ekosistem, v katerem se hitro bogati splet življenja. Na jugozahodnem koncu jezera je veliko drstišče rib. V jezeru živijo ščuke, smuči, ostriži, krapi, amurji, boleni, kleni, linji, mreene, zelenike, pohre in koreslji. Bogat je svet ptic, predvsem močvirskih, z liskami, racami in labodi. Rastoča biotska pestrost narave in oddaljenost od urbanih središč dajeta možnost kakovostnega stika z naravo. Okrog jezera se vije sprehajalna pot, dolga 4,2 km, primerna za hojo, tek in kolesarjenje. Načrtuje se razvoj turizma in učnih, kolesarskih ter jahalnih poti. Idilična podoba narave v vseh letnih časih in trenutkih dneva navdihuje fotografe, krajinske slikarje in druge iskalce miru, ki jih je iz leta v leto vse več.

Vendar ob vseh lepotah narave in biotski pestrosti Gradiškega jezera vanj priteka dih smrti, ki izvira iz izcednih voda Termitove deponije v Drtiji. Dosedanje meritve so dokazale prisotnost izjemno visokih koncentracij težkih kovin (predvsem kadmija,

kroma, kobalta, niklja, bakra, bora, cinka, molibdena, mangana, svinca) in drugih strupov v usedlini, ki jo prinaša tok Drtijiščice. Najvišje koncentracije so bile izmerjene ravno ob iztoku Drtijiščice v Gradiško jezero in te celo 1480-krat presegajo dovoljeno mejo. Najnovejša strokovna analiza vzbuja utemeljen sum, da so še višje koncentracije v usedlini na dnu jezera, predvsem pa v organizmih, v katerih se kopičijo skozi prehranski splet življenja. Vsak naslednji člen prehranske verige namreč poveča strupe s faktorjem deset. Koncentracije strupov v telesu človeka, ki bi se hranil z mesojedimi ribami iz jezera, lahko dosežejo milijonkrat višje vrednosti kot v okolni vodi jezera.

Naj poudarim, da beseda teče o čudovitem predalpskem jezeru, ki ga izcedne vode Termitove deponije spreminjajo v rezervoar strupene vode. Vlado Republike Slovenije in Ministra za okolje in prostor g. Andreja Vizjaka zato pozivam, da ukrepata in zaščitita okolje ter zdravje množičnih obiskovalcev in okoliških prebivalcev. Država mora takoj odrediti sanacijo območij dejavnosti podjetja Termit, hkrati pa je potrebno očistiti Gradiško jezero.

V nasprotnem so lahko posle-dice hude: še lani poleti so se v nevarnem jezeru kopali otroci, obiskovalci pa so na piknikih pekli in jedli nalovljene strupene ribe. Koliko časa bomo še morali pristojne opozarjati, da podjetje Termit s svojo dejavnostjo po Moravški dolini in širši okolici širi ogrožajoče onesnaženje, bolezen in smrt? Zganimo se, preden bo prepozno!

Kakšen je ta naš skupni dom?

BESEDILO IN FOTOGRAFIJA: mag. TATJANA ČOP

Več bralcev se je name obrnilo s prošnjo, naj opozorimo na odmetavanje smeti ob cestah, kolovozih, gozdnih robovih in na odlaganje večjih količin odpadnega materiala različnega izvora v gozdovih. Res je vedno več odvrženih pločevink, plastenk ali celo vrečk z mešanimi smetmi ob glavni cesti in drugod. Vsaka hiša ima zabojnik za mešane smeti in zabojnik za embalažo, na vsakem avtobusnem postajališču je koš za smeti, v središču Moravč pa je nov ekološki otok z zabojniki za papir, steklovinu in odpadne električne/elektronske naprave. Zato je za običajne ljudi povsem nerazumljivo takšno objestno ravnanje in pišmeuhovski odnos do okolja, do skupnega prostora.

Ali razumemo sporočila modrih?

Maja leta 2015 je **papež Frančišek** napisal skoraj dvesto strani obsežno okrožnico »**V skrbi za skupni dom**«, v kateri je opozarjal na neodgovoren odnos ljudi do okolja, do narave, s tem pa tudi do drugih ljudi. Z okrožnico je želel k takšnemu premisleku in posledično ukrepanju spodbuditi tudi vernike in ostale. »**Naš planet je naš skupni dom, za katerega moramo vsi skrbeti**,« je opozoril ter poudaril, da narave na moremo dojemati kot nekaj, kar nas obkroža, pač pa kot nekaj, kar je del nas. V uvodu je navedel misli svojih predhodnikov o okoljski problematiki, ki vpliva na družbo kot celoto. Že **papež sv. Janez Pavel II.** je opozoril, da ljudje pogosto dojemajo naravno okolje kot nekaj, kar

ALI TISTI, KI MEČE SMETI NAOKOLI, TAKISTO POČNE DOMA? PLOČEVINKA SREDI DNEVNE SOBE, KARTON OD PICE MED OBLAČILI, PLASTENKA OB POSTELJI?

obstaja zato, da jim služi za takojšnjo potrošnjo oz. izkoriščanje. Tudi **papež Benedikt XVI.** je pozival k bolj spoštljivemu odnosu do okolja in opozoril, da sta naravno in socialno okolje tesno povezana ter resno ogrožena zaradi neodgovornega delovanja ljudi. Seveda je papež Frančišek del okrožnice namenil tudi besedam **svetnika Frančiška Asiškega**, ki je opozarjal, da obstaja neločljiva vez med skrbjo za naravo, skrbjo za revne, zavezo do družbe in notranjim mirom.

Besede teh modrih ljudi bi nam morale priti do živega – na lokalni in globalni ravni!

Mali oglas Najamemo hišo v občini Moravče

Šestčlanska družina vzame v najem hišo z vrtom v občini Moravče za daljše obdobje.

Prosim pokličite na telefon številka **040 848 847 (Gabriel)**.

Nevzdržno in nevarno življenje pod kamnolomom

BESEDILO IN FOTOGRAFIJE: KRAJANI DEŠNA

Ponovno opozarjamo, da je občina Moravče 5. julija 2011 izdala soglasje h koncesiji za uporabo mineralnih surovin za petdeset let brez presoje vplivov na okolje, kar je za nas in verjetno tudi po vseh predpisih NESPREJEMLJIVO.

Krajani Dešna že leta opozarjamo Občino Moravče, pišemo inšpekcijskim službam in objavljamo članke v različnih medijih, kjer opozarjamo na nevzdržno življenje krajanov Dešna pod kamnolomom Dešen-Ušenišče 2, na jugozahodnem območju Moravškega hribovja, kjer Industrija apna Kresnice že več kot šestdeset let izkorišča apnenec, ki ga uporabljajo za pridobivanje apna, kamene moke in peska, s tem pa vse huje ogroža življenje pod njim.

Vodovarstveno območje

Nadmorska višina kamnoloma Dešen-Ušenišče je 780 metrov. Zadnja desetletja ga izkoriščajo v globino, pred tem so ga izkoriščali frontalno. Območje kamnoloma je vodovarstveno območje za oskrbo z vodo širšega območja Moravč, Dešna, Zgornjega Prekra in drugih vasi na južnem pobočju Moravškega hribovja. Z eksploatacijo se približujejo najnižji dovoljeni točki, ki je na 728 metrih nadmorske višine. Ob vsakem nalivu opažamo, da se kali vodno zajetje Ples, iz katerega se oskrbuje z vodo večji del krajev v občini Moravče.

Prah, hrup in poškodbe na objektih

Velika težava je tudi onesnaženost okolja s prahom, ki ga zlasti v poletnih mesecih povzroča delovanje kamnoloma. Stalen hrup, tudi ob praznikih, čedalje bolj ogroža krajanje. Poleg tega se zaradi delovanja kamnoloma pojavlja plazenje hribine, zaradi česar so že prestavili plinovodno omrežje in le še vprašanje časa je, kdaj bomo ostali brez pitne vode. Grozi nam tragedija zaradi delovanja plazju in

miniranja neposredno nad zaselkom Dešen-Ušenišče, kjer na hišah, cestni infrastrukturi in drugih objektih nastajajo čedalje večje poškodbe.

Od občine Moravče zahtevamo, da uvede postopek za presojo vplivov na okolje, organizira neodvisno merjenje tresljajev ob miniranju v kamnolomu, zahteva od Industrije apna Kresnice sanacijo poškodb na objektih in infrastrukturi, zmanjša območje izkoriščanja in umakne soglasje h koncesiji iz leta 2011. Poleg tega krajani zahtevamo odškodnino po Zakonu o varstvu okolja, saj živimo v degradiranem območju in neznosnih razmerah.

Glede na vse navedeno pričakujemo, da bodo župan in občinski svetniki izvedli vse postopke, ki so v njihovi pristojnosti.

Priklon vodi

Ob svetovnem dnevu vode

BESEDILO: BOGO BRVAR, FOTOGRAFIJE: BOGO BRVAR, URŠKA CERAR

Na konferenci Združenih narodov o okolju in razvoju v Riu de Janeiru leta 1992 so 22. marec razglasili za svetovni dan voda. Njegov namen je ozaveščanje o pomenu pitne vode in trajnostne rabe vodonosnikov.

Voda je dediščina planeta

Voda, ta čudovita tekoča snov, je življenje, je hrana, je energija, je narava, je eden od temeljnih pogojev zdravja, je strateška surovina za prihodnost človeštva, je dediščina planeta in ni nikogaršnja last.

Vsak sedmi Zemljan oziroma milijarda ljudi nima dostopa do pitne vode, Svetovna banka pa opozarja, da v državah, v katerih primanjkuje vode, živi skoraj četrtina prebivalstva in njihovo število, bi se v naslednjih dvajsetih letih utegnulo podvojiti. V zadnjih sto letih se je poraba pitne vode povečala za šestkrat. Podnebne spremembe in naraščanje števila prebivalstva lahko ob sedanji porabi vode pripeljejo do svetovne krize z vodo (Mraz, 2011). Pomanjkanje pitne vode namreč pomeni tudi pomanjkanje hrane, revščino, etnično nasilje in posledično preseljevanje, po najbolj skrb vzbujajočih predvidevanjih pa tudi mednarodne spore.

Naš odnos do čiste vode bo eno od ključnih meril, po katerih nas bodo vrednotile prihodnje generacije.

Tega se dobro zavedajo voditelji držav in vlad in so s prejetjem Agende za trajnostni razvoj do leta 2030 na sedežu OZN v New Yorku od 25. do 27. septembra 2015 nakazali namero, da želijo preprečiti temno prihodnost. Voda v Agendi nastopa kot povezovalni element pri uresničevanju vseh sedemnajstih ciljev trajnostnega razvoja, izrecno pa šesti cilj svet postavlja pred zelo težko nalogo: *Vsem zagotoviti dostop do vode in sanitarne ureditve ter poskrbeti za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri.* Težka naloga, toda ker gre za prihodnost človeštva, upamo, da bodo cilj tudi uresničili, žal pa tisti, ki imajo vode v izobilju in jim je samoumevna, storijo mnogo premalo za tiste, ki trpijo pomanjkanje te dragocene tekočine.

Generalna skupščina Združenih narodov je na zasedanju že leta 2010 opredelila pravico do vode kot **temeljno človekovo pravico** (resolucija 64/292). Državni zbor Republike Slovenije je neodtujljivo pravico do vode zapisal v slovensko ustavo novembra 2016.

Ustava RS: 70.a člen (pravica do pitne vode):

- Vsakdo ima pravico do pitne vode.
- Vodni viri so javno dobro v upravljanju države.
- Vodni viri služijo prednostno in trajnostno oskrbi prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev in v tem delu niso tržno blago.
- Oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev zagotavlja država preko samoupravnih lokalnih skupnosti neposredno in neprofitno.

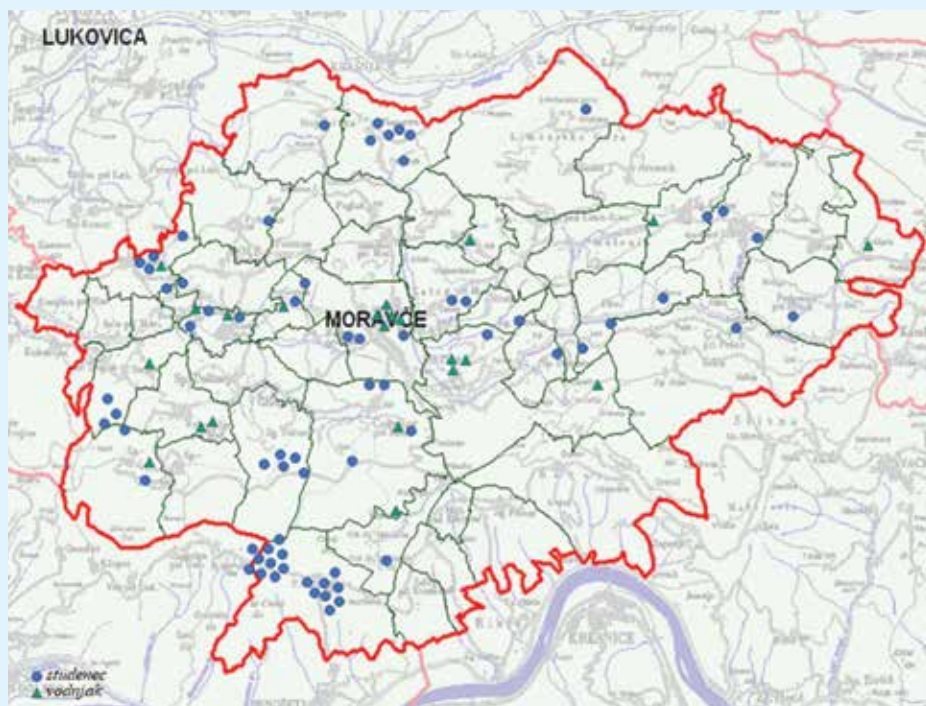
Država preko samoupravnih lokalnih skupnosti z ustavno zavezo upravljanja vodnih virov prevzema tudi odgovornost za njihovo zaščito.

Prav letos praznuje tridesetletnico obstoja Slovensko društvo za zaščito voda, prostovoljno, samostojno in nepridobitno društvo, katerega osnovno poslanstvo je razvijanje zavesti o pomenu zaščite voda. Ima status nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave.

V Sloveniji je bilo leta 2018 dobavljeno 160 litrov vode na prebivalca končnim uporabnikom, od tega 105 litrov na prebivalca v gospodinjstvih.

V Občini Moravče je bilo leta 2019 na prebivalca dobavljeno 45 m³ vode oziroma skoraj 124 litrov na dan iz javnega omrežja, s katerim upravlja Javno komunalno podjetje Prodnik. V izračunu je upoštevanih 4.971 uporabnikov vode iz javnega omrežja ali 91,4 odstotka vseh prebivalcev občine Moravče v letu 2019.

Nahajališča studencev in vodnjakov, povzeta po Stražarjevi knjigi in neobjavljenem gradivu raziskovalne skupine učencev OŠ Jurija Vege. Razmerje velikosti: 1 : 82455.

Danes imamo urejeno vodovodno omrežje z zdravo pitno vodo, toda ob tem "bogastvu" ne smemo pozabiti številnih naravnih vodnih virov, ki so jih uporabljali oziroma smo jih uporabljali ne tako davno nazaj. Ne smemo pozabiti, lahko pride čas, ko bodo naši potomci ponovno odvisni od naravnih virov vode. Najhitreje tonejo v pozabo imena in nahajališča studencev in vodnjakov, da ne govorimo o bajerjih, rupah, mlakah.

Pisna vira o studencih in vodnjakih v Moravški dolini

Studenci

Žejen sem, vzamem čašo, stopim k pipi, natočim čisto hladno vodo in potešim žejo. Sem eden tistih srečnih Zemljanov, ki mu je vsak trenutek dosegljiva ta naravna dobrina. Ko se vzpenjam na hrib, potegnem iz nahrbtnika plastenko z ustekleničeno vodo in potešim žejo.

Stanetu Stražarju (1929–1998) se moramo zahvaliti za izjemen trud, ki ga je vložil v domoznansko delo in obvaroval pred pozabo mnoge prvine Moravške doline iz zgodovine, arheologije, ljudske dediščine, cerkvenega stavbarstva in sakralne umetnosti, izobraževanja in šolstva, društvenega življenja, znamenitih osebnosti, javne uprave, gospodarstva, narodnoosvobodilnega boja. Pregledal in uporabil je več kot 150 pisnih virov in, kar je še bolj pomembno, zbral je podatke in zapisal ustna izročila okoli 350 krajanov iz cele Moravške doline in njene širše okolice ter tako ohranil neprecenljivo ljudsko dediščino.

Tako danes, kaj pa nekoč?

V kuhinji v kotu je na majhnem podstavku stalo vedro s čisto vodo, studenčnico, ob vedru je visela zajemalka. Do studenca pod gozdom je bilo le kakih dvesto korakov, nikoli ni usahnil.

Ob njem sem preživel mnogo časa, čudoviti so spomini na ta čas.

No, to se je dogajalo v sosednji dolini, zdaj se posvetimo Moravški dolini, (nekdanj) bogati z naravnimi viri pitne vode.

Le malo je domačinov, ki vedo, kje so bili nekoč studenci in vodnjaki, po domače štepihi, naravna in tudi kulturna dediščina. Pisatelju Stanetu Stražarju, izjemnemu domoznanskemu pisatelju, se moramo zahvaliti za izčrpen pregled studencev in vodnjakov v Moravški dolini. Večine od njih ni več, ali so usahnil ali pa njihovi vodotoki polnijo zbiralnike vodovodnega omrežja. Zahvaliti se moramo raziskovalni skupini učencev Osnovne šole Jurija Vege, ki je s terenskim delom pod vodstvom mentorice Maje Gerčar izdelala pregled vodnjakov na Moravškem.

Studenci in vodnjaki so bili nekoč edini vir pitne vode. Studenec je bil lahko tudi precej daleč od domačije in navadno na kaki ravnici v bregu ali v dolini. Pot navzgor s polnim škafo vode na glavi, z banjko (ploščata posoda za prenašanje vode), s polnim emajliranim vedrom ali celo dvema, je bila naporna, še posebno v mokroti in snegu.

Ob studencih – periščih so perice prale perilo. Prvi del žehte, kot so včasih rekli pranju večje količine perila, so gospodinje opravile doma. Seveda je bila za to potrebna prinešena voda, drugi del, splakovanje, ožemanje, ovijanje, pa na perišču pri studencu ali potoku. Za to so uporabljale pralne deske ali ribaše, po katerih so udarjale s perilom, ponekod pa so deske nadomestili veliki kamni. Perilo so prenašale v posebnih koših, škafeh ali perivnikih.

V sušnih časih, ko so usahnil manjši vodnjaki in so se izpraznile šterne, so gospodinje nosile perilo tudi po uro in več do studenca ali potoka. Danes, ko sta vodovodna pipa in gumb pralnega stroja na dosegu roke, si težko predstavljamo, koliko truda je bilo nekoč potrebno za čisto perilo.

Vaščani Slivne so bili nekoč popolnoma odvisni od vode iz štern, najbližji studenec, imenovan Za st'n, je bil v dolini ob Drtjiščici. Tako so prihajale gospodinje iz Slivne v sušnih časih, poleti in pozimi, s posebnim košem perila v dolino (pripoved Jožeta Razpotnika po ustnem izročilu staršev).

Kamen ob studencu Za st'n, na katerem so perice nekoč izpirale perilo. "Kamen in brv sta tam od nekdanj", povedo najstarejši krajan.

Pranje perila pri studencih in ob potokih je bil tudi dogodek, priložnost za medsebojne pogovore, klepet, izmenjavo novic.

Ob studencih so se zbirali in zabavali otroci, rezljali mlinčke, pozimi zbijali ledene sveče, se drsali, ob studencih se je celo kaj dogajalo.

Ob nekaterih studencih je nekoč stalo leseno ali kamnito korito za napajanje živine, ko pa je bila pot, pogosto samo steza, spolzka, ledena, je bilo treba vodo za živino prinašati v hlev.

Stražar je popisal okoli sto studencev v Moravški dolini, nekatere z imeni, druge z opisoma nahajališča, pri vseh pa je navedel vas ali vasi, ki so studence uporabljale, pa tudi z njimi povezane zanimivosti.

Obnovljen in zaščiten star vodnjak v Dvorjeh

Najmočnejši studenec je pod velbom na Planini, kjer je glavni izvir Rače (Stražar, str. 43).

Voda je bila dragocena zlasti ob sušah. Ustno izročilo pravi, da so ob hudih sušah ljudje vse noči bedeli pri studencu in lovili vodo v posodo. Do polnoči je ta pravica pripadala Spodnji Javoršici, potem pa Zgornji Javoršici. (Stražar, str. 44).

Studenec v Veliki vasi je bil odločilen za nastanek naselja (Stražar, str. 45).

Pri Svetem Miklavžu so lovili vodo v rupe ali mlake, kjer so napajali živino, "ta lepo" vodo pa so morali nositi v škafih na glavah ali v banjkah na hrbtih iz Velike vasi (Stražar, str. 45).

Na severni strani pod Limbarsko goro je studenec Na koritih. Po tradiciji so imeli od tod po ceveh speljano vodo po lesenih ceveh ali po lesenih žlebovih v stari limbarski grad. Sredi gradu se je voda natekala v rupo. Od tega studenca naj bi bila voda tekla v bližnji samostan. Ljudje pravijo, da je voda zdrava, ker so jo pili menihi (Stražar, str. 46).

Vsak vodnjak je priča zgodovine, ki je že zamrla. Vsak nosi svojo zgodbo in svoj čar, saj so se nekoč ob vodnjakih zbirale žene in kramljale, fantje pa so se od daleč spogledovali z dekleti, ki so šle po vodo k vodnjaku ... Niso pa vodnjaki povsem zamrli, a njihova usoda ni nič kaj rožnato obarvana (iz uvoda gradiva o vodnjakih raziskovalne skupine učencev OŠ Jurija Vege).

Vodnjaki

Vodnjake smo nekoč bolj poznali pod nazivom štirna (šterna) in štepih. Ko sem kot otrok preživel počitnice pri starih straši v hribih, smo uporabljali vodo iz štirne in iz štepiha. V dve globoki štirni ob hiši se je stekala kapnica, takrat še po lesenih žlebovih. Uporabljali so jo za živino, pranje, prekuhano pa tudi v kuhinji. Iz štepiha, kakih sto metrov pod vasjo, pa sem napolnil vedro s čisto, hladno, čudovito vodo za žejo, zajemal sem jo z lesenim korcem z dolgim ročajem. Štepih je bil pravi vodnjak, ker ga je polnila talnica iz vodne žile.

V gradivu raziskovalne skupine učencev Osnovne šole Jurija Vege pod vodstvom mentorice ge. Maje Gerčar najdemo zanimive opise za dvajset vodnjakov na Moravškem (gradivo mi je izročila ga. Bernarda Mal, z uporabo pa se je strinjala ga. Maja Gerčar). Učenci so za vodnjake zbrali podatke o kraju, lastniku, starosti, dotoku vode (talnica, kapnica), materialu, iz katerega je zgrajen, prostornini, globini, obnovi in vzdrževanju.

Najstarejši vodnjak v Moravčah je bil na Kramarjevem vrtu, star nad sedemsto let. Vsekali so ga v živo skalo moravškega peščenjaka (Stražar, str. 42). Moravčani so nekdanj dobivali vodo v treh javnih vodnjakih: Jakobovem, Oklejevem in župnijskem. Za njihovo vzdrževanje je do druge svetovne vojne skrbel vaški odbor (Stražar, str. 42).

Viri so na voljo v uredništvu.

Biodiverzitetata okoli vsake slovenske vasi

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: dr. DAVORIN TOME

LIFENATURAVIVA Biodiverzitetata – umetnost življenja
Biodiversity – Art of Life

Slovinci veljamo tudi za narod popotnikov. Radi obiskujemo druge države, kjer si ogledujemo stvari, za katere smo doma prikrajšani: tropske obale, monumentalne zgradbe, drugačne kulture, eksotične živali in rastline. Ker toliko potujemo, človeka včasih prešine, da smo v rodni državi videli že vse, kar se videti da.

Daleč od tega! Samo če pogledamo biodiverzitetata. Biodiverzitetata so vsa živa bitja, od živali in rastlin do gob in bakterij ter vse zgodbe, ki jih pišejo njihova življenja. Na tisoče jih je, okoli vsake slovenske vasi so in, zagotavljam vam, večine še nikoli niste videli niti slišali.

V evropskih razmerah Slovenija velja za eno bogatejših držav z biodiverzitetata. V Sloveniji naj bi živelo nekaj deset tisoč samo živalskih vrst. Veliko k tej pestrosti prispeva zemljepisni položaj države. Na zahodu se ozemlje dotika Sredozemlja, na severu sega pod Alpe, na vzhodu do panonskih ravnin in na jugu med dinarsko hribovje. Vsaka od teh štirih pokrajin ima svoje značilne živali in rastline, zato jih je na koncu, ko jih seštejemo, pač zelo veliko. A da bi se s to pestrostjo narave znali tudi pohvaliti, kot se pohvalimo, da smo hodili po Kitajskem zidu, ali da smo na vrhu Eifflovega stolpa popili kavo, jo moramo najprej znati ceniti. V nasprotnem bomo še naprej živeli v prepričanju, da je sploh ni ali da je povsem nepomembna, kar seveda ne drži.

Medved in ris sta verjetno najbolj prepoznavni vrsti pri nas. Z njima se znamo občasno celo tudi pohvaliti. Sta pač dve od naših največjih in najbolj karizmatičnih živali. Manjše vrste so skoraj brez izjeme neprepoznave. A prav med najmanjšimi se pomen biodiverzitetate najbolj pokaže. Kisik, ki ga dihamo – delajo ga rastline, največ ga naredijo drobne, enocelične alge v rekah, jezerih in morjih. Pitna voda – čistijo nam jo za noht

Ste že kdaj videli rdečeglavega kraljička?

Pri nas je pogost in splošno razširjen, tako da nam za to, da si ga ogledamo, ni treba v tujino niti daleč od doma.

veliki nevretenčarji in bakterije. Hrana, ki jo jemo – tudi to je biodiverzitetata, saj vsa hrana prihaja iz živih bitij, prostoživečih ali gojenih doma. In da hrana »zraste«, so potrebne še številne druge vrste: opraševalci, ki zaplodijo sadeže; deževniki, ki mešajo prst, da ostane rodovitna; ptice, pikapolonice, pajki, ki lovijo škodljivce v kmetijstvu, in še in še.

Na Nacionalnem inštitutu za biologijo (NIB) biodiverzitetata raziskujemo že šestdeset let. Opažamo, da se je v tem času njena pestrost v Sloveniji zelo zmanjšala – v veliki meri kot posledica sprememb, ki smo jih v okolju naredili ljudje. In prav ljudje smo tudi tisti, ki lahko in ki moramo te spremembe ustaviti – kdo nam bo sicer delal kisik, čistil vodo in kako bomo prišli do hrane in drugih nenadomestljivih dobrin iz narave? Na NIB smo prepričani, da to lahko dosežemo. Da bi kaj naredili tudi na področju uresničevanja tega prepričanja, s še devetimi partnerji sodelujemo v evropskem projektu LIFE Naturaviva, katerega cilj je čim več ljudi v Sloveniji seznaniti s tem, kaj biodiverzitetata je, kako pomembna je za nas in kaj lahko naredimo, da jo bomo ohranili.

Več o projektu in naših dejavnostih lahko preberete na spletni strani: <https://www.naturaviva.si/>.

Pust veselih ust

BESEDILO: BARBARA FALE
FOTOGRAFIJA: ANDREJA VAVPETIČ

»Tralala, hopsasa, pustne smo šeme, tralala, hopsasa, nič nismo lene.
Tralala, hopsasa, mi se vrtimo, tralala, hopsasa, zimo preženimo.«
Danes je v šoli bila zelo vesela družina.
Indijanci in kavbojci, supermeni ter ninje so se bojevali,
pirati in principi so princese ter Else reševali.
Sprehajale so se zlobne in dobre kraljice,
a policisti in vojaki so poskrbeli, da ni bilo krivice.
Klovni, Pike Nogavičke, mačkoni in dimnikarji poskrbeli so za smeh,
smo zimo pregnali, pomlad bo tukaj v nekaj dneh!

Ponovno skupaj v vrtcu

BESEDILO: VIDA ROKAVEC, FOTOGRAFIJI: ANJA AVBELJ IN OBČINSKA UPRAVA

Minilo je res veliko časa, da smo lahko ponovno vsi zakorakali v vrtec med naše prijatelje in vzgojitelje. Tako smo se vsi razveselili dne, ko smo se vrnili v vrtec, kjer so nas že čakale zanimive dejavnosti.

V tednu kulture smo prisluhnili različnim zanimivim pravljicam, ki smo jih prinesli od doma in jih pripovedovali svojim prijateljem.

Seznani smo se tudi s slovenskim pesnikom Francetom Prešernom. Narisali smo njegov portret z ogljem, prisluhnili slovenski himni in se seznanili z državnimi simboli. Nato nas je čakal prav poseben dan, ki ga imamo otroci še posebej radi. To je pustni torek, ko se lahko oblečemo v naše junake. Oblečeni v različne pustne kostume smo se sprehodili po Moravčah in obiskali tudi gospoda župana.

Zanj smo pripravili prav posebno presenečenje. Zapeli smo mu pustne pesmi, ki smo se jih naučili v vrtcu, in tako preganjali zimo in koronavirus. Župan nas je tople sprejel in pogostil.

Gospod župan se je pridružil naši želji, da uspešno preženemo zimo in koronavirus, ki je spremenil naš vsakdan.

Z željo, da nas koronavirus čim prej zapusti in ostanemo zdravi, vas lepo pozdravljamo otroci iz skupine Mravljičice z Vido, Anjo in Bojano.

In smo nazaj ...

Po dolgih treh mesecih sedenja pred računalniki smo se vrnili v šolo. Prvi so na vrsto prišli najmlajši, in sicer se je prva triada vrnila v šolske klopi 1. februarja. Učenci so bili navdušeni, da so spet sedeli v razredu, obkroženi s sošolci, in učiteljico videli v živo.

Dva tedna kasneje so se jim pridružili še preostali razredi. Učenci od petega do devetega razreda so skozi šolska vrata ponovno vstopili 15. februarja. Tudi pri njih je bilo očitno, da so pogrešali šolo, predvsem pa sošolce, saj je bilo učiteljem kar težko preglasiti njihov glasen klepet.

Pouk je organiziran v skladu z navodili in priporočili: učenci so v matični učilnici (t. i. mehurčku), vanjo pa vstopajo učitelji posameznih predmetov po urniku. Skrbimo za higieno, pazimo, da redno zračimo prostore, skrbno nosimo maske in vzdržujemo varnostno razdaljo ter se držimo vseh drugih ukrepov. Predvsem pa – upamo, da ostanemo v šoli.

(arhiv OŠ)

Kam v srednjo šolo?

BESEDILO: mag. NIKA CERAR, univ. dipl. psih.

V mesecu pred informativnimi dnevi je veliko srednjih šol organiziralo dneve odprtih vrat. Nanje so vabili bodoče dijake, učence devetih razredov.

V januarju smo na OŠ Jurija Vege kljub šolanju na daljavo uspešno izvedli predstavitev Gimnazije Poljane za zainteresirane učence devetih razredov.

Zanimivo predstavitev je izvedla naša bivša učenka Špela Urankar s sošolko Laro. Predstavili sta programa kot posebnosti šole in povedali o utripu šole, ki ga vsakodnevno doživljata.

Posebnost je bila v tem, da zelo čutita tamkajšnje učitelje, ki jim stojijo ob strani, jih spodbujajo in podpirajo. Omenili sta veliko dejavnosti, ki učence celotne šole združujejo. Tako dijaki občutijo, da ni pomembno, ali si prvi ali četrti letnik. Vsi prispevajo k uspehu ekipe (če gre za tekmovanje), končnemu izdelku (ko pišejo članke, sodelujejo pri projektih ...), počutijo se vključene.

Naši učenci so se v virtualni obliki udeležili INFORMATIVNE 2021, februarja so v virtualni obliki potekali informativni dnevi.

Vse te predstavitve pomagajo pri zbiranju informacij in odločitvi za šolo, ki posameznika pripelje do zelenega poklica.

Novi športni pripomočki

BESEDILO: ARHIV OŠ, FOTOGRAFIJA: ANDREJA VAVPETIČ

Lansko leto oktobra smo pod okriljem EKO šole izpeljali jesensko zbiralno akcijo starega papirja. Kot smo že takrat napovedali, so bila tokrat zbrana sredstva namenjena šolskemu skladu za dokup osnovnih športnih pripomočkov za naše učence matične in podružnične šole ter otroke vrtca. K znesku, ki smo ga dobili z zbranim starim papirjem, je dodatni znesek prispeval tudi šolski sklad.

Takoj po končani akciji smo se lotili zbiranja zamisli, kateri pripomočki bi nam pri športnih dejavnostih najbolj koristili. Nastal je zanimiv seznam in v teh dneh smo se že razveselili novih pridobitev v šoli. V vrtcu jih bodo novi športni pripomočki tudi kmalu razveseljevali pri igri in gibanju.

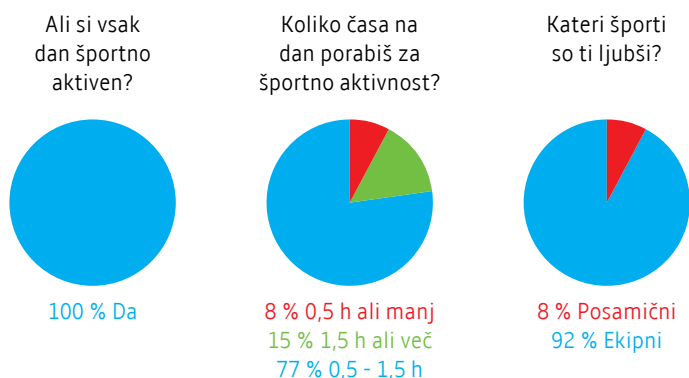
Tako se bodo učenci in otroci lahko razgibali ob novih žogah, obročih, lestvah, kolebnicah ... Prepričani smo, da si bodo z vsemi temi pripomočki lahko prijetno popestrili urice, preživete v šoli in vrtcu. **Ponovno smo dokazali, da skupaj zmoremo!**

Hvala!

Empirična preiskava pri matematiki

BESEDILO: EVA KOS, ŽIGA RUS

Februarja smo imeli učenci devetih razredov dan dejavnosti na temo empirična preiskava, ki je del snovi pri matematiki. Vsak učenec si je izbral eno temo, o kateri smo potem pripravili spletno anketo, jo poslali učiteljici v pregled, nato pa sošolcem, da so jo rešili. Ko smo zbrali vse odgovore, smo naredili podrobno analizo in na koncu zapisali ugotovitve.

Prva tema: Prehrana (Eva Kos, 9. a)

Zaradi velikega zanimanja za prehranjevalne navade mojih sošolcev in sošolk sem se odločila narediti anketo o prehrani.

Ob analiziranju rezultatov sem spoznala veliko novosti in se hkrati tudi malo čudila, da so moji sošolci kar dobro ozaveščeni o zdravem načinu prehranjevanja. Zelo me je presenetil rezultat o pitju vode, kajti nisem si predstavljala, da tako velik delež sošolcev popije kar zadostno količino vode dnevno, in sicer povprečno 1,7 litra. Prav tako so bili presenetljivi tudi odgovori o zajtrku, saj po navadi velja, da ga mladi ne jedo. Za najljubša kosila so največkrat zapisali testenine pa tudi mlince z omako, golaž in celo brokolijevo juho.

Glede na zbrane rezultate bi zaključila, da imajo moji sošolci zdrave prehranjevalne navade in so o zdravem načinu življenja tudi dobro ozaveščeni, k čemur verjetno pripomore

učinkovita uporaba spleta in spletnih nasvetov, pri čemer se je pokazalo tudi dobro znanje ločevanja pravih in učinkovitih nasvetov od zavajajočih predlogov nestrokovnjakov. Upam in verjamem, da bodo sošolci z zdravimi prehranjevalnimi navadami nadaljevali in poleg tega ostali tudi športno dejavni.

Analizo ankete sem z veseljem izdelala in upam, da bomo še kdaj postavljeni pred takšen izziv, saj ga bom z velikim veseljem in zanimanjem opravila.

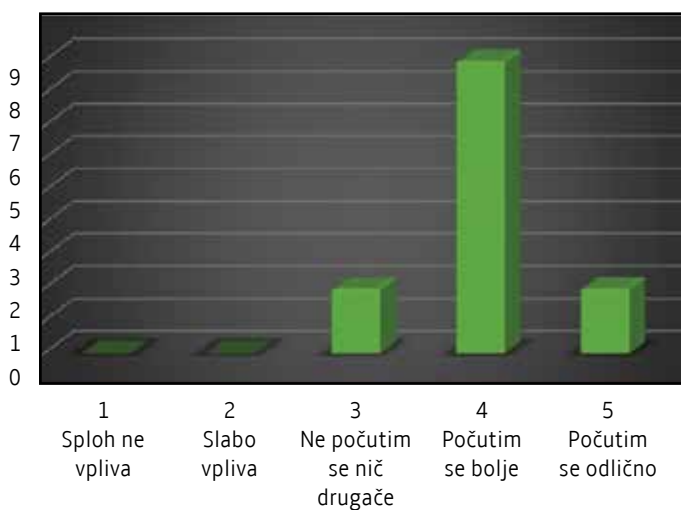
Druga tema: Športna aktivnost (Žiga Rus, 9. b)

Devetošolci smo se pri predmetu matematika seznanili z metodo empiričnega raziskovanja, zato sem za temo raziskovanja izbral raziskovanje področja športne aktivnosti mojih sošolcev v času šolanja na daljavo, ki nam ga je prineslo obdobje epidemije koronavirusa.

Za namen raziskave sem pripravil anketni vprašalnik s šestimi vprašanji, ki so se nanašala na športno aktivnost.

Analiza je pokazala, da so vsi sošolci vsak dan športno aktivni, kar je zelo pohvalno in vzpodbudno. Večina njih, kar 77 %, je športno aktivna od 0,5 do 1,5 ure na dan, kar je nad mojimi pričakovanji.

Kako močno športna aktivnost vpliva na tvoje počutje?

Na vprašanje o najljubši športni aktivnosti sem dobil različne odgovore, med katerimi se je največkrat pojavila hoja, sledita nogomet in kolesarjenje, za njimi pa si sledijo igre z žogo, ples, tek, vaje za moč in smučanje.

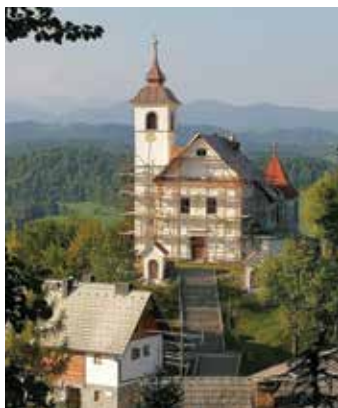
Anketa je pokazala, da imajo sošolci raje ekipne kot posamične športe.

Razveselil me je podatek, da športna aktivnost pri vseh sošolcih pozitivno vpliva na njihovo počutje in da se večina po športni aktivnosti počuti bolje, dva sošolca pa se po športni aktivnosti počutita odlično.

Izsledki raziskave so pokazali, da smo učenci tudi v času šolanja na daljavo športno aktivni, kar nam pomaga pri učenju in pozitivno vpliva na naše splošno počutje.

Pogled, poygled, pogled - skozi čas in iztekajoče se koronaletu

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: NUŠA KLOPČIČ

Vmnogih zapisih (S. Stražar, Moravska dolina; Wikipedija) razberemo, da je Pogled ena izmed devetinštiridesetih vasi v občini Moravče in je ime dobila po svoji geografski legi. Leži na nadmorski višini približno 438 metrov, na južni strani hriba pod Svetim Mohorjem in s čudovitim razgledom na Moravško dolino.

Ker je bilo preteklo leto predvsem v znamenju epidemije covid-19, so bila druženja med prijatelji, znanci in sosedi omejena. Otroci so se šolali na daljavo, nič drugače ni bilo niti z vrčevskimi otroki. Porodila se je zamisel, povezana z zgodovino: 29. novembra smo na domačiji Pr'Kobilc postavili adventni venček, ki smo ga želeli deliti z vsemi sosedi, prijatelji, pa tudi mimoidočimi znanci, na njem pa se je prižgal tudi plamen prve sveče, ki je naznanjal prvo adventno nedeljo. Tako smo vsako nedeljo do božiča prižgali po eno svečo.

Zgodovina še mnogim neznanka

Morda vsem ni poznana zgodovina te vasi. Kot je razbrati iz različnih gradiv, je prav na ta dan leta 1341 Nikolaj Nusperger prodal desetino od enajstih kmetij fevdu oglejskega patriarha, med drugim tudi na »Pogledu«, in leto kasneje se je taisti kraj v nekaterih listinah imenoval tudi »Poygled«. Če smo adventni čas pričeli s spoznavanjem zgodovine in v spomin na težko leto, ki ga je spremljala epidemija, smo ga nadaljevali praznično. Na drugo adventno nedeljo je bil čas za Miklavževo obdarovanje. Poleg venčka

je dan za dnevno rasla hiška, v njem stolček in košara, spredaj pa nabiralnik za pisma otrok svetemu Miklavžu. Na nedeljsko jutro je bila košara polna, sicer verjetno ne takšnih daril, kot bi si jih otroci želeli, bil pa je namen pokazati dobro gesto, namen, da otroci niso pozabljeni, da tradicija ostaja. Tako je bilo z malo pozornostjo obdarjenih sedemnajst predšolskih in osnovnošolskih otrok iz Pogleda. Iz hišice je nastal hlevček, v katerega so prišle na začetku ovce, kasneje pa še Marija in Jožef. Ob njem smo postavili novoletno smreko pod okriljem akcije »Darilo gozda vašemu domu«, okrasili pa so jo štirje domači otroci. Na božični večer se je ob jaslicah zbrala domača družina in obudila spomin na rojstvo Jezusa Kristusa. Ob tem je vzšla tudi njegova zvezda.

Danes ima vas štiriinšestdeset prebivalcev, njihova povprečna starost je 32,5 leta. Manj kot polovico oziroma natanko 43,7 odstotka prebivalcev so ženske, 56,3 odstotka je moških. Tukajšnjim sosedom medsosedska pomoč in pozornost nista tuji. Tako smo leto 2021 pričeli s skrivnostnimi darili, ki so vsako družino pričakala pred vhodom. Pa srečno vsem.

Vas Pogled je bila prvič omenjena 6. decembra 1340, ko je Gizela Blagoviška dala za hčer Elizabeto samostanu v Mekinjah eno kmetijo tudi na »Pogledu«. Iz zapisa zgodovine (S. Stražar, Moravska dolina; Wikipedija) tako lahko razberemo, da je vas v letu 2020 praznovala 680 let prve omembe.

Moravčani po svetu

ŽIVLJENJE MED OBLAKI

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: LUCIJA VRANKAR

xlucy_time

LucyTIME

YUQU

Moje ime je Lucija Vrankar. Trenutno že eno leto in pol živim v Dubaju (Združeni arabski emirati), kjer opravljam poklic stevardese. Sem 23-letno dekle, ki hrepeni po dogodivščinah, samostojnosti in svobodi. Obiskovala sem Osnovno šolo Jurija Vege v Moravčah. Spomnim se, da smo pri predmetu likovna vzgoja morali iz kolaž papirja upodobiti naš sanjski poklic. In že takrat se mi je prvič porodila zamisel o poklicu stevardese.

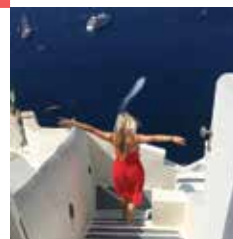
Že(l)ja po potovanjih že od malih nog

Šolanje sem nadaljevala na Srednji vzgojiteljski šoli in gimnaziji Ljubljana. Ker me je delo z otroki res veselilo in navdihovalo, sem se vpisala tudi na Pedagoško fakulteto, smer predšolska vzgoja. Obiskovanje fakultete in biti študentka mi je res odprlo vrata v svet. Ker sem imela med vikendi kar nekaj prostega časa, sem si kaj hitro poiskala študentsko delo v lokalni Piceriji pri Jurku, kjer sem preživela in »oddelala« čudovita štiri leta. Poleg tega sem enkrat tedensko vodila Cicibanove urice in v zasebnem času nudila učne ure angleščine predšolskim otrokom. S prislужenim denarjem sem si vsako leto omogočila kratko potovanje v eno izmed najbolj turističnih evropskih mest/držav/otokov (Pariz, London, Santorini, Barcelona ...). Moje veselje do potovanja je izviralo že iz mojega otroštva, saj sta naju z mojim bratom mama in oče vedno vzela s seboj na raznorazne izlete, potovanja po sosednjih državah z avtomobilom itd.

Trenutek, ki spremeni življenje

Moje življenje je bilo dokaj preprosto (predavanja, študentsko delo, veselice in družinska kosila), vse do konca zadnjega letnika faksa. Spomnim se, kako sem sedela na nekem dolgočasnem predavanju, ko mi je zazvonil telefon. Moj bivši fant mi je iznenada poslal

Moje življenje in dogodivščine delim tudi na vseh mojih socialnih omrežjih. Na mojem YouTube kanalu (LucyTIME) lahko najdeš en kup zabavnih »life style« vsebin. Na TikToku in Instagramu (xlucy_time) delim predvsem odseke mojega življenja, ki so me še posebej zaznamovali.

link do spletne strani, kjer je pisalo, da bo letalska družba Emirates zaposlovala tudi v Sloveniji.

Po krajšem premisleku sem se odločila, da bom pa le poskusila in se udeležila »odprtega dne«. Iskreno sem šla na ta »open-day« samo zato, da pridobim izkušnje z uradnimi intervjuji in komunikacijo z delodajalcem v angleščini. S prijateljicama Alenko in Majo smo se 5. junija 2019 odpeljale v Maribor. »Open-day« je potekal popolnoma v angleščini v nekem hotelu oziroma sejni sobi tega hotela. Tam se nas je zbralo sto kandidatov (od tega devetdeset odstotkov žensk ter deset odstotkov moških). Vsem skupaj so predstavili podjetje in nam dali naloge, ki smo jih morali rešiti ter jih nato v angleščini predstaviti pred celo skupino. Na podlagi naše predstavitve, zamisli in sproščenosti je delodajalec naredil prvi izbor. Nato smo dobili nove naloge in sledilo je ponovno izločanje, vse dokler nas ni ostalo samo deset.

Iskreno sem bila zelo presenečena, da sem prišla tako daleč oziroma bila ena izmed »top 10«. Nato smo izpolnili in podpisali nekaj obrazcev ter določili datum za intervju preko Skypa.

Moj intervju je potekal 13. junija 2019. Spomnim se, kako sem bila nestrpna, saj si iskreno nisem znala predstavljati, kako bo pogovor potekal. Gospa iz Dubaja me je preko video kamere spraševala en kup vprašanj, povezanih z mojo prejšnjo službo. Podati sem morala tudi veliko mojih osebnih mnenj in prepričanj. Po samem intervjuju sem se počutila zelo slabo, saj se mi je angleščina zaradi živčnosti zelo zatikala.

Zlati jutranji klic

Minil je teden dni in sama sem že skorajda pozabila na vse skupaj, saj sem se ukvarjala z mojimi zadnjimi izpiti in študentskim delom. Nato pa je 24. junija ob osmih zjutraj zazvonil telefon. Glas na drugi strani mi je čestital in mi povedal, da je to moj »golden call« oziroma zlati klic, in da sem dobila službo. Najprej sploh nisem mogla verjeti. Enostavno se mi je svet obrnil na glavo. Starša sta bila tudi v šoku, saj res nihče od nas ni pričakoval, da bi lahko prišla tako daleč.

Celo poletje sem urejala vse papirje za selitev v Dubaj. Poleg tega sem še pisala diplomsko nalogo in izvedla tritedensko potovanje v Kanado z ansamblom Skrivnost.

Iskreno lahko rečem, da je bilo tisto poletje eno izmed najkrajših. V začetku septembra sem tudi diplomirala in nekako izpeljala selitev ter zaključek šolanja v enem samem tednu. Par dni pred mojim odhodom sem povabila vse prijatelji in prijateljice in družino ter sorodnike na poslovilni žur oziroma piknik. Lahko rečem, da je bil to eden izmed najtežjih delov selitve v Dubaj – posloviti se od svojih najbližjih.

Velike odločitve praviloma niso lahke

Sprejem službe in selitev v Dubaj je bila ena izmed mojih največjih in najbolj strašnih odločitev do sedaj. Res si nikoli nisem predstavljal, da bi se mi kaj takega lahko sploh zgodilo. Moram priznati, da je bilo za to potrebno veliko poguma, in lahko rečem, da sem iskreno ponosna sama nase, da sem šla izven moje cone udobja in sprejela to življenjsko priložnost. Pri odločitvi so mi res močno pomagali prijatelji in prijateljice, ki so me psihično spodbujali na vsakem koraku. Predvsem sta mi pri tej odločitvi veliko poguma vlivala starša. Seveda ju je novica o selitvi v Dubaj močno presenetila, a sta me kljub temu podpirala in mi nudila čustveno oporo v težjih trenutkih.

Pred odhodom nisem imela nobenih dvomov ali pomislekov. Močno verjamem v to, da se vse zgodi

z razlogom, in da mi je ta življenjska pot oziroma izkušnja namenjena. Hkrati sem vedela, da se lahko kadarkoli vrnem, če bi si premislila ali ne bi bila zadovoljna z delom. Moje usposabljanje za stevardeso je potekalo dva meseca na tako imenovani »Emirates Aviation College – crew training« v Dubaju. Sestavljeno je bilo iz računalniških in praktičnih testov.

Končno v zraku

Temu so sledili štirje meseci tako imenovane "delovne poskusne dobe". To pomeni, da po dveh mesecih urjenja končno stopiš na pravo letalo in začneš svojo kariero kot stevard oz. stevardesa. V tem času (štiri mesece) izpolnjuješ določene naloge, ki jih nato zapišeš in jih predložiš v svoj portfolio (npr. opiši situacijo, ko si pomagal potniku, itd.). Le-tega po štirih mesecih predaš na univerzi, ki nato potrdi tvoje delo ali pa ga zavrne. Če je tvoj portfolio potrjen in v štirih mesecih nimaš nobenih pritožb s strani potnikov, lahko končno "diplomiraš". To pomeni, da nisi več v poskusni dobi, pač pa si dokončno zaposlen.

In tako sem začela svojo kariero kot stevardesa. Moj prvi let je bil v začetku decembra v Milano. Od takrat sem obiskala že vsaj štirideset različnih držav, z urami letenja pa vsaj petkrat obkrožila svet.

Čeprav sem uradno diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok, tega poklica trenutno ne opravljam. Lahko pa rečem, da združujem poklic stewardese in poklic vzgojiteljice med dolgimi čezoceanskimi leti, ko se družim z otroki na letalu in jih animiram. Smeh otrok na tistih dolgočasnih in turobnih letih mi res prinaša ogromno veselja.

Spomnim se, kako sem nekega dne na enem izmed afriških letov opravljala svoje delo in kar na enkrat me za krilo pocuka mala deklica, ki je bila popolnoma objokana. Seveda sem takoj pristopila do nje in nekako razbrala, da ne najde svojih staršev. Čisto razumljivo, letalo je bilo ogromno in na njem smo imeli tisti dan več kot petsto potnikov. Pustila sem svoje delo in skupaj sva poiskali mamo in očeta, ki sta jo že iskala v sprednjem delu kabine. Mama se mi je zahvalila, mala deklica pa mi je skočila v objem. Iskreno mi je polepšala dan.

Novi kraji, nove kulture, novi ljudje ...

Moja služba mi predvsem širi obzorja in prinaša ogromno novega znanja. Vsak dan spoznavam nove kulture, običaje in načine komunikacije med ljudmi. Iskreno lahko rečem, da je to moj najljubši del te službe – spoznavanje novih ljudi. Seveda uživam tudi ob raziskovanju različnih destinacij, kot so Južna Afrika, Kanada, ZDA, Avstralija, Velika Britanija, Brazilija ... Poleg tega mi je v veliko veselje poizkušati različno hrano sveta.

Vsak dan pogrešam dom

Življenje v Dubaju se zelo razlikuje od življenja v Sloveniji. Tu so ljudje veliko bolj usmerjeni v službo in ne v samo življenje. Delajo do osmih zjutraj do sedmih zvečer. Glavna razlika je v naravi. Tu najdeš samo pesek in mogoče

kakšen umetno narejen javni park z drevesi in travo. Najbolj pogrešam žvrgolenje ptic in različne letne čase. Če se vsak dan zbudiš v sončno jutro, se počasi že naveličaš vročine in modrega neba. Vem, da se to sliši čudno, vendar včasih ne vidim dežja tudi po več mesecev. Poletje v Dubaju je popolnoma prevroče za obisk plaže in edina stvar, ki jo lahko počneš, je obisk nakupovalnih centrov in kinotek. Priznam pa, da sem zelo navdušena nad restavracijami. Nudijo ogromno okusne in dobre hrane po dovolj ugodni ceni. Na izbiro imaš ogromno različnih vrst hrane.

Trenutno je letalska industrija v veliki izgubi zaradi stanja s covidom-19. Zmanjšali so nam plačo in posledično tudi število letov na mesec. Pred pandemijo sem letela od osem - do desetkrat na mesec. Sedaj sem pa srečna, če imam tri lete v enem mesecu.

Kljub stanju si želim še malo vztrajati v tej službi. Vsaj toliko, da dopolnim prvo pogodbo, ki sem jo podpisala za tri leta. Iskreno upam, da se bo svet kmalu vrnil nazaj v »normalno«, oziroma da se bodo stvari s covidom-19 umirile in bomo spet lahko brezskrbno potovali.

Vsak dan pogrešam Slovenijo in moje domače. Vem, da ta služba in Dubaj sam nista zadnji točki mojega življenja. Verjamem v to, da se vrnem nazaj v Slovenijo in nekoč ponovno opravljam poklic vzgojiteljice.

V MORAVČAH JE VZBRSTEL LIMBAR

ZDI SE, KOT BI BILO VČERAJ, PA JE MINILO ŽE PETINDVAJSET LET,
ODKAR JE V MORAVČAH VZBRSTEL LIMBAR (LILIJA), KI OD
SAMEGA ZAČETKA SVOJE DELO GRADI NA KRŠČANSKIH
TEMELJIH. LIMBARJEVE VAJE, PRIREDITVE IN SESTANKI
SO KRAJ USTVARJALNEGA DRUŽENJA, UČENJA,

K I D L I M B A R –

MEDGENERACIJSKEGA SODELOVANJA IN PRIJATELJEVANJA

Ž E P E T I N D V A J S E T L E T

NJEGOVIH ČLANOV IN DRUGIH SODELAVCEV.

Z A K U L T U R O S R C A

PETINDVAJSET LET NEPREKINJENEGA USTVARJALNEGA DELA
JE PRINESLO POLNO GLASBENIH, GLEDALIŠKIH, USTVARJALNIH
IN IZOBRAŽEVALNIH DOGODKOV, ČUDOVITIH SREČANJ
IN NEPOZABNIH GOSTOVANJ. IN KAR JE NAJDRAGOCENEJŠE:
V DRUŠTVU SODELUJE VELIKO OTROK IN MLADIH,
KI BODO TO KULTURO SRCA PRENAŠALI V PRIHODNOST.

ELIZABETA PIRNAT

KID LIMBAR
MORAVČE

KOMORNI ZBOR LIMBAR OTROŠKI PEVSKI ZBOR

Stuttgart, 1997

Včeraj – danes – jutri

Komorni zbor Limbar je najstarejši člen KID Limbar. Zborovodkinja Elizabeta (takrat še) Kunavar je okoli sebe zbrala skupino odličnih prijateljev in sorodnikov. Svoje znanje je kalila v takrat vodilnem Komornem zboru "Ave", ure pri pevskega pedagoga pa so postavile značilen zvok zbora, ki ga krasi še danes. Začrtani cilji v kombinaciji z mlado in ambiciozno sredino so že na prvem nastopu na območni reviji (avtor članka je takrat z odprtimi usti spremljal novice v dvorani na Žejah) pustili izjemen vtis. Kmalu je zgodba dobila slovensko, zatem še svojo evropsko dimenzijo.

V zgodbo Limbarja sem vstopil kot potnik na avtobusu proti Rimu. Bil naj bi sicer organist, a sem bil k sreči zamenjan s prof. Potočnikom, sam pa sem odlično odigral vlogo turista. Težko sem verjel, kakšen repertoar nosijo pevci v svojih glavah, saj so na pamet odpeli po eno skladbo vsakemu svetniku, s katerim je bil povezan posamezni kraj ali turistična znamenitost. Pa vsi vemo, da jih je v Rimu res veliko.

Sčasoma so se naše vezi poglobile, tudi gospodična Kunavar je postala gospa Pirnat. V tem času je zbor že dosegel svojo prepoznavnost v slovenskem zborovskem prostoru. Na svojem prvem nastopu na Naši pesmi v Mariboru si je pripel srebrno plaketo ter nagrado za najboljšo izvedbo priredbe ljudske skladbe. Gojenje ljudske pesmi ima zbor zakodirano že v svojem značaju in zato posebna nagrada nikakor ni bila naključje. Iz tega obdobja zagotovo lahko omenim tudi izvedbo Mozartovega Requiema in snemanje prvega CD-ja. Družina Pirnat se je medtem povečala za dva člana in iz korepetitorja sem se prelevil v zborovodjo. Moj moto se je glasil: Ne pokvari ničesar! Zbor se je z leti naravno pomlajeval. Ves čas smo se trudili, da smo v svoje vrste dobili mlade, energije polne pevce. Čas teče dalje, projekti so nastajali eden za drugim (Carmīna burana, Avsenik, nova zgoščanka, snemanje z Andrejem Šifrerjem, nastop v Cankarjevem domu ...). Udeleževali smo se tekmovanj, kjer

Grad Tuštanj, 2020

Prvi nastop OPZ Limbar, 2019

Z Andrejem Šifrerjem, 2019

smo še naprej potrjevali svoje poslanstvo in mesto med slovenskimi zbori. Udeležbe na regijskih tekmovanjih, od koder smo se vračali z zlatimi medaljami ali celo zlatimi z odliko, smo dojemali kot potrditev pravega dela in naložbo v prihodnost. Pa tudi kot zavezo, da bomo še naprej ohranjali svojo raven, kar je pri vsem skupaj še najtežje.

Limbarjeva stalnica je tudi tradicionalni božični koncert pri svetem Andreju, kjer smo z nekoliko drznejšimi programskimi smernicami osvetljevali aktualno dogajanje in obletnice. Tako je nastala tudi izvedba **Slovenskega božiča** v letu 2019. Spet na nek način prelomen trenutek, ko smo si upali stopiti iz cone udobja.

In nato je prišla korona. Zbor je bil že pripravljen, da spet stopi na mariborski oder – nastop odpovedan in prestavljen na november. Spet odpoved. Nehvaležne čase za naš način druženja smo presekali z objavo filma o petindvajsetih letih našega božičnega koncerta. Naše petje pa smo prek telefonov poslali med prijatelje. Vsako obdobje bo enkrat prešlo. Tudi negotovo obdobje, ki ga preživljamo, bo enkrat izzvenelo. Po njem bo zagotovo drugače in na nas je, da ga s svojo ustvarjalnostjo oblikujemo v novo stvarnost. Limbar lahko z optimizmom zre v prihodnost, kjer na odru že stoji njegov otroški zbor. Pevci odraslega zbora pa bomo zagotovo še naprej vztrajali na začrtani poti, osvetljevali pot mladim pevcem in kazali lepoto glasbe vsem poslušalcem, ki nas imajo radi.

Tomaž Pirnat

Naslov: Vegova 9, 1251 Moravče

Število sekcij: šest (Komorni zbor Limbar, Odrasla dramska skupina, Mladinska dramska skupina, Izobraževalna sekcija, Ustvarjalne delavnice, Otroški pevski zbor)

O D R A S L A D R A M S K A S K U P I N A

Poslednji mož, 2014

Januarja leta 1997 se je rodila dramska skupina Limbar. Prva režiserka Ljudmila Novak je zbrala okrog sebe prijatelje, za katere je slutila, da bi se znašli na odru, in ni se zmotila. Nastala je veseloigra v treh dejanjih Učenjak moravškega avtorja Frana Detela. Občinstvo, ki nas je zelo lepo sprejelo, in igralci nismo slutili, da se začneja novo obdobje dramske skupine na Moravškem. V petindvajsetih letih ustvarjanja smo na oder postavili štirinajst dramskih del. Posegali smo po delih domačih in tujih avtorjev. Uprizorili smo tudi pet krstnih del avtorice in režiserke Ljudmile Novak, ki je v svojih delih posegla v zgodovino našega kraja: Razkritje na gori Limbarski, Mlin na Rači, Grajski vrtnar in na temo aktualnih dogodkov Umetnik na poiskanju ali vse za fasado, Sedma (no)sila.

Leta 2014 se je prvič kot režiserka preizkusila Fani Capuder. Ostali smo zvesti domačim gledalcem in pridobili občudovalce tudi izven Moravč. Z veseljem so nas sprejeli v Lukovici, Vodicach, Poljanah, Grobljah, Dolu pri Ljubljani, Robu pri Velikih Laščah in še kje. Igralska skupina pa nismo samo režiserka in igralci, temveč tudi sceni, lučkarji, glasba, šepetalke, maskerke.

Kako igralci čutijo utrip dramske skupine, ki ni samo nastop, marveč veliko vaj, smeha, dobre volje in včasih tudi kakih zadreg?

»Igralska skupina je posebna umetniška družina. Povezuje jo dobro izbrano dramsko delo, okoli sto ur skupaj preživetega časa na vajah za vsako igro in na njenih ponovitvah. Povezuje nas režiserka, ki nam dodeli pravo vlogo, v kateri se izrazimo. Povezuje nas medsebojno iskanje najboljšega izraza in udejanjanje avtorjeve zamisli. Povezuje nas publika, ko se nasmeje ali zjoka. Družina smo zato, ker

Trije vaški svetniki, 2018

Mlin na Rači, 2006

igramo najprej in predvsem drug za drugega, uživamo v odličnih prizorih, smešnih zapletih, zmotah in nerodnostih in si pomagamo med seboj. Povezuje nas tudi malica, ki jo pripravi Fani ...»

»Biti del priprav in 'postavljanja' dramske igre na oder je zato svojevrstna izkušnja, ki zagotovo obogati vse sodelujoče.«

»Kot igralka seveda dodam svojo noto, vendar si želim, da nekdo, ki me pozna, na odru ne vidi Katje, temveč tisto osebo, katero igram. Ljudje sicer pravijo, da trema s časom izginja, jaz pa moram priznati, da je pri meni vedno prisotna in vedno velika, vendar tudi to spada zraven in ima svoj namen. Skupinsko delo, navdihujoči posamezniki znotraj skupine in ostali kulturniki, drugačen pogled na vložen trud, nastopanje. Dramska skupina zahteva dejavno sodelovanje, soustvarjanje in odgovornost, kar me posledično bogati na več področjih. Radosti me, da lahko z našim delom razveselimo tudi druge. Od vsega sem najbolj hvaležna za prijateljstva in trenutke, ki jih preživimo skupaj.«

»Igralci namreč spoznavamo literarno delo in zgodovinski okvir njegovega nastanka, vadimo nastopanje pred publiko, učimo se pravilne in jasne izgovorjave ... Delovanje v dramski skupini je zame izziv, veselje, koristno preživet čas in ne nazadnje sredstvo, preko katerega lahko s svojim talentom ljudem pomagam krepiti in bogatiti njihovo kulturo srca.«

Fani Capuder

Založniška dejavnost: dva samostojna CD-ja, Za kulturo srca (zbornik ob dvajsetletnici), Tri igre z Moravškega (Ljudmila Novak), Ti bodi moj vodnik (Jože Urbanija-Limbarski), Kot solza, Bog, je naša domovina (Ignacij Lavrič), Angeli prepodijo skušnjavce (Ljudmila Novak), Baragov duatlon (Alojzij Štefan)

M L A D I N S K A D R A M S K A S K U P I N A

Plakata za igri
Grajski vrtnar, 2007
in Sedma (no)sila, 2010.
Oblikovanje:
mag. Blaž Slapar

Ledeno kraljestvo, 2016

Pekarna Mišmaš, 2020

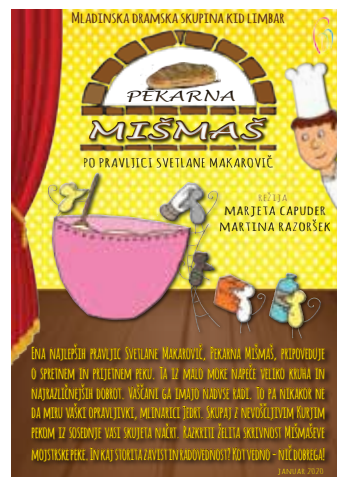

Lepotica in zver, 2014

Mladinska dramska skupina deluje že od začetka ustanovitve društva, saj skupaj z župnijo Moravče vsako leto organizira Miklavževanje za najmlajše otroke v cerkvi svetega Martina. Prav tako otroci in mladi sodelujejo v proslavi v počastitev mamic 25. marca ob materinskem dnevu.

Društvo združuje mlade, ki delujejo na različnih področjih kulturnega in umetniškega ustvarjanja ter športa. Cilj je tudi vzbuditi pri mladih zanimanje za to dejavnost, spodbujati veselje do igranja in nastopanja ter otroke vpeljati v odrske skrivnosti in radosti. Mladi na vaje prinašajo energijo, iskričnost, smeh in ustvarjalnost. Poleg druženja in pozitivnega vzdušja na vajah mladi pridobijo samozavest pri nastopanju tako na odru kot v življenju. Obenem predstavljajo podmladek odrasle dramske skupine.

Gledališka dejavnost je med otroki in mladino zelo priljubljena. V naših predstavah nastopa veliko igralcev, ker želimo izpolniti željo po nastopu čim večjemu številu mladih. V vseh teh letih je sodelovalo preko tristo otrok in mladih v starostnem razponu od šest do petindvajset let.

Plakat za Pekarno Mišmaš, 2020.
Oblikovanje: Mojca Kunavar,
Eva Pirnat

Na oder postavljamo pravljice, ki so v prvi vrsti namenjene otrokom, čeprav imajo globoko sporočilo tudi za odrasle. Predstave zajemajo plesne in pevske vložke. Za vsako predstavo je potrebno več mesecev trdega dela. Vse so naletele na odlični odziv občinstva. S predstavami smo gostovali tudi v drugih občinah po vsej Sloveniji.

Za izvedbo gledaliških predstav se skriva ogromno vidnega in nevidnega dela, vaj, priprav, organizacije, usklajevanja, koordinacije, skrbi, neprespanih noči itd. Na koncu je ves trud bogato poplačan z bučnim aplavzom, prijazno besedo in pohvalo gledalcev. Zahvaljujemo se vsem pomočnicam in pomočnikom, sponzorjem in donatorjem, staršem, brez katerih predstave ne bi šle na oder, ter vsem, ki nas podpirate in spodbujate, nam pomagate, sodelujete, saj bi drugače težko izpeljali tako velike projekte.

Marjeta Capuder

U S T V A R J A L N E D E L A V N I C E

Izdelovanje nakita, 2014

Pogovorni večer z dr. Jankom Kosom, 2016

Plakati, ki vabijo na raznolike ustvarjalne delavnice. Oblikovanje: Mojca Kunavar

Dnevi evropske kulturne dediščine, 2020

Literarni večer s Tonetom Kuntnerjem, 2018

Ustvarjalne delavnice so se pojavile kot odziv na potrebe časa in kraja v letu 2009 kot najmlajša samostojna dejavnost društva, ki v svojem poimenovanju združuje tako kulturo kot izobraževanje. Pojavile so se kot odgovor na vprašanje, kaj početi v kraju, ko glavne dejavnosti osnovnošolskih otrok (pouka) ni, časa pa je več kot običajno. Prve delavnice so bile v času krompirjevih počitnic in so bile dobro obiskane, kar je pomenilo potrditev ugotovitev in izziv za naprej. Že od začetka so povezovale več generacij z namenom usposobiti starejše osnovnošolce za medvrstniško mentorstvo. Že v naslednjem letu se je dejavnost razmahnila v poletne dejavne počitnice, ki so vključile društva, obrtnike, rokodelce in druge ustvarjalce v celi občini. Skupaj z nami so soustvarjali poučne in koristne vsebine, ki so nam in otrokom približale naravno in kulturno dediščino območja. Prav tako smo spoznavali znanja, spretnosti, šege in navade ob različnih letnih časih ter osebnih praznikih, kmečkih opravilih in spoznali številne rokodelce ter obrti, ki danes počasi tonejo v pozabo. Delo je potekalo v prilagodljivem prostoru in času, na otrokovi starosti in razumevanju primeren način v obliki projektne, raziskovalne in sodelovalne učenja v odprtem učnem okolju.

Zaradi svoje vsebine je postala dejavnost tradicionalna in se izvaja vsako leto ter je vključena v projekt Dnevi evropske kulturne dediščine. Vsakoletne vsebine predstavimo na pregledni razstavi v knjižnici, kjer se preko leta izpeljejo tudi različne tematske delavnice.

Bogata dediščina ljudskih pravljic in pripovedk pričča, da je čas v preteklosti drugače tekkel. S preoblikovanjem brezčasne ljudske modrosti v sodobno obliko japonskega papirnatega gledališča kamišibaj smo odprli otrokom prostor doživljanja umetnosti, ustvarjanja in domišljije. Preko pripovedi lahko otrokom približamo življenjske vrednote, kot so srčnost, vztrajnost in pogum. Tudi sami so poustvarili posamezne prizore in tako pokazali, da so soustvarjalci različnih življenjskih situacij in kritični misleci.

Ko otrokom odpremo prostor in čas ter jim damo možnost, da sami raziskujejo, poskušajo, delujejo, uporabijo vsa čutila, in jim omogočimo celostno izkušnjo, da lahko svoja spoznanja ubesedijo ali se izrazijo v kakšnem od drugih sto jezikov otrok, se celostno razvijajo v strpne in razumevajoče osebe, ki so pripravljene pomagati svojim vrstnikom in se učijo odgovornosti do sebe, drugih in družbe.

Irena Malovrh

Blagajničarka: Brigita Kunavar (že petindvajset let)
Tajnica: Irena Malovrh
Predsednica društva: Elizabeta Pirnat

I Z O B R A Ź E V A L N A S E K C I J A

Upravni odbor
KID Limbar

Znanje za ustvarjalnost

Limbar je tudi izobraževalno društvo, kar pomeni, da je učenje naša stalna naloga, veselje in poslanstvo. Če začnemo pri članih, smo se ves čas izobraževali za svoje osnovne kulturne dejavnosti, tako pevci, igralci kot drugi. V okviru Baragovih večerov in športno-rekreativnih prireditev Baragov duatlon smo vsa leta gostili imenitne izobražence, med katerimi ne moremo mimo akademika dr. Alojza Rebule, ki nam je spregovoril o neskončnih daljavah in Baragi kot Duhu Velikih jezer, kjer je živel in izgorel za svoje Indijance.

Organizirali smo tudi več humanitarno- potopisnih predavanj Jureta Seška o misijonih v Afriki in drugih predstavitev. Pripravili smo niz večerov, na katerih smo gostili akademika prof. dr. Janka Kosa, ki je spregovoril o svojem očetu, akademskem kiparju Tinetu Kosu in svojem bratrancu pesniku Danetu Zajcu. Ob njiju in še mnogih drugih znanih Moravčanov je umetniško ustvarjanje na Moravškem za nas ne le hobi, temveč tradicija in poslanstvo.

S Cankarjem smo se ob stoletnici smrti družili skupaj z umetnikom Tonetom Kuntnerjem. Na gradu Tuštanj smo pripravili čudovit večer z dr. Urbanom Vehovarjem na temo: Slovenska identiteta včeraj, danes in jutri. Ob tem je naša dolgoletna predsednica predstavila svojo knjigo: Ljudmila Novak – v očeh drugih.

Edi Belak (ŠENT) nam je predstavil Skupnostno skrb za osebe s težavami v duševnem zdravju. Nina Stenko Primožič nas je ozaveščala o pretresljivi resničnosti trgovine z ljudmi, mag. Cveto Uršič pa o pravicah in družbeno skrbjo za invalide. Prof. dr. Janez Dular, nekdanji kulturni minister, je številnim udeležencem na slavistični delavnici spregovoril o delu z literarnimi besedili in njihovi interpretaciji. Na spletnih delavnicah smo se poučili, kaj je izgorelost, in slišali pričevanje Andreje Urh iz MC Cerklje ter se z gospo Greto Grošelj odpravili na dobrodelno potovanje v Avstralijo in Afriko. V KID Limbar zase in za vse občane ustvarjamo priložnosti za vseživljenjsko učenje.

Alojzij Štefan

Naj živi in dehti še mnoga leta!

Samostojna Slovenija nam je dala nove možnosti za razvoj demokracije in tudi za razcvet pristne ter domoljubne slovenske kulture. Moravški krščanski demokrati smo leta 1996 ustanovili Kulturno izobraževalno društvo Limbar z željo, da bi prišla bolj do izraza kultura srca in da bi naše kulturno udejstvovanje temeljilo na krščanskih vrednotah.

V veliki želji, da tudi mi s svojim delom, ustvarjalnostjo in talenti prispevamo nekaj iz svoje zakladnice za rast kulture v domači občini, smo posejali seme in vzklil je Limbar. Kljub mnogim načrtom in jasni viziji o našem delu naš začetek ni bil čisto brez težav. Sprva so naši ustanovitvi nasprotovali člani že obstoječih kulturnih društev, saj so v nas videli novega tekmeca v boju za pozornost gledalcev in tudi v boju za skromne občinske denarce. Kmalu pa se je pokazalo, da je dela na kulturnem polju za vse dovolj. Raznolikost nas lahko le bogati, sodelovanje pa okrepi.

Ustanovni člani so me izvolili za prvo predsednico društva. Z manjšim presledkom sem bila predsednica štirinajst let. To mi je prineslo kar nekaj novega dela in odgovornosti, hkrati pa tudi veliko veselja in zadovoljstva, ko smo skupaj ustvarjali, se smejali in veselili uspehov.

Moravčani so znani po dobrih pevcih in pevski tradiciji, zato je Elizabeta Kunavar (sedaj Pirnat) kmalu zbrala dovolj dobrih pevcev za Komorni zbor Limbar. Na dramskem področju smo morali orati ledino. Ljubiteljsko gledališče je bilo v Moravčah v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja zelo živahno, potem pa je za dve desetletji skoraj popolnoma zamrlo. Igralcev z nekaj izkušnjami je bilo zelo malo. Za prvo igro sem izbrala najboljše dramsko delo domačega avtorja Frana Detele 'Učenjak'. Za začetek težka in tudi precej dolga igra, ki smo jo naštudirali in odigrali v celoti. Skupaj smo se učili, izbirali kostume in glasbo ter iskali mojstre za izdelavo kulis. S prvo predstavo smo pregnali dvome gledalcem in nastopajočim ter dokazali, da Moravčam lahko vrnemo ljubiteljsko gledališče. Vedno nove predstave, tudi avtorska dela iz domačih logov, so privabile številne gledalce in spodbudile ustanovitev otroške dramske skupine. Koliko mladih in tudi odraslih pevcev in igralcev je v teh letih v društvu odkrivalo in razvijalo svoje talente, hkrati pa razveseljevalo poslušalce in gledalce. Ob tem so kot posamezniki osebno rasli in bili deležni tudi vzgoje srca. Kulturno izobraževalno društvo Limbar je danes poznano v bližnji in daljni okolici ter širše po Sloveniji. Poznajo nas tudi naši izseljenci v tujini. Naj Limbar živi, dehti in razveseljuje ljudi še na mnoga leta!

Ljudmila Novak

Spletna proslava KID Limbar Moravče ob slovenskem kulturnem prazniku

BESEDILO: ALOJZIJ ŠTEFAN

Rojstno leto pesnika dr. Franceta Prešerna, leto 1800 – v koledarju izjemoma navadno leto – je naznanilo »prešerno navadnost«, pogosto neveselo, a vedno polno dogajanja. Osebnostno – ustvarjalno – družbeno – usodno.

Začelo se je obdobje številnih inovacij in kulturnih dosežkov: Beethoven je napisal prvo simfonijo, Haydn je ustvaril Stvarjenje, izdelani so bili čudoviti inštrumenti, prva baterija ... Nastopilo je tudi stoletje revolucij; najprej francoska, ki se je sicer začela 14. julija 1789, nato industrijska. Ta je za naše kraje še posebno pomembna zaradi gradnje Južne železnice, ki je povezovala Dunaj in Trst ter je potekala čez slovenske dežele. Sredi stoletja, le leto pred Prešernovo smrtjo, se je zgodila marčna revolucija, imenovana tudi pomlad narodov, ko je nastal prvi slovenski politični program, imenovan »Zedinjena Slovenija«, ki je zahteval združitev vseh dežel, naseljenih s Slovenci, v eno deželo Slovenijo. To leto naše kraje zaznamuje nekaj pomembnejših dogodkov. Vsekakor so med najmenitnejšimi rojstva pomembnih in slavnih mož, ki so oblikovali platno in okvir bitja in žitja ljudstva, monarhične politične resničnosti ter družbenega življenja.

Obnebeje Velikega Pesnika, čigar ozvezdje je skupaj z mnogimi drugimi Slovenci, med katerimi je bl. Anton Martin Slomšek, za vedno zaznamovalo dušo in usodo slovenskega človeka. Na dan 3. decembra se je v Vrbi na Gorenjskem rodil dr. France Prešeren, pravnik in največji slovenski pesnik, ki je umrl 8. februarja 1849 v Kranju.

Prešernova sodobnost

Letos nas je v razmišljanju o tem velikem kulturnem ustvarjalcu zanimala njegova vsakdanja, kulturna in družbena sodobnost. Kdo so bili sopotniki njegovega zanimive, drugačne, pa tudi usodne življenjske poti? Kdo so bili njegovi sovrstniki, sodobniki in spremljevalci? Odkrili smo mnoge osebe, moške in ženske; zanimive, posebne in navadne hkrati, a gotovo usodno povezane z življenjem in delom Velikega poeta. Med njimi najdemo slovenskega politika in narodnega voditelja, izdajatelja Kmetijskih in rokodelskih novic, očeta naroda – dr. Janeza Bleiweisa; Prešernovega delodajalca, odvetnika dr. Blaža Crobatha; božjega služabnika Friderika Ireneja Baraga, škofa, misijonarja med Indijanci; dr. Ignacija Knobleharja, raziskovalca Belega Nila in misijonarja; Františka Ladislava Čelakovskya, češkega pesnika in zbiratelja ljudskih pesmi, ki je bil navdušen nad Prešernovimi pesmimi in sta pisne stike ohranila vse do konca. Prešerna so srčno in pesniško zaznamovala srečanja z izjemnimi ljudmi in njegovimi pravi prijatelji: Andrejem Smoletom, ki je bil Prešernov vrstnik in prijatelj ter literarni sodelavec, Matijem Čopom, ki je bil Prešernov najboljši prijatelj in tudi literarni mentor. Pomembne vloge so v Pesnikovem življenju igrale tudi ženske. Najprej njegova ljubica in mati njegovih treh nezakonskih otrok Ana Jelovšek. Zatem hči Franceta Prešerna, Ernestina Jelovšek, ki je na osnovi materinega pripovedovanja in svojih spominov napisala knjigo o očetu, ter Lenka Prešeren, Francetova najmlajša sestra. Znana je tudi Zalika Dolenc, prva Prešernova neuslišana ljubezen, katere odmev neuslišane ljubezni je najti v baladi Povodni mož. In ne nazadnje njegova pesniška muza: Julija Primic, ki je bila večna neuslišana ljubezen Franceta Prešerna. Vanjo se je

zaljubil ob naključnem srečanju v trnovski cerkvi. Posvetil ji je eno svojih najmenitnejših del Sonetni venec.

Prešernova veličina

France Prešeren je imel izjemno težko življenje, polno ovir, preizkušenj in padcev, a gre za osebne težave, s katerimi se danes soočamo vsi. Je za nas pomembno, ali je bila njegova ljubezen uslišana ali ne? Ali je za nas pomembno, če je pesnik svoje težave reševal z alkoholom? Pri tem pozabljamo, da je bil dr. Fig dobrosrčen pravnik, ki nam je s čudovitimi stvaritvami zapustil spoštovanja vredno dediščino. Prešeren je bil tudi globoko veren. Imel pa je težave s svojo cerkvenostjo in se je mnogokrat zapletel v besedne dvoboje s takratnimi vplivneži. Z ljubeznijo in spoštovanjem do Prešerna danes ne izkazujemo le časti velikemu poetu ljubezni, temveč izpovedujemo predvsem ljubezen do domovine, jezika in tudi do slovenskega naroda. Ne le, da France Prešeren velja za največjega slovenskega pesnika, temveč je tudi prvi Slovenec, ki se je po kakovosti svojega pisanja lahko kosal s pisatelji in pesniki v Evropi v obdobju, v katerem je prevladovala romantika. Sedma kitica Zdravljice je postala besedilo državne himne Republike Slovenije, ki jo je uglasbil slovenski duhovnik in skladatelj Stanko Premrl.

O Prešernu je na videoposnetku na svojstven in osebni način spregovoril dramski igralec **Gregor Čušin**, ki je za nas posnel svoje Pismo Prešernu. Izjemno, domače in resnično ganljivo.

Prešeren živi v ustvarjalnosti mladih umetnikov

Prešeren je sodoben tudi danes – v umetniškem ustvarjanju naših mladih moravških literatov in likovnih, glasbenih ter drugih umetnikov. Slišali smo Zdravljico

v odlični izvedbi baritonista **Andreja Gaberška**, sestrski violinski duet **Kristine** in **Neže Fale**, poslušali izvrstno igranje pianista **Blaža Pirnata**, dijaka Konservatorija za glasbo v Ljubljani, bili deležni nedavno odkritega pesniškega talenta **Rahele Kerin**, videli utrinek ustvarjanja akademskega slikarja **Blaža Slaparja**, prisluhnili pretresljivim in doživetim recitacijam **Darje Lavrič**, **Franceta Slaparja** in **Marka Kunavarja**. **Komorni zbor Limbar** je prav za to priložnost na daljavo posnel skladbo *Po poljube*, ki jo je uglasbil **Tine Bec**, besedilo zanjo pa je napisal letošnji Prešernov nagradjenec **Feri Lainšček**. Proslavo, ki jo je po scenariju **Alojzija Štefana** in s čudovitimi, prvič vidnimi posnetki lepote Moravske doline fotografa **Janeza Medvečka** zrežiral in zmontiral **Tomaž Pirnat**, smo na spletu ponudili vsem našim občanom. Besedilo sta interpretirala odlična pripovedovalca **Tadej Uršič** in **Katja Pirnat**. Video proslavo je sklenila Limbarjeva prekmurska v sijajni uglasbitvi **Ambroža Čopija**: »San se šetao ...«. Do sedaj je zabeleženih 368 (tisti večer so jo skupaj gledale številne družine!) ogledov. Še vedno si jo lahko ogledate na **Limbarjevem You Tube kanalu**.

v cerkvi svetega Martina v Moravčah daroval župnik **Kancijan Čizman**, smo poleg Limbarjevega petja in virtuoznega orgljanja **Dominika Štefana** pripravili tudi recital ob jubilejnem letu, stoletnici rojstva enega največjih slovenskih lirikov, **Franceta Balantiča**. Njegovo življenjsko pot in nekaj njegovih najznamenitejših pesmi je zbral in uredil **Alojzij Štefan**, predstavili pa člani KID Limbar: **Aljaž** in **Anja Pirnat**, **Benjamin Štefan**, **Marija Lavrač** in **Elizabeta Pirnat**. Tudi ta dogodek, ki sta ga medijsko izpeljala **Rok Štefan** in **Tomaž Pirnat**, si je mogoče še ogledati na **You Tube kanalu Župnije Moravče**. O tem izjemnem pesniku bomo letos gotovo še slišali. Prav tako se bo Limbarjeva dramska skupina oddolžila tudi Jurčičevemu letu, ki je bilo proglašeno ravno na slovenski kulturni praznik.

Prešeren živi, Prešeren je še sodoben in njegova velika umetniška sila ne bo živela samo na slikah, spomenikih, bankovcih, kovancih in v zanosnem prepevanju Zdravljice, marveč predvsem v našem zavzetem kulturnem ustvarjanju, predvsem pa v kulturi medsebojnega sodelovanja in sožitja.

Čeprav je 8. februar ob izidu Novic že preteklost, vsem ustvarjalcem na mnogih področjih kulturnega udejstvovanja ob slovenskem kulturnem prazniku iskreno čestitamo!

Limbar kljub epidemiji ustvarja in praznuje

Stem praznovanja letošnjega »COVID kulturnega dneva« še ni bilo konec. Pri sveti maši za pokojne moravske kulturne delavce, ki jo je na sam praznik

»Bog ne more biti povsod, zato je ustvaril matere.«

(Rudyard Kipling, pisatelj)

Vsem »božanskim« materam voščim

ob 25. marcu, materinskem dnevu.

župan dr. Milan Balažič

Jože Pohlen, Slovenska madona, Kip hranijo v Galeriji Antikvitete Novak v Ljubljani

Moravška dolina – uradna svečana pesem Občine Moravče

BESEDILO: TATJANA ČOP in MILAN KOKALJ,
FOTOGRAFIJE: BRANKA BIZJAN in ARHIV IVETA DOVŽANA

Občinski svet je na februarski seji s sklepom pesem Moravška dolina razglasil za uradno svečano pesem Občine Moravče. Pesem pogosto slišimo ob različnih priložnostih in je skoraj ponarodela. Napisal jo je moravške gore list, Rado Kokalj. Najbolj znana je izvedba kvinteta Gorenjci ob spremljavi ansambla Mihe Dovžana.

Pesnik in citrar iz Vrhpolj

Rado Kokalj se je rodil 8. decembra 1926 na Vrhpoljah. Družina je bila velika, kmetija pa majhna. Rado Kokalj je imel še tri sestre in dva brata. Doma je bila pesem vselej prisotna. Tudi ko so se otroci za praznike vračali domov, so ob domači mizi radi skupaj zapeli. Oče je imel stare, t. i. bordunske citre. Bile so prve citre, na katere je Rado igral. Tako se je ljubezen do petja in ljudskih pesmi rodila in krepila v domačem okolju.

Pod pokroviteljstvom evropske poslanke Ljudmile Novak so leta 2005 Moravško dolino v Evropskem parlamentu v Bruslju predstavila moravška društva: Društvo rokodelcev Moravške doline, KID Limbar in Društvo podeželskih žena Moravče. Z njimi je bil tudi Rado Kokalj, ki je z igranjem na citre navdušil evropske poslance.

Po drugi svetovni vojni se je zaposlil v tovarni Iskra v Kranju in tam ostal. Po prihodu v Kranj se je pridružil pevskemu zboru France Prešeren, kmalu pa ustanovil kvartet Zvonček. Sledilo je daljše obdobje plodnega sodelovanja z Rudijem Bardorferjem. Po Bardorferjevem odhodu v Švico so nekateri člani kvarteta, med njimi tudi Rado Kokalj, občasno sodelovali z drugimi pevci pri različnih projektih. Z ansamblom Mihe Dovžana so posneli štiri skladbe v

Moravška dolina

Tja pod Zarsko hribovje,
kjer mladi gozdovi vrste
v vrnoče pod Limbarsko goro,
se teha dolina je skrila.
Stari gradovi molčijo
nad holmi, kjer lipa madi,
truden popotnik se sklanja,
v studencu si lejo gabi.

Tam je Moravška dolina
ose misli mi k tebi kitar,
polna spominov mladosti
kot živno polje mlavi.

Bistri potočki sumijo
in dolbejo skri me stete,
nis do vasice se sklanja,
dekleta na polja hitijo.
Zvečer bodo fantje na vasih,
zapeli dekletom pod oknom,
pesem si njihova zlika,
s šumenjem bo temnih gradov.

rokopis: Branka Bizjan

sodelovanju s Stanko Kovačič in Petrom Ambrožem. Imeli so tudi več nastopov po Evropi. Ravno Miha Dovžan je Rada spodbudil, da se je začel ukvarjati s koncertnimi citrami.

Kmalu je začel nastopati samostojno, sodeloval pa je s številnimi znanimi pevci. Igranja citer je učil tudi mlade, predvsem v Vodnikovi domačiji v Ljubljani. Marsikatera pesem, ki jo je napisal Rado Kokalj, je ponarodela.

Melodija je nastala ob morju

Ive Dovžan se je rodil 31. oktobra 1940 v Ljubljani. Ko je bil leta 1965 na služenju vojaškega roka v Puli, mu je mlajši brat Miha poslal besedilo Rada Kokalja Moravška dolina. Ive je besedilo uglasbil marca 1965, kar je zabeležil na notnem zapisu z opombo »još 150 dana« (še 150 dni). Ko se je vrnil iz vojske, je dve leti kasneje ansambel Mihe Dovžana posnel pesem Moravška dolina z vokalnim kvintetom Gorenjci.

Med služenjem vojaškega roka je bil povabljen k sodelovanju v vojaškem ansamblu, ki je večkrat igral za maršala Tita, tudi na legendarni maršalovi ladji Galeb.

MORAVŠKA DOLINA

Glasba Ive Dovžan
Besedilo Rado Kokalj - 1965

Tenor

Bass

7

14

21

kjer mla-di goz-do vi br-
in dol-be-jo skri-vne ste-

Tja pod Za-sav-sko hri-bo-vje,
Bi-stri po-točki šu-mi-jo

ste u-znož-je pod Lim-bar-sko go-ro se-ti-ha do-
ze, vas do-va-si-ce se skla-nja, de-kle-ta na

li-na je skri-ja. nad-
po-lja hi-ti-jo. za-

Šta-ri gra-do-vi mol-či-je,
Zve-čer bo-do-fantje na-va-si,

hol-mi, kjer li-na me-di, tru-den po-po-tnik se skla-
pe-li de-kle-tom pod o-knom, pe-sem se-nji-bo-va zli-

2

T

B

28

35

43

nja, vstu-den-cu si že-jo ga-si. Tam je Mo-rav-ska do-
la sšu-men-jem bo-tem-nih go-zdov.

li-na, vse mi-sli mi kte-bi-be-že, pol-na spo-mi-nov mla-

dos-ti, kot ži-tno pol-jc va-lo-ve.

notografija: Milan Kokalj

Ive Dovžan je napisal melodijo za Moravško dolino leta 1965 v času služenja vojaškega roka v Puli.

Branka Bizjan je kot predsednica Društva rokodelcev Moravške doline sodelovala z Radom Kokaljem. »Rado je mlad odšel na delo v Kranj in zelo hrepenel po domačem kraju. Vsak dan je gledal v smer svojega doma in iz tega hrepenenja je nastala pesem Moravska dolina. To mi je sam večkrat pripovedoval,« je zapisala Branka Bizjan.

Zasedba Ansambl Mihe Dovžana v sedemdesetih letih: Miha Dovžan, Ive Dovžan, Irena Krašovec in Jože Burnik.

Ive je prekaljen glasbenik in skladatelj. Napisal je veliko odličnih skladb, ki so postale zimzelene in so z velikimi črkami zapisane v arhivu slovenske narodno-zabavne glasbe. Kot kitarist je sodeloval z izkušenimi slovenskimi glasbeniki v ansamblu, ki je igral swing in dixyland. Ive je mojster solo kitare, zato je bilo, kot sam pravi, igranje ritma večkrat nezanimivo in premalo ustvarjalno. Zasedba tega ansambla je bila predhodnica Mladih levov. Skupina je igrala na najbolj imenitnih plesiščih – od Festivalne dvorane do znanih hotelov v Kranjski gori.

Po zaključku glasbene kariere se je Ive Dolžan zapisal konjeništvu oziroma kasaštvu. Trenutno je najstarejši tekmovalc na kasaških dirkah v Sloveniji. Še vedno tekmuje in dosega najvišja mesta v Sloveniji in tujini. Gospodu Ivetu Dolžanu se zahvaljujemo za prijazno pomoč pri sestavljanju tega zapisa in izposojjo notnega rokopisa.

Ko zadiši po knjigi

BESEDILA ZBIRA: MAG. KATARINA PETERC

Bralci bralnih skupin Krajevne knjižnice Daneta Zajca vam priporočajo v branje naslednje knjige:

Bernardka Jurič 12.000 kilometrov greha

Bralni klub Bralne lučke je v januarju obravnaval knjigo 12.000 kilometrov greha neustrašne avtorice Bernardke Jurič. Knjiga pripoveduje o dveh kolesarskih poteh po Avstraliji, ki jih je Bernarda osvojila leta 2018. Najprej je osvojila 5.500 kilometrov dolgo pot od Perth do Sydneyja, imenovano IPWR, nato pa še 6.200-kilometrsko pot od Cape Yorka do Wilson Proma (TABE). V knjigi na neposreden način opisuje sledenje svoji želji, soočenju z izzivi na poti in perečimi težavami Avstralije. Opisuje tudi intenzivne priprave, kjer ni pomembna samo fizična moč, temveč povezava srca, glave in telesa. Sebe imenuje ambasadorka življenja in norosti, kar je dokazala na svoji poti, ki ima tako vzpone kot padce. Na poti se sooči s številnimi nevsakdanjimi situacijami, ki preizkušajo njeno psihično in fizično vzdržljivost. Po dnevih potiskanja pedal po avstralski divjini si je na koncu izdala potrdilo o lastnem zaupanju in obvladovanju notranjega jaz-a. Med prebijanjem skozi pustinjino se včasih počuti kot nepremagljiva amazonka, čeprav se sooča z lastnimi slabostmi, strahovi in dvomi. Šla je skozi pekel in videla nebesa. Preko knjige nam sporoča, da ni pomembno, koliko dni boš

potreboval za pot od zahoda do vzhoda, pomembno, je koliko zgodb bo nastalo na tej poti.

Taja Klopčič,
bralni klub Bralne lučke

Mirjana B. Mojsilović Dnevnik srbske gospodinje greha

Glavna junakinja Anđelka je Beograjkanka, rojena leta 1962. Bila je študentka književnosti in je brez redne službe. Spominja se svojega odraščanja, neuspešnih ljubezenskih zvez, nepremišljene ga zakona. Sebe imenuje srbska gospodinja. Kot zavedna Srbkinja se nenehno prepira z mamom. Opisuje dogodke ob razpadu Jugoslavije, svoje spomine na socializem in odraščanje, pomanjkanje, mafijo, tragedije celih družin, bombardiranje, prepire s prijatelji in bratove težave. Pripoveduje o zablodah celotnega srbskega naroda in posameznikov ter o njihovi dolgi streznitvi. Pri tem tistim, ki so odraščali v Jugoslaviji, na humoren način razkriva vrsto že skoraj pozabljenih podob. Roman je delo srbske novinark Mirjane Bobić Mojsilović. Prve izvode je dostavljala osebno od knjigarne do knjigarne. Knjiga je postala uspešnica in doživela je že vrsto ponatisov.

mag. Katarina Peterc,
bralni klub Eleganca besed

Haikuje so začeli pisati na Japonskem. So ena najbolj jedrnatih pesniških oblik na svetu. Vsebujejo le tri verze.

Ti odvrženi pesniški drobcji lahko predstavljajo samostojno pesem, ki temelji na ubesedeni povezavi med dogajanjem v naravi in v človeški duši. So lahko napisani z ločili ali brez.

Mira Smrkolj MOJI HAIKUJI

vršanje vetra
prikimavanje listkov
brez ugovorov

srce na srcu
ubrana melodija
novega srca

brez srečanj z ljudmi
življenje je puščava
praznina boli

vrezano srce
napisana imena
ranjeno drevo

prepoved druženja
listanje po albumu
vrnitev k sebi

na krpah snega
s tisoči kristali
se zrcali sonce

pod oknom ptiček
posedi na ograji
jutranji obisk

pajkova mreža
napeta pod svetilko
bogata ulov

številni maili
povezujejo ljudi
grejejo srca

v vročih ustih
zamrznjene besede
zgovorna tišina

neznana pošta
s klikom potrjen dvom
most prijateljstva

jutranji kristali
na koncu golih vej
novoletni okraski

za paravanom
razgaljena resnica
zakrita očem

posejem zgodbe
med bralno željne ljudi
bogata žetev

virus odhaja
telo se prebuja
veselje se vrača

odpadla veja
zaznamovano deblo
lepljive solze

ivje na laseh
naložena leta
mladost v srcu

večerna zvezda
prinašalka svetlobe
budi upanje

sama v travi
v soncu razcvetena
drug za drugega

Trde življenjske preizkušnje nas učijo, kalijo in bogatijo

BESEDILO: FRANCKA TOMAN

Petnajsti februar je dan otrok, ki so zboleli za rakom. To so junaki iz tretjega nadstropja. Moje globoko spoštovanje vsem tem malim borcem, ki se spopadajo s tem. Samo kdor je to doživel, in seveda njegovi svojci, ve, kako težka je taka življenjska preizkušnja in vse posledice, ki temu sledijo. Ti v resnici vedo, kaj je življenje.

Bilo mi je osem let, ko je moja leto mlajša sestra Marija zbolela. Tumor na malih možganih. Zelo malo se je pred več kot štirimi desetletji vedelo o tem. Zato je tudi tako dolgo trajalo, da so to sploh odkrili.

Moja mala sestra se je kar naenkrat znašla v bolnišnici in jaz sem ostala brez družabnice za igro. Starejša sestra in brat sta morala že precej pomagat pri delu in nista imela časa za igro. Jaz pa sem jo zelo pogrešala.

Marija je morala na operacijo. Takrat ni bilo telefonov. Je pa moja mrzla sestrična Darinka, ki se je »učila za medicinsko sestro«, kot smo rekli, takrat opravljala prakso v Kliničnem centru in mama jo je prosila, da pride povedat, kako je operacija uspela.

Pri nas se je takrat zidalo. Novo hišo smo zidali, veliko ata sam, otroci smo mu pomagali, malo pa je kdaj prišel pomagat tudi njegov zidarski kolega Štajnarju Ivan. Tudi tisti dan. Ravno pri malici smo bili, ko smo ugledali Darinko prihajati po cesti. Živo imam še pred očmi, kako smo vsi stali na pragu in v strahu čakali, kaj bo povedala. Čeprav otrok, sem čutila vso napetost in strah. Pa se je že od daleč spodbudno nasmejala, rekoč: »Uspelo je!«

Jaz sem si predstavljala, da zdaj pa bo kmalu doma, vendar ni bilo tako. Še več dolgih mesecev je trajalo. Sledila so obsevanja. Znova se je morala naučiti hoditi. Lahko tudi ne bi več hodila, ker je sprva zelo slabo kazalo. A mogoče se je zgodil čudež. Spomnim se, da smo neko nedeljo popoldne šli v cerkev na Hribce molit za njeno zdravje. Ko pridejo take preizkušnje, se starši oklenejo vsega, kar bi lahko pomagalo.

Danes so v bolnišnicah lahko starši veliko ob svojih bolnih otrocih. Takrat temu ni bilo tako. Samo omejeni obiski, eno uro ali dve na dan. Pri nas vsak dan ni bilo možno iti. Ata je hodil v službo, mama je doma skrbela za dom, otroke, manjšo kmetijo. Avta nismo imeli. Treba je bilo z avtobusom. Mama je šla enkrat med tednom. V nedeljo pa ata in enega od otrok je vzel s sabo. »Blagovčan« dopoldne ni vozil in je bilo treba v Krašnjo peš na »Celjana«, ker ta na naši postaji ni ustavljal. Kdaj pa kdaj je šla še mama zraven. V Ljubljani smo šli najprej v Frančiškansko cerkev k maši, potem pa še v stolnico, da smo zapolnili čas. Nato pa v ljudsko kuhinjo nekaj malega pojed. No, potem je pa že napočila ura za obiske in smo šli tja proti Vrazovemu trgu v otroško bolnišnico. Otroci nismo smeli v bolniško sobo. Če

je bilo vreme, je ata prinesel Marijo ven, kdaj mu je uspelo pa tudi mene »prešvercat.« Enkrat vem, da me je tudi mama vzela s seboj. Zraven je šla tudi sosedova teta Beta, ki me je drugače doma pazila, če ni bilo mame. Takrat je bila Marija še v Kliničnem. Ker jaz nisem smela k njej, sta me pustili spodaj pri akvariju, kjer sem cel čas mirno sedela in gledala ribice ter čakala, da se vrneti. Če bi to bilo danes, bi me že socialna odpeljala.

V spominu imam tudi, da je daljna soseda, Friškučova Pavla, ki je bila »mojškra«, zastonj sešila za Marijo eno tako lepo oblekico in potem sem jo morala jaz ob enem obisku obleči, čeprav mi je bila zelo kratka, samo da bi jo Marija videla. Ne vem, zakaj je niso kar tako nesli pokazat. Jo je pa kasneje zelo rada nosila. Enkrat sem ji napisala kartico, da naj se čim prej pozdravi in pride domov, da bova skupaj hodili v šolo, in hranila jo je celo življenje.

Pa je napočil tudi dan, ko se je Marija končno vrnila domov. Jaz vsa v pričakovanju, kako se bova igrali, tekali, se lovili tako kot prej. Pa ni šlo. Resda je hodila, vendar opotekaje, počasi, saj je bilo ravnotežje prizadeto. Pa sem si jo velikokrat kar optala štiporamo, čeprav sama še mali otrok, in sem jo nosila, da je ni bilo treba čakati.

V tistih časih smo živeli zelo skromno. Denarja ni bilo, vse je šlo za zidavo hiše, zato tudi raznih priboljškov ni bilo in smo se res zelo razveselili vsakega bonbona ali druge sladkarije, ki nam je bila kdaj podarjena. Kakšen užitek je bil to pojesti. Vsak bonbon, vsaka pomaranča je bil pravi zaklad. Vendar pa, odkar je Marija zbolela, se je začelo čisto drugo poglavje. Meni se ni več zdelo prav, da priboljške pojem sama. Vedno sem shranila za Marijo, da so ji odnesli v bolnišnico, ali kasneje, ko je bila že doma, sem dala njej ali vsaj podelila večji delež z njo.

Ko zdaj razmišljam o vsem tem, vem, da se je s sestrično boleznijo vse obrnilo na glavo. Vsi smo se morali prilagoditi temu, da je zdaj vedno ona na prvem mestu, da smo ostali odmaknjeni na stran. Nihče se o tem ni pogovarjal z nami, ostalimi otroki, nas pripravljaj na drugačne razmere, smo kar sami morali razumeti, da je tako. A mislim, da smo to nekako sprejeli kot dejstvo, čeprav v podzavesti so gotovo ostale rane. Zagotovo pa vem, da smo se zaradi tega naučili veliko koristnega za življenje, sočutja do soljudi, razumevanja ... Predvsem pa nas je zelo povežalo in to traja še danes.

Znamenite osebnosti iz Moravške doline

Dr. Lovro Požar

BESEDILO: BOGOMIL BRVAR

Med nekdanjimi osebnostmi iz Moravške doline, ki so prispevale nova spoznanja različnim znanstvenim disciplinam, tokrat predstavljamo dr. Lovro Požarja, izjemno prizadevnega in uspešnega pedagoga. Dr. Lovro Požar (1855–1946), pedagog in pisatelj, prvi doktor znanosti, ki je napisal disertacijo v slovenskem jeziku

V dostopnih pisnih virih o dr. Lovru Požarju so podatki o njegovem šolanju, pedagoškem delu in njegovem položaju v takratni mestni družbi, ni pa podatkov o njegovem zasebnem življenju, dostop do arhivov pa je ta čas otežen. Da bi kaj več zvedel o dr. Požarju, sem se najprej obrnil na njegovega prapranečaka gospoda Antona Požarja na Vrhpoljah, lastnika rojstne domačije dr. Požarja. Gospod Anton me je napotil k njegovi teti Francki Požar, ta pa je o mojem zanimanju za dr. Požarja seznanila njegovo pranečakinjo Jožico Cerar, osebo, ki ima zbranih veliko podatkov o rodbini in tako tudi o dr. Lovru Požarju. Z veseljem mi jih je posredovala. Seveda je vse potekalo v skladu s priporočilom: *če je le mogoče, delajte na daljavo*.

Dr. Jože Požar je bil rojen 10. avgusta 1855 pri Požarju oziroma Zgornjem Požarju na Vrhpoljah, kot j zapisano v rojstni knjigi. Oče Jurij Požar in mati Helena, roj. Učakar, sta želela, da bi njun sin nekoč imel novo mašo, a Lovru ni bilo do tega, čeprav je rad zahajal v cerkev, pa tudi k stari mami v Tuštanj. Imel je brata Franca, ki je kasneje podedoval domačijo, in dve sestri.

Osnovno šolo in nižjo gimnazijo je obiskoval v Ljubljani, višjo gimnazijo pa v Celju, kjer je bil sošolec Antona Aškerca. V Gradcu je na Filozofski fakulteti Univerze Karla in Frnca študiral filozofijo, slavistiko in klasično filologijo in decembra 1881 študij zaključil z disertacijo *Razvoj pesniškega slovstva pri Slovencih* ter pridobil doktorski naziv. Do konca študija se je preživiljal z inštrukcijami in priboljški dobrih gospodinj.

To je prva disertacija slovenskega kandidata, ki je napisana v slovenskem jeziku, in prva disertacija s področja slovenske literarne zgodovine – do naslednje so pretekla štiri desetletja. Požar se je obvezal, da bo po aprobaciji (uradna potrditev) disertacije le-to prevedel tudi v nemščino. (Smolej, 2018, str. 65 in 70)

Kot pripravnik ali poskusni kandidat je v Ljubljani služboval do leta 1889, nato dve leti kot profesor v Novem mestu.

Ko je služboval v Ljubljani, je na gradu Ponoviče pri Litiji poučeval tudi Justino Tomc, bogato hčerko Antona Tomca, vodjo zemljiške knjige. Njihove korenine so segale v rod celjskih grofov. Najprej poučevanje, nato ljubezen in poroka. Novembra 1884 sta se v Ljubljani

Dr. Lovro Požar
Vir: časopis Mentor, 24, 1936–1937,
št. 4, str. 118–119.

Dr. Lovro Požar je poslal voščilo svakinji Ani za njen god. Voščilnica je last Jožice Cerar.

Požarjevi: dr. Lovro Požar in njegova žena Justina stojita na levi strani. V sredini sedita njegova starša. Na fotografiji so še njegov brat in sestri. Fotografija je last Jožice Cerar.

poročila dr. Lovro Požar in Justina Tomc. Leta 1988 se jima je rodil sin Vladimir Marija, ki je takoj po rojstvu umrl.

Med leti 1889 in 1891 je dr. Požar služboval kot profesor v Novem mestu, nato pa se vrnil v Ljubljano in nastopil profesuro na II. državni gimnaziji v Ljubljani. Ljubljanski občinski svet je dr. Požarja konec 1896 imenoval za ravnatelja novoustanovljene mestne dekliške šole, ki jo je uspešno vodil enajst let in obenem kot profesor poučeval na II. državni gimnaziji. Preden je prevzel vodstvo zavoda, si je na daljšem potovanju ogledal nekaj znamenitejših avstrijskih zavodov. Na šoli je ustanovil trgovski in pedagoški tečaj. Zaslužen je bil za napredek in reorganizacijo zavoda v mestni šestrazredni dekliški licej.

Od 1907 do upokojitve novembra 1916 je bil ravnatelj I. državne gimnazije v Ljubljani.

V obdobju od leta 1896 do leta 1905 je deloval v občinskem odboru mesta Ljubljane. Bil je kar 31 let (do 1918) član knjižnega in gospodarskega odbora Slovenske matice.

Arhitekt Maks Fabiani je leta 1905 zgradil za dr. Lovra Požarja in njegovo ženo Justino dvonadstropno hišo v secesijskem slogu na Tavčarjevi ulici v Ljubljani.

Jožica Cerar (citata): Doktor Lovro je rad zahajal na Ljubljanski grad in na Šmarno goro. Na stara leta je doktor Lovro ugotovil, da se je premalo vračal v rojstni kraj Vrhopolje. Tam sta bila brat Franc Požar – gostilničar in posestnik in dobra svakinja Ana, ki mu je redno pošiljala dobrote s kmetije. Med drugo svetovno vojno, ko niti za denar nisi mogel nič kupiti, so dobrote z domače kmetije bile zelo dobrodošle.

Bil je zelo varčen. Bil je gospod v pravem pomenu. Kmeta najprej ni veliko cenil, ko pa je nastopila vojna, je ugotovil, kako pomemben je kmet. Imel je dve služkinji, prva je bila Marija Šinkovec, pokopana z njim na ljubljanskih Žalah, druga pa je bila Marija Simonič, ki mu je stregla do smrti. Ta je pokopana v Semiču. Njej je zapustil tudi nekaj denarja in stanovanje do smrti. Hišo je zapustil bratovim nečakom in nečakinjam.

Latinske vadbe za tretji gimnazijski razred (1896)

Pridobljeno na:
<https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-PMZG-DRO7/?=&language=eng>

Dr. Lovro Požar je zlatnike in denar zapustil Mariji Simonič, ki je skrbela zanj do smrti. Dokumenta sta last Jožice Cerar.

Ko si je dr. Lovro Požar naložil že deveti križ, ga je obiskal pisatelj, duhovnik in prevajalec Jože Debevec, ki je pisal za takratni časopis Mentor – dijaški list, in ga vprašal za skrivnost, ki bi jo rad izdal mladini in starini, kako je do tako pozne starosti ohranil tako trden in tako obsežen spomin (Debevec, 1936, str. 119).

Dr. Lovro Požar je odgovoril:

"Na dva načina: pesmi, ki jih znam, naše slovenske in hrvatske, pa tudi Horacijeve, Gothejeve itd., vedno ponavljam bodisi na sprehodih ali ponoči, ko ne morem spati; razen tega pa se vedno novih učim. Te dni npr. sem se naučil dvajset kitic Koseskega, Ne sodi!"

Ko je Debevec pripomnil, da so Koseskove pesmi silno težke, je dr. Požar odgovoril:

"Prav zato! Kadar si ne bom nič več novega in težkega zapomnil, bom vedel, da sem — star."

Dr. Lovro Požar je umrl v Ljubljani 24. julija 1946. Med njegovimi deli sta bili v njegovem času pomembni latinski vadnici *Latinske vadbe za tretji (izšlo 1896) in četrti (izšlo 1900) gimnazijski razred*. Izpopolnil je življenjepisa o narodnem buditelju Božidarju Raiču. V letih 1888 in 1889 je uredil letopis *Slovenske matice*.

Viri so na voljo v uredništvu.

Zapise in zanimivosti
iz Moravške zgodovine
zbira in ureja
g. Bogomil Brvar

Vrhpolje pri Moravčah nekoč (iz zbirke B. Brvar)

Gospodinjska šola v Moravčah

Gospodinjska šola v Moravčah se je začela l. 1928 ter se vrši vsako leto delno v prostorih »Ljudskega doma« in v stanovanju poštivovalne ter za gospodinjski napredek vnete učiteljice gđe. Minke Žitkove, ki je ves čas vzorna voditeljica gospodinjske šole. (Na sliki zaznamovana s križcem.) Ostali del pouka se vrši v moravški šoli,

kjer predava dekan g. Cegnar o vzgojeslovju in državoiznanstvu, gđe učiteljica Tomc pa o zdravstvu. — Slika kaže gojenke VI. nadaljevalnega tečaja, ki se marljivo udeležujejo pouka. Žigar sadovi se že kažejo v domačem gospodinjstvu.

• Smrt puščavnik. V ljubljanski bolnišnici je umrl znani puščavnik Janez Mlinar, ki je zadnja leta živel v neki votlini blizu Moravč, pred dobrim tednom pa so ga pripeljali v ljubljansko bolnišnico. Mož je bil svojevrsten čudak, ki so ga ljudje okrog Moravč dobro poznali. Svoj čas je mož romal tudi v Sveto deželo. O svojem samotarskem življenju je sam napisal zanimivo povest.

Domovina, 16, 26. januar 1933, št. 4

Slovenec, 15,
5. januar 1932, št. 3

Ženska v slovenski ljudski kroniki

BESEDILO: DUŠICA KUNAVER

Prvi slovenski vojskovodja – beneška kraljica Vida

Ko so v dolino Nadiže pridrveli divji Huni, je kraljica Vida zbrala svoje ljudstvo in ga vodila v varno zavetje, v Landarsko jamo, v votlino sredi navpične skalne stene. V svoje skrivališče so vaščani Nadiške doline prinesli hrano, kolikor so največ mogli.

Huni so bili začudeni, ko so našli prazne vasi ob reki Nadiži. Vedeli so, da so vaščani nekje v bližini. Izsledili so jih sredi nedostopne pečine in se odločili, da jih bodo izstradali. Ko je oblegancem že skoraj povsem zmanjkalo hrane, je pogumna kraljica Vida stopila na rob prepada, vrgla oblegovalcem zadnji meh žita in jim zavpila:

»Čuj, kolikor zrn ti hrani ta meh,
vreč žita še toliko imamo ...«

Atila in njegovi pajdaši so nasledli Vidinim besedam in oddrveli izpred Landarske jame naprej po svoji morilski poti. Ljudstvo kraljice Vide je bilo rešeno.

*Ko Vida hotela pa peči je kruh,
zmračil se prekrasno ji lice.
Odnese bil Atilov je ogleduh
poslednji ji mernik pšenice.*

Tako zaključuje pesnik Anton Aškerc svoj slavospev pogumni in pametni slovenski kraljici.

Slovenska kraljica Vida je še danes, po več kot 1500 letih, med beneškimi Slovenci še vedno živa legenda.

Miklova Zala in njen beg iz turškega suženjstva

Tisoč let po Hunih našo deželo spet teptajo jezdeci na nizkih vzdržljivih konjih. Nekega strašnega dne so pridrli v Šentjakob, v dolini Rož na Koroškem, ravno takrat, ko so bili vaščani v cerkvi pri slavnostni maši ob poroki svoje sovaščanke. Namesto da bi s svati odšla na svatbo, se je lepa mladoporočena žena, Miklova Zala, znašla med ujetniki in gledala domačo vas, ki je izginjala v plamenih.

Zalo so v Turčiji prodali nekemu paši, ki se je zaljublil v lepo ujetnico in jo želel poročiti, če bi prestopila v njegovo vero. Zala je to odklonila in preživljala leta v suženjstvu in sanjah o domu. Nekega dne, ko je pela domačo pesem, jo je slišal stari vrtnar, ki je bil tudi ujetnik. Našel je priložnost, da se je srečal z Zalo, in ugotovila sta, da je Zalin stric, ki so ga Turki ujeli med enim od njihovih prejšnjih vpadov v njuno vas. Odločila sta se za pobeg. Uspelo jima je priti iz Carigrada. Pred njima je ležal celotni, neznan turški Balkan, za seboj pa sta imela zasledovalce

in njihove pse. Hodila sta le ponoči, podnevi pa sta se pred pesjani skrivala v vodi pod obrežnim rastlinjem potokov in rek. Nekaj let sta Zala in njen stric rabila, da sta pred seboj zagledala domačo vas. Bila je ravno nedelja. Izčrpana in utrujena sta se kot dva berača postavila pred vaško cerkev, da bi videla svatovski sprevod, ki se je ravno takrat bližal cerkvi. V ženinu je Zala spoznala svojega ljubega moža in planila k njemu.

Sedem let je Zalin mož čakal na svojo drago ženo, potem pa se je odločil, da se vnovič poroči. Po poročnem prstanu je v beračici spoznal svojo Zalo in slavila sta srečno, srečno snidenje.

Zgodba o Miklovi Zali je resnična. S svojim pogumnim begom iz turškega suženjstva in s svojo zvestobo možu, domu in domovini je Miklova Zala ustvarila najlepši lik slovenske žene. V Šentjakobu v Rožu na Koroškem, v hiši, v kateri se je pred petsto leti rodila Miklova Zala, pa še danes živijo Miklovi.

Slovenska žena, mati, gospodinja – podpira tri vogale v hiši

Minili so turški časi in puntarska stoletja ter Habsburške in celjanske vojne, pa kobilice, kuge in lakote. V vsem tem času trde zgodovine si je slovenska vas izoblikovala pravila življenja, ki niso bila nikjer zapisana, a so bila dolga stoletja strogo spoštovana. Natančno se je vedelo, kaj je dovoljeno in kaj prepovedano, kaj je dopustno in kaj zapovedano. Z vso odgovornostjo je bila k tem nepisanim pravilom zapisana predvsem hišna mati. Natančno je vedela, kaj je njeno vsakdanje delo in tudi kakšne so njene dolžnosti ob praznikih letnega in življenjskega kroga.

Gospodinja je vedela, katere predmete mora položiti na božično mizo, da bodo njihovi čari prinesli hiši blagoslov. Vedela je natančno, kakšen kruh mora speči za božič in kaj mora dati na mizo za velikonočni zajtrk. Točno je vedela tudi, kakšna je svatovska pogača in kakšna je krstna pogača v njeni vas. Celo leto je hranila moko, mast in še kaj, saj je poznala jedilnik za likof koscem, ki bodo kosili na domačen travniku, in žanjicam iz cele vasi, ki bodo pomagale pri žetvi. Vedela je tudi, kaj mora podariti kurentom, jurjašem, kresnicam in drugim prazničnim obhodnikom. *Pri nas ima vsaka vas svoj glas!* To je bilo v starosvetni slovenski vasi dobesedno res!

Tudi vsakdanje delo je bilo med gospodinjo in gospodarjem točno določeno – setev je bila gospodarjevo delo, pletev pa gospodinjina dolžnost; za živino in hlev je skrbel gospodar, za kokoši in prašičke pa gospodinja. Predvsem pa je skrb in vzgoja otrok bila dolžnost matere, žene, gospodinje. Da bi bila kdaj utrujena – na to ni imela časa misliti – saj je morala *podpirati tri vogale hiše!*

Zbirna vloga 2021

BESEDILO: PETRA BURJA in LUCIJA SUŠNIK

Redni rok za oddajo zahtevkov zbirne vloge (t. i. **subvencije**) za ukrepe kmetijske politike bo potekal **do četrta, 6. maja**. Vlogo je možno oddati še **v zamudnem roku do 31. maja 2021**, vendar se za vsak delovni dan zamude izplačila znižajo za 1 % oziroma 3 % za shemo osnovnega plačila v primeru dodelitve plačilnih pravic iz nacionalne rezerve. V času zamudnega roka je možna tudi oddaja kakršnihkoli sprememb, ki so nastale po oddaji zbirne vloge v rednem roku.

- plačilo za dobrobit živali (DŽ) za drobnico, pri katerem je pogoj šest- ali sedemmesečna paša (180 ali 210 dni) in zdravljenje proti zajedavcem na osnovi analize blata, kar je potrebno opraviti pred pričetkom paše,
- KOPOP (kmetijsko okoljska podnebna plačila),
- ekološko kmetovanje.

Kdo mora oddati zbirno vlogo?

Vložiti jo morajo nosilci kmetijskih gospodarstev, ki:

- v letu 2021 uveljavljajo katerikoli ukrep kmetijske politike,
- so zavezanci za izpolnjevanje zahtev navzkrižne skladnosti,
- dajejo v promet živinska gnojila,
- so zavezanci za prijavo površin posebnih kultur – to so zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi, jagode na njivah, semena in sadike poljščin, zelenjadnic in zelišč, ki se pridelujejo v tleh na prostem ali v tunelih, in reja polžev (natančno so opredeljene v Zakonu o ugotavljanju katastrskega dohodka),
- bodo postali člani organizacije proizvajalcev v sektorju zelenjave,
- bodo postali člani skupin proizvajalcev za skupno trženje,
- so zavezanci za oddajo zbirne vloge v skladu s predpisom, ki ureja dopolnilne dejavnosti na kmetiji,
- so vključeni v petletne obveznosti (ukrep KOPOP oz. EK).

Zahtevki v okviru zbirne vloge so:

- OMD plačila – plačila za kmetovanje na območjih z omejenimi dejavniki,
- neposredna plačila (osnovno plačilo, zelena komponenta, plačilo za male kmete, plačilo za mlade kmete ter proizvodno vezane podpore za strna žita, za zelenjadnice, podpora za mleko v gorskih območjih, za rejo govedi in drobnice), plačilo za območja z naravnimi omejitvami (t. i. plačila PONO) za površine, pri katerih je povprečen naklon GERK-a večji od 35 % oz. 50 %,
- plačilo za dobrobit živali (DŽ) za govedo, za katerega je pogoj štirimesečna paša (120 dni) in zdravljenje proti zajedavcem na osnovi analize blata, kar je potrebno opraviti pred pričetkom paše,

Zahtevke za Dobrobit živali za govedo in/ali drobnico je potrebno vložiti pred začetkom paše, zato je za drobnico zadnji dan za oddajo zahtevka 5. maj! Zahtevke za DŽ se lahko odda šele osem dni po prejemu izvida koprološke analize blata, v nasprotnem primeru bo za zaključek vloge potrebno priti še enkrat.

Kaj je potrebno narediti pred vnosom zbirne vloge?

Urediti podatke vaše kmetije v Registru kmetijskih gospodarstev, pri čemer je pomembno, da imate:

- prijavljena VSA zemljišča, ki jih obdelujete,
- prijavljene površine, ki odražajo dejansko stanje v naravi tako po rabi kot po površini,
- vpisanega namestnika, če na kmetiji ne živite sami,
- stanje brez napak tipa ERR (npr. prijava kmetijskih zemljišč na nekmetijski rabi), zaradi katerih je vnos onemogočen.

Pravilno prijavo zemljišč in odpravo napak lahko uredite najkasneje en dan pred vnosom zbirne vloge na **Upravni enoti Domžale** (stavba Občine, II. nadstropje), za kar se je potrebno predhodno naročiti. Stranke sprejemajo glede na abecedni vrstni red vašega priimka. Če se vaš priimek začne s črkami od **A do C in od R do Ž**, se oglasite pri **Kristini Krničar Medved** (01 721 08 43), če se začne s črkami od **Č do P**, se oglasite pri **Nuši Škarja** (01 721 08 48).

Kaj potrebujete za vnos zbirne vloge?

Ko boste prišli na vnos, imejte s seboj:

- dva izvoda izpolnjenega in podpisanega t. i. navadnega pooblastila (predpisan obrazec dobite na lokaciji KSS ali na spletu), če na vnos ne pride nosilec,
- število posameznih kategorij živali na dan 1. 2. 2021,
- seznam, kaj (bo)ste kje sejali in izmere posameznih poljin, na katere je razdeljena posamezna njiva, seznam prejemnikov in količino oddanih živinskih gnojil,
- odločbe za 2020 (neposredna plačila in plačila

za OMD) – obvezno, če so bila plačila znižana zaradi kršitev navzkrižne skladnosti,

- zapisnik morebitne kontrole v letu 2020,
- številko bančnega računa nosilca v primeru spremembe nosilca ali TRR glede na preteklo leto,
- če boste uveljavljali ukrep dobrobit živali za govedo, identifikacijske številke goveda, ki jih boste pasli,
- če boste uveljavljali ukrep dobrobit živali za drobnico, urejen in ažuren register drobnice na gospodarstvu (zelena knjiga),
- identifikacijske številke avtohtonih pasem, če jih boste uveljavljali v okviru KOPOP ukrepov,
- v primeru novih površin v okviru KOPOP nove analize zemlje ter gnojilne načrte in kolobar do vključno leta 2025,
- podatke o količini (litri) neposredne prodaje kravjega mleka, vključno z mlekom, uporabljenim za mlečne izdelke za neposredno prodajo in prodanim preko mlekomata. **Če želite pregled**, imejte s seboj registre živali (RGG – rumena knjiga, RDG – zelena knjiga, RPŠG – vijolična knjiga).

Kako in kdaj se naročiti na elektronski vnos zbirne vloge?

Elektronski vnos zbirne vloge in ostalih zahtevkov je obvezen in bo možen tudi na Izpostavi KSS Domžale. Tako kot pretekla leta se je za vnos **OBVEZNO predhodno naročiti**. Osebno ali po telefonu se lahko naročite **samo v času uradnih ur**, seveda pa je možna prijava tudi preko elektronske pošte. Zaradi nemotenega dela imamo v času uradnih ur uvedena dežurstva, zato lahko pokličete na katerokoli od naših stacionarnih telefonskih števil. Če boste klicali izven uradnih ur, se vam praviloma ne bomo mogli oglasiti, a vas bomo poklicali kasneje. Če tega isti dan ne bomo mogli storiti, vas prosimo, da nas ponovno pokličete v času uradnih ur. Prosimo, da s prijavo ne odlašate in da se zaradi enakomerne porazdelitve vnosa vlog prijavite najkasneje do četrtek, **15. aprila**. Prosimo, da s prijavo ne odlašate.

Povrnitev trošarine za leto 2020

Povrnitev trošarine za goriva, ki se uporabljajo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije, poteka pod enakimi izhodišči kot pretekla leta. Vrača se 30 odstotkov zneska povprečne trošarine za dizel gorivo za leto 2020. Obrazec je enak kot preteklo leto. Rok za oddajo vloge je tudi letos **do 30. 6. 2021**. Izpolnjen obrazec **TRO-A** – dobite ga na spletnih straneh finančne uprave **www.fu.gov.si** ali v lokalni KSS – pošljite na naslov: *Finančni urad Ljubljana, Oddelek za trošarine, Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana*. Za izpolnjevanje zahtevka se lahko obrnete tudi na nas.

Podaljševanje veljavnosti izkaznic »FFS«

V 24. členu Zakona o dodatnih ukrepih za omilitev posledic covid-19 (ZDUOP), ki je stopil v veljavo 4. Februarja, podaljšuje veljavnost izkaznic o ravnanju s FFS in potrdil o pregledu naprav za nanašanje FFS.

Veljavnost tako izkaznic kot potrdil o pravilnem delovanju naprav se **podaljša do 31. 12. 2021**. Kljub vsemu bomo usposabljanje izvajali tudi preko spleta. Vsi tisti, ki ste osnovno/nadaljnje usposabljanje opravili pri nas, boste o možnosti opravljanja usposabljanja pisno obveščeni. Če vabila niste prejeli, se za več informacij obrnite na Špelo Drnovšek (01 513 07 02).

Razpisi

Znan je okvirni terminski načrt objave javnih razpisov za leto 2021 (<http://www.program-podezelja.si/si/102-javni-razpisi/289-terminski-nacrt>). Predvideno je, da bo večji del sredstev namenjen hribovskim in gorskim kmetijah ter ekološkim kmetijam. Če na vašem kmetijskem gospodarstvu želite investirati v razvoj in posodobitev kmetije, se za podrobnejše informacije obrnite na enega izmed zgornjih stikov.

Sečna sezona v gozdu še traja - naj bo delo varno in učinkovito!

VIR: MKGP in Zavod za gozdove

Delo v gozdu še vedno velja za eno najzahtevnejših in najnevarnejših, zato je zelo pomembna primerna oprema in seveda znanje ter izkušnje. K večji varnosti pri delu v gozdu znatno prispevajo sodobni gozdarski stroji (strojna sečnja, sodobne gozdarske žičnice s procesorsko glavo ipd.). V Sloveniji deluje že kar nekaj izvajalskih podjetij in samostojnih podjetnikov, ki so opremljeni z naj sodobnejšimi stroji za varno delo v gozdu.

SEČNA SEZONA ŠE TRAJA - NAJ BO DELO V GOZDU VARNO IN UČINKOVITO!

- Dela v gozdu naj se lotijo le tisti, ki so za take razmere usposobljeni in primerno opremljeni.
- Obvezna uporaba osebne varovalne opreme: zaščitna čelada, zaščitne rokavice, ustrezna obutev, zaščitne hlače ter dobro viden delovni jopič.
- Ne pozabimo: hitrost ne prispeva k varnosti.
- Del nikoli ne izvajamo sami.
- K večji varnosti pri delu v gozdu znatno prispevajo sodobni gozdarski stroji.

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREDHRANO

Pri delu v gozdu je potrebno upoštevati pravila varnega dela in slogan »Previdno v gozdu!«. Dela v gozdu naj se lotijo le tisti, ki so za take razmere usposobljeni in primerno opremljeni – brezhibno delovno orodje in oprema sta nujno potrebna za varno ter učinkovito delo. Pri delu je obvezna uporaba osebne varovalne opreme – zaščitne čelade, zaščitnih rokavic, ustrezne obutve, zaščitnih hlač ter dobro vidnega delovnega jopiča. Del nikoli ne izvajamo sami, paziti moramo na primerno varnostno razdaljo, pred pričetkom del pa razmislimo, kako bomo ukrepali v primeru nesreče.

Sicer pa velja za vsa nevarna dela, da hitrost ne prispeva k varnosti. Poudariti je tudi potrebno, da je v gozdu še veliko poškodovanih dreves zaradi posledic naravnih ujm in da je ponekod prehodnost zaradi odmrle lesne mase ter marsikje sproženega pomlajevanja otežena.

Prost dostop v gozdove je civilizacijska pridobitev, na katero smo lahko v Sloveniji zelo ponosni. Vendar je treba v gozdu upoštevati tudi nekatere omejitve, predvsem pa poskrbeti, da gozd po obisku zapustimo takšen, kot je bil, ko smo vstopili vanj. Pri preživljanju časa v gozdu imejte zato v mislih:

- Ob obisku sem gost gozda in njegovega lastnika.
- Gozd je moj prijatelj, z njim ravnaj spoštljivo.
- Doživljam ga z vsemi čutili.
- Upoštevam navodila o primernem obnašanju v naravi, zapisana v predpisih in na informativnih tablah ali pa so jih posredovali gozdarji in lastniki gozdov.

V povprečju zadnjih let znaša število mrtvih pri delu v gozdu med nepoklicnimi izvajalci del 11,8. V tem času je bilo na eno smrtno nesrečo v zasebnih gozdovih posekanih 375.000 m³ lesa, to pa pomeni več kot 3,5-krat več lesa kot pred letom 1994. To je podatek, ki jasno kaže, da se je varnost pri delu v obravnavani populaciji v primerjavi s preteklostjo povečala, čeprav je nekoliko naraslo tudi absolutno število smrtnih nesreč. Razlogi za večjo varnost pri delu v gozdu:

- v prvi vrsti so pomembne razne oblike izobraževanj in usposabljanj – od leta 1994 se je usposabljanj varnega dela z motorno žago in varnega dela s traktorjem, ki jih organizira Zavod za gozdove Slovenije, udeležilo okoli 50.000 udeležencev;
- povečala se je uporaba osebne varovalne opreme;
- na trgu je vedno več izvajalskih podjetij, ki izvajajo dela v gozdu;
- povečala se je uporaba strojne sečnje.

Gozdni bonton: »Skrbno z gozdom!«

Stoplejšimi dnevi vse več ljudi odpravlja v gozdove z namenom sprostitve in rekreacije. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Zavod za gozdove Slovenije ob tem poudarjata nujnost spoštovanja gozdnega bontona, o čemer preberite več na spletni strani <https://www.gov.si/teme/skrbno-z-gozdom/>. Bonton v okviru desetih točk obiskovalce gozdov posebej izpostavlja, da smo v gozdu gostje gozda in njegovega lastnika.

Z gozdovi torej ravnajte spoštljivo. Zavedajte se, da so preplet gozdne in kmetijske krajine, raznovrstnost rastlinskih in živalskih vrst v gozdu, izjemnost posameznih dreves, obnovljivi viri energije in surovin ter blagodejen vpliv na celotno okolje le najvidnejše dobrine gozda. Kaj nam pomenijo, bi se verjetno zavedli šele, ko gozda in njegovih koristi v našem okolju nenadoma ne bi bilo več. Strokovnjaki skupaj z lastniki gozdov gospodarijo trajnostno, sonaravno in večnamensko. Zato ponuja gozd tudi možnosti za rekreacijo, sprostitve in druge dejavnosti.

Rokodelski kotiček – delovno v novo leto

BESEDILO: BRANKA BIZJAN,
FOTOGRAFIJE: ROKODELCI

Rokodelci so z velikim veseljem in polni delovnega zanosa stopili v leto 2021 ter upali, da bodo lahko ustvarjali na skupnih delavnicah in taborih ter svoje izdelke predstavljali na prireditvah, ki so bile iz lanskega prenesene v letošnje leto.

Zaradi ukrepov za zaustavitev epidemije tudi prve mesece letošnjega leta srečanj v živo ni bilo mogoče organizirati, zato so vodje delavnic posnele izdelavo izdelkov iz materialov, ki jih imajo rokodelci in tudi ostali doma.

Marija Šmidovnik je pripravila posnetek izdelave sklede iz embalaže za jajca, iz katere so nastale lepe sklede, vaze in podobno. Branka Bizjan je pripravila video delavnico pletenja nogavic in reciklažo koledarjev v ogrlice, Vedrana Golorej pa izdelavo papirnih vrečk in pisem iz koledarjev in drugega papirja, ki ga najdemo doma.

Že leta moravški rokodelci dobro sodelujejo s Knjižnico Domžale in Krajevno knjižnico Daneta Zajca Moravče, zato so jim januarja odstopili video delavnico izdelave ogrlic iz koledarjev. Knjižnica Domžale je na svojih panojih

ponovno razstavila fotografije z razstave Zgodbe moravških rok izpred treh let. V januarju so se rokodelke odzvale povabilu Univerze za tretje življenjsko obdobje in Kliše kluba Litija, da sodelujejo v Dobrodelni štrikalnici za dom starejših občanov Tisje. Svoje izdelke so prispevale Branka Bizjan, Brigita Rožina, Emi Gregorčič in Helena Čebela, ki so podarile štirideset pletenih in kvačkanih izdelkov.

Članica Brigita Nicoletti je naredila več priscnih punčk iz krpic. Deset jih je podarila UNICEF-u Slovenija za dobrodelno akcijo »Posvoji punčko in reši otroka«.

Rokodelci radi pišejo z roko. Tako sta Branka Bizjan in Vedrana Golorej cel januar pisali v gotici (seveda ročno) dobre misli in pogovore ter s tem spodbujali tudi druge rokodelce in prijatelje, da se jima pridružijo k rokopsiju.

Virtualne delavnice in stiki preko elektronskih medijev se bodo nadaljevali vse do konca protikoronarnih ukrepov. Sledite nam, ustvarjajte z nami, ko se bomo lahko spet družili, pa nas pridite spoznati še »v živo«!

Pohvala iz Haga

BESEDILO: BRANKA BIZJAN

Pohval smo rokodelke in rokodelci vedno veseli, pa se le malokdaj zgodi, da prejmemo pisno pohvalo. Še bolj redke so pohvale iz tujine, zato smo se odločili, da objavimo pohvalo, ki jo je poslala naša prijateljica z Nizozemske.

»Pozdravljena, Branka! Po navadi se moje oko ne zdržiže toliko časa na rokodelskih umetnijah, kot se je tokrat na tvojih. Pa ne zato, ker me rokodelske umetnine ne bi pritegnile, pač pa zato, ker se mi žal, tako kot morda večini ljudi, zdijo te umetnine samoumevne, vse dokler nimam boljšega vpogleda v to, koliko energije, časa, potrpežljivosti, ljubezni, različnih življenjskih trenutkov, ki botrujejo izdelavi rokodelske umetnine, gre "skozi" takšen izdelek. Podobno sem čutila, ko sem prejela tvoje copatke za svoje dojenčice, in ko sem prejela nekaj voščilnic svoje prijateljice Jožice, ki ima podobno ljubezen do ustvarjanja kot ti. In navsezadnje, ko sem se imela priložnost ponosno "pobahati" z risarskimi umetninami svoje hčerke Kim.

S tem sem tebi in vsem vam, ki se tako potrudite, želela povedati, da nadaljujte s temi čudovitimi umetninami izpod svojih rok, in še kakega mladega naučite, da se bo "trend" nadaljeval in imel prednost pred hitro proizvodnjo raznih nepotrebnih plastičnih in podobnih stvari, ki pridejo izpod tovarniških strojev, za katere ljudje žal raje plačajo malo, saj veliko tako ni vredno, namesto da bi odšteli kak evro več za izdelke, ki pridejo izpod pridnih in skrbnih rok, obenem pa bi na ta način spodbujali osebni pristop in kreativnost.

Lep pozdrav iz Haaga, kjer se sneg topi, mi se pa še vedno grejemo v volnenih nogavicah in nosimo tvoje kape.

Bojana Sosef-Koscač

Program Zora rešuje življenja

BESEDILO: dr. URŠKA IVANUŠ*

Tudi letos je od 18. do 24. januarja potekal 15. Evropski teden preprečevanja raka materničnega vratu. Rak materničnega vratu je med raki izjema, saj o njem vemo dovolj, da lahko preprečimo skoraj vsak nov primer tega raka. Če je ženska cepljena proti HPV in se redno udeležuje presejalnih pregledov, je verjetnost, da bo zbolela s tem rakom, izjemno majhna.

V Sloveniji imamo organizirani populacijski presejalni program za zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb materničnega vratu (DP ZORA) že od leta 2003. V zadnjem triletnem obdobju (na dan 30. junij 2020) se je pregledanost v Sloveniji zaradi ukrepov za zavezitev pandemije covid-19 prvič v petnajstih letih zmanjšala pod ciljno vrednost 70 % in je znašala 69,6 %, kar je tri odstotne točke manj kot leto prej (72,6 %).

V državnem programu ZORA želimo, da bi pregledanost presegla ciljnih 70 % v vseh slovenskih občinah. V vaši občini Moravče je bila triletna pregledanost na dan 30. junij 2020 68,1 %, kar je pod ciljno vrednostjo in pod slovenskim povprečjem. Med 212 občinami je to 139. največja pregledanost. Leto prej je bila pregledanost v vaši občini 73,0 %, kar je bila 106. največja pregledanost med vsemi občinami. Podrobnejši podatki o pregledanosti so dostopni na naši spletni strani.

Ob Evropskem tednu boja proti raku materničnega vratu smo na Onkološkem inštitutu Ljubljana v besedi in sliki povzeli dogajanje v programu ZORA v preteklem letu ter izdali sporočilo za medije z naslednjimi **ključnimi sporočili**:

- Svetovna zdravstvena organizacija je v času lansiranja globalne strategije za eliminacijo raka materničnega vratu med vsemi evropskimi državami prepoznala prav Slovenijo kot primer dobre prakse pri obvladovanju bremena raka materničnega vratu z organiziranim presejanjem: **Turning the tide: Slovenia's success story of fighting cervical cancer**. Na spletni strani programa ZORA je dostopno foto poročilo lansiranja strategije za eliminacijo raka materničnega vratu v Sloveniji.

- Zaradi zaustavitve presejanja v spomladanskem valu epidemije se je prvič v petnajstih letih delovanja progama ZORA triletna pregledanost zmanjšala pod ciljno vrednost 70 %. Zaradi večjega obsega dela ginekologov čez poletje in dobrega odziva žensk je konec septembra 2020 pregledanost ponovno dosegla 70 %.

- Zaradi okrnjenega delovanja programa ZORA smo do konca septembra v letu 2020 v primerjavi s triletnim povprečjem odkrili za 19 % manj predrakavih

sprememb visoke stopnje pri ženskah, starih od 30 do 39 let. To je zelo zaskrbljujoče, saj se vrh raka materničnega vratu v nepresejani populaciji pojavlja med 40. in 49. letom starosti, če pri mlajših ženskah pravočasno ne odkrivamo in zdravimo predrakavih sprememb. V starostni skupini od 30 do 39 let odkrijemo kar okrog tretjino predrakavih sprememb visoke stopnje.

Državni program ZORA poziva:

- Ženske, da tudi v času pandemije covid-19 celostno skrbijo za svoje zdravje, upoštevajo dvanajst priporočil proti raku, se redno udeležujejo presejalnih pregledov pri ginekologu, se odločijo za cepljenje otrok proti HPV.

- Mlade ženske v starosti od 30 do 39 let, naj kljub spremembam v vsakdanjem življenju, kot sta na primer delo, vrtec in šola od doma, ne pozabijo na lastno zdravje, saj je pomembno za njih in za vse, ki jih imajo rade. V tej starostni skupini smo v programu ZORA času pandemije odkrili za 19 % manj predrakavih sprememb materničnega vratu, ki bodo lahko, neodkrita in nezdravljene, napredovale v raka materničnega vratu.

- Vse prebivalce, da se cepijo proti covidu-19, saj bodo s tem pripomogli k polnemu delovanju programa ZORA prav v vseh predelih Slovenije in omogočili čimprejšnjo eliminacijo RMV v Sloveniji. **Lep pozdrav v skupni skrbi za zdravje slovenskih žensk!**

**Dr. Urška Ivanuš, dr. med., je vodja Državnega programa ZORA in predsednica Zveze slovenskih društev za boj proti raku.*

Telefon: 01 587 96 06; mobilni telefon: 041 901 478; spletne strani: <https://zora.onko-i.si/>, <http://www.protiraku.si/>, <https://priporocila.si/>

Cepljenje starejših proti COVIDU-19

ZD Domžale je eden od cepilnih centrov cepljenja proti COVID-19. Skladno z nacionalno strategijo cepljenja bodo najprej pričeli s cepljenjem oseb starejših od 80 let, nato bomo nadaljevali s cepljenjem oseb starejših od 60 let, postopoma glede na starost in kronične bolezni (najprej stari 80 let ali več, nato 70 let ali več itd.) in na koncu ostalo populacijo.

Tiste, ki se želijo cepiti, vendar se še niso prijavi pri svojem osebnem zdravniku naprošamo, da to storijo, zato je odprta posebna telefonska številka za naročanje 01/ 7245 138, in sicer od ponedeljka do petka med 6.30 in 14.00 (v primeru, da se v tem času ne morejo oglasiti, po navodilu telefonskega odzivnika pritisnite številko 1 in poklicali vas bodo nazaj).

Lahko se naročite tudi preko elektronske pošte **cepljenje.covid@zd-domzale.si**. **Ob naročilu na cepljenje vas bodo uvrstili v vrsto, o točnem terminu vas bodo obvestili naknadno glede na količino cepiva, ki ga bodo prejeli.**

»1000 gibov« preko malih zaslonov

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: NEDA GALIJAŠ

O glašamo se vam iz *Društva Šola zdravja*, ker bi vas radi obvestili, da akcija z lokalnimi televizijami, ki smo jo sprožili decembra 2020, še vedno traja. Namreč, epidemiološko stanje v Sloveniji še vedno omejuje zbiranje na prostem, kar pomeni, da telovadba "1000 gibov" zunaj na prostem tudi februarja ni dovoljena. Zato akcija **»Telovadimo doma preko malih zaslonov«** v sodelovanju z lokalnimi televizijami še vedno poteka. Tako smo s skupnimi močmi naredili korak naprej in motivirali veliko prebivalcev k vsakodnevni skrbi za svoje zdravje, kljub omejitvam, ki smo jih deležni že mesece. Kar nekaj lokalnih televizij se je odzvalo in uvrstilo vadbo »1000 gibov« v svoj jutranji program, za kar smo izredno hvaležni. Tudi tisti, ki so omejeni s prostorom, so se odločili in predvajajo film ena - do trikrat tedensko.

TV (Goriška), E-Posavje TV, ORON TV (Notranjska TV), SIP TV, ATM TV (Kranjska Gora), BKTV, KTV Slovenska Bistrica. Z opcijo sedem dni nazaj lahko telovadbo predvajate vsak dan ob katerikoli uri želite. Preverite, če vaš operater spremlja katero od navedenih lokalnih televizij, in se pridružite jutranji telovadbi preko malih zaslonov.

Lokalna ETV HD (pokriva Zasavje in osrednjo Slovenijo) se je 15. februarja ob 8. uri vključila v online vadbo preko Zooma in bodo neposredno predvajali celotno polurno vadbo v živo. O tem koraku razmišljajo še nekatere lokalne televizije. Naknadno bomo sporočili, katere.

Za ta korak smo se odločili zaradi negotovosti časa omejenega gibanja, ki je posledica ukrepov stroke za zajezitev epidemije covid-19. Vemo, da veliko ljudi nima spleta in ne more spremljati telovadbe preko **youtube kanala**, zato je akcija **»Telovadimo doma preko malih zaslonov«** zelo pomembna za celo družbo. Na ta način Društvo Šola zdravja v sodelovanju z lokalnimi televizijami prispeva svoj delež pomoči vsem prebivalcem Slovenije. Radi bi poudarili, da smo prostovoljska organizacija in imamo status NVO v javnem interesu na področju športa in rekreacije ter status humanitarne organizacije na področju zdravstvenega varstva. Že več kot pet let nas podpira Ministrstvo za zdravje.

Na našo pobudo so se odzvale naslednje lokalne televizije: ETV HD (Zasavje), STV (Savinjska TV), AS televizija (Murska Sobota), TV Vaš kanal, VI-TEL (Primorska TV), TV Bled, TV Medvode, R Kanal+ (Ribnica), PeTV (Ptuj), Koroška TV, KTV (Ormož), Koroška Regionalna TV, Vascom TV (Pivka), Zasavska TV, Gorenjska TV, GO

Obe povezavi do Zoom vadbe »1000 gibov« vsak delovnik ob 8. uri in Zoom vadbe z dodatnimi vajami za moč ob ponedeljkih in sredo ob 15. uri sta javno dostopni na naši **spletni strani** in našem **facebook profilu**. Pridruži se lahko kdorkoli.

Vsi ste dobrodošli!

MIZARSTVO AVBELJ

IZDELAVA POHIŠTVA PO NAROČILU

Avbelj Milan s.p. –Mizarske storitve

Stegne 1, 1251 Moravče

www.mizarstvo-avbelj.si

info@mizarstvo-avbelj.si

GSM: 041 641 446

Občina sofinancira cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu

VIR: OBČINA MORAVČE in ZD DOMŽALE

Obveščamo vas, da so v ponedeljek, 1. marca 2021, v Zdravstvenem domu Domžale pričeli s cepljenjem proti klopnemu meningoencefalitisu. Potekalo bo v marcu, in sicer za samoplačnike kot tudi za tiste, za katere cepljenje krije ZZS.

Občina Moravče je zagotovila sredstva za sofinanciranje tretje doze cepiva za odrasle in otroke.

ZZS financira cepljenje po naslednjem načinu:

- Odraslim osebam, ki so letnik rojstva 1970, 1971 in 1972, in sicer prve tri doze cepiva v življenju (lahko se naročijo na cepljenje v cepilno ambulanto ali pa se cepijo pri svojem osebnem zdravniku).
- Otrokom, ki so letnik rojstva 2016, 2017 in 2018, in sicer prve tri doze cepiva v življenju. Ti letniki otrok se morajo obvezno naročiti in cepiti pri svojem izbranem pediatru.

Za cepljenje se je potrebno naročiti na telefonsko številko 01 724 52 76

(naročijo se lahko vsi, ki so starejši od šestih let, od letnika 2015 naprej), in sicer:

- ponedeljek: 8.00 do 13.00,
- sreda: 14.00 do 19.00,
- petek: 8.00 do 13.00.

Naročite se lahko tudi pri svojem osebnem zdravniku ali po elektronski pošti na naslov: cepljenje.kme@zd-domzale.si (aktiven je od 1. marca 2021 dalje).

Cepljenje poteka: vsak torek med 7. in 20. uro.

V primeru velikega zanimanja bodo razpisani dodatni termini, o čemer boste pravočasno obveščeni.

Razmik med cepljenji

Osnovno cepljenje

Prvi odmerek: kadarkoli v letu.

Drugi odmerek: 1 do 3 mesece po prvem odmerku cepiva.

Tretji odmerek: 5 do 12 mesecev po drugem odmerku cepiva fsme oz. 9 do 12 mesecev po drugem odmerku cepiva encepur.

Revakcinacije

Prvi odmerek: 3 leta po tretjem osnovnem odmerku.

Drugi odmerek in naprej: na 5 let, po 60. letu starosti pa na 3 leta.

Cepiva, ki so na voljo

- FSME za odrasle (nad 16 let)
 - cena 28 evrov,
- FSME za otroke (1–15 let)
 - cena 25 evrov,
- Encepur za otroke (1–11 let)
 - cena 25 evrov.

O gradnji doma za starejše občane in neresnicah bivšega župana

BESEDILO:
STANE RAVNIKAR,
vodja Neodvisne liste

Navadili smo se že, da ima bivši župan pri sebi tovarno neresnic, s katero poskuša umazati dobro in trdo delo nove občinske ekipe z županom dr. Milanom Balažicem na čelu. Tokrat je presegel samega sebe in dokazal, da imata skupaj z lažjo kratke noge. Za kaj gre?

Na svoji spletni strani je objavil tole zanj tipično neresnično sporočilo: »Dom upokojencev – v decembru 2020 je koncesionar Comett domovi zaradi nepodpisa s strani občine za podelitev stavbne pravice izgubil koncesijo. Naj povemo, da je isti Comett domovi dobil na novem razpisu dve koncesiji, za izgradnjo prizidka v Kranjski gori in nov dom v Šenčurju, se pravi za namestitev 178 stanovalcev. Mi pa smo na istem razpisu zaradi nepopolne dokumentacije ostali brez. Vendar g. župan pravi, da se čez dva meseca začne gradnja doma. V proračunu pa je za letos namenjeno 20.000 evrov, za naslednja leta 2022, 2023, 2024 pa 0/nič.«

Naj mu na kratko odgovorim: podjetje Comett domovi (v nadaljevanju Comett) skupaj z Reboljem petnajst let ni bil sposoben začeti gradnje doma starejših občanov v Moravčah. Ko je vodenje občine prevzel novi župan, je prvo leto (2019) naredil vse, da bi do začetka gradnje končno prišlo. Tako je 14. oktobra 2019 župan dr. Milan Balažič podal izjavo, ki jo je v korist podjetja Comett poslal Ministrstvu za delo in

predstavil Občinskemu svetu (prisotni so bili tudi vsi trije Reboljevi svetniki). V tej Izjavi poudari, da Občina Moravče podpira prizadevanja Cometta za izvedbo projekta gradnje doma in da namerava občina temu investitorju podeliti stavbno pravico. Še več, črno na belem je župan Balažič zapisal: »Občina Moravče je zainteresirana, da se koncesija ne odpove, ampak ohrani oz. podaljša«. Sam sem osebno večkrat sodeloval na pogovorih na Ministrstvu za delo, kjer smo se trudili Comettu rešiti kožo. Za to se nam je direktor Čampa tudi pisno zahvalil. Toliko o Reboljevi laži, da je Comett zaradi nepodpisa s strani občine izgubil koncesijo.

Comettu je navkljub zgoraj izraženi jasni volji Občine Moravče koncesijo odvzela država, se pravi Ministrstvo za delo, zaradi tega, ker po petnajstih letih ni uspel začeti z gradnjo doma. Resnici na ljubo je na zadnjem razpisu Comett dobil eno koncesijo in pol zato, ker ga je v vmesnem obdobju kupil avstrijski zasebni kapital. Koncesija ni pogoj za začetek gradnje doma. Zato bomo v Moravčah s to gradnjo to pomlad začeli, vzporedno pa pridobili tudi koncesijo. Župan Milan Balažič je s slovenskim investitorjem IMP že podpisal pismo o nameri in priprave na gradnjo so v polnem teku. Zanj so zagotovljena tudi vsa potrebna finančna sredstva, ki v glavnem ne bremenijo občinskega proračuna.

Tako v resnici stojijo stvari. Novi župan dela, česar prejšnji ni bil sposoben narediti petnajst let. Resnica boli. Zato naj si bivši župan še kar naprej dela sramoto z očitnim laganjem. Nas to ne moti – in Moravčanov tudi ne. Dolga leta smo bili zavedeni. Tudi jaz: čeprav sem bil njegov podžupan, me ni o ničemer obveščal, vse okoli sebe pa je vodil za nos. Spre gledali smo njegov blef. Škoda, da moramo vse to prenašati od nekoga, ki je izgubil še zadnji kanček časti. Pa nič ne de. Delamo naprej. Gradimo.

Luč na koncu predora vse svetlejša

BESEDILO: LJUDMILA NOVAK, poslanka EP

Na rednem februarškem plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta v Bruslju smo z veliko večino dokončno potrdili reševalni sklad za okrevanje po pandemiji covid-19. Mehanizem vsebuje povratna in nepovratna sredstva v skupni vrednosti 672,5 milijarde evrov, od katerih bo Slovenija dobila 5,2 milijarde evrov.

Uspešnost sklada se bo merila predvsem na podlagi dobro pripravljenih nacionalnih načrtov držav članic. V vsakem načrtu bo moralo biti najmanj 37 odstotkov sredstev namenjenih reševanju podnebnih sprememb, najmanj 20 odstotkov pa digitalnim dejavnostim, s čimer Evropski parlament in Evropska komisija zasledujeta cilj Zelenege dogovora in podnebno nevtralnost do leta 2050.

Menim pa, da moramo v tej luči zasledovati tudi akcijski načrt za krožno gospodarstvo. Evropska unija letno proizvede več kot 2,5 milijarde ton odpadkov. V nenehni želji po gospodarski rasti in blagostanju državljanov namreč

proizvajamo vedno več novih izdelkov, zaloge surovin se na svetovni ravni hitro zmanjšujejo, količine odpadkov pa povečujejo. Zato sem v Evropskem parlamentu podprla nov akcijski načrt za krožno gospodarstvo. Na ta način bomo zmanjšali količino odpadkov in porabo surovin.

Zagotovo je trenutno najbolj pomembna tema za vse nas potek cepljenja proti covidu-19. V Evropski uniji je bilo do prve polovice februarja cepljenih več kot 17 milijonov ljudi. Predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen je priznala, da v tem obdobju ni šlo vse po načrtih, predvsem glede zamud z dobavo cepiv.

A znanost je tokrat preprosto prehitela industrijo, saj so novo cepivo, ki je varno in učinkovito, razvili v zgolj desetih mesecih, kar je zgodovinski dosežek. Zdaj je čas, da industrija in logistika znanost tudi dohitita.

Novica, da bo nemški proizvajalec cepiva BioNTech začel s proizvodnjo cepiva v novi tovarni v nemškem Marburgu, kar naj bi znatno povečalo oskrbo Evropske unije s cepivom, je zelo spodbudna. BioNTech načrtuje proizvodnjo kar 250 milijonov odmerkov v prvem letošnjem polletju.

Cilj, da bo do konca poletja cepljenih 70 odstotkov odraslih v Evropski uniji, tako ostaja nespremenjen. Verjamem, da nam bo uspelo, s čimer se bomo v drugi polovici letošnjega leta lahko približali normalnosti pred izbruhom virusa.

N.Si

Čestitke materam in vsem ženam – na podeželju in v mestu!

BESEDILO: JANEZ VIDIC, predsednik Občinskega odbora SLS

Osmega marca se vsako leto spomnimo dejstva, da so bile ženske stoletja dolgo odrinjene na družbeni rob in niso bile deležne enakih pravic kot moški. Letos je minilo sto deset let od prvega praznovanja mednarodnega dneva žensk, do katerega je prišlo na pobudo borke za enakopravnost žensk Clare Zetkin. Čeprav je ta praznik ob izidu Novic že mimo, je prav, da večkrat razmislimo, ali so danes ženske res enakopravne moškim ter kaj lahko sami prispevamo, da jim bo priznано njihovo mesto v družbi.

Pred nami je 25. marec, materinski dan. O tem, kako pomemben je vpliv matere na slehernega od nas, bi lahko veliko napisal. In še več o tem, kako pomembna je njena vloga na podeželju. Toplina ženskega srca in moč njene volje sta izjemno pomembni za obstoj posamezne kmetije in celotnega kmetstva. **V tem mesecu se pripravljamo tudi na veliko noč – krščanski praznik, ki nas polni z upanjem. Tako kot mati. Vsem materam in ženam voščim ob njihovem prazniku, prav vsem pa želim mirne in blagoslovljene velikonočne praznike.**

SLS
Slovenska ljudska stranka

Zahvala gasilcem PGD Krašče

Pred dobrim letom in pol sem se preselila v vas Sveti Andrej pri Moravčah. Veliko hodim po bližnjem gozdu in tretjo februarso soboto sem na drevesu opazila mijavkajočo muco. Ker je kar tri dni vztrajala na drevesu in ni mogla oziroma ni znala priti dol, sem poklicala gasilce. Odzvali so se prostovoljni gasilci iz Krašč, ki so muco rešili z drevesa. Ker vem, da je to dodatna obremenitev zanje in mogoče se komu zdi malo nepotrebna, bi se jim iz vsega srca zahvalila, ker so se takoj in tako srčno odzvali klicu. Prišli so Silvo, Stašo, Tomaž in Tone in jo rešili.

Zato res iz srca hvala za vse! Vem, da se od pohval ne da živeti, zato verjamem, da bomo občani še naprej podpirali, tudi s svojimi prispevki, vaše prostovoljno delo.

Res hvala iz srca!

Katja Škrabar, Sveti Andrej

Pohvala

Rad bi pohvalil podjetje Avbelj in njegove sodelavce, ki tako dobro skrbijo za naše ceste.

Vedno so pravočasno posute s peskom, splužene, mulde urejene, počiščene brežine – vse je zelo dobro in se jim še enkrat zahvaljujem za dobro opravljeno delo.

Janez Cerar, prebivalec Vinj

Spomladanski odvoz kosovnih odpadkov

V spomladanskem času bo potekal tudi odvoz kosovnih odpadkov. O datumu odvoza kosovnih odpadkov na posameznem odjemnem mestu bodo uporabniki obveščeni z dopisom po navadni pošti, v katerem bodo tudi vse ostale informacije glede odvoza kosovnih odpadkov.

RAZPORED ODVOZA NEVARNIH ODPADKOV V OBČINI MORAVČE (POMLAD 2021)

DATUM	URA	NASELJE	LOKACIJA
20. 4. 2021	14.00–15.00	Peče	Pri gasilskem domu
	15.30–18.30	Moravče	Pri gasilskem domu
	19.00–20.00	Krašče	Pri gasilskem domu

KAKO RAVNATI Z NEVARNIMI ODPADKI?

- ★ Nevarne odpadke hranite v originalni embalaži, ki naj bo dobro zaprta, da med prevozom na zbirno mesto ne pride do razlitja vsebine.
- ★ Tekoči odpadki naj bodo v zaprti posodi.
- ★ Ostri odpadki morajo biti v zaprti posodi iz stekla ali trde plastike.
- ★ Pomembno je, da se odpadki med seboj ne mešajo, saj to lahko povzroči nepredvideno reakcijo med različnimi snovmi.
- ★ Odpadke naj prinesejo polnoletne osebe, ki bodo pri rokovanju z njimi upoštevale varstveno tehnična navodila, ki ste jih dobili z nakupom izdelka, iz katerega je odpadki nastal.
- ★ Dokler nevarnih odpadkov ne oddate v akciji zbiranja, jih hranite na suhem, varnem in otrokom nedosegljivem mestu.

Pomembno! Nevarni odpadki lahko zaradi svoje sestave ob nepravilnem odlaganju onesnažijo okolje, podtalnico ali druge dragocene vodne vire. Zato nevarnih odpadkov NE SMEMO odlagati v navadne zabojnike za odpadke ali v naravo, prav tako pa jih ne smemo zlivati v kanalizacijo.

Ste vedeli? Nevarne in kosovne odpadke lahko kadar koli v letu brez doplačila oddate v Centru za ravnanje z odpadki Dob.

KAJ SPADA MED NEVARNE ODPADKE?

Akumulatorji, baterije, zdravila, pesticidi, barve, laki, topila, razredčila, lepila, kozmetika, čistila, neonske cevi, odpadno jedilno in motorno olje, pločevinke s potisnim plinom, embalaža, onesnažena z nevarnimi snovmi ...

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o.
Savska 34, 1230 Domžale | 01/729-54-30
info@jpk-prodnik.si | www.jpk-prodnik.si

PRODNIK | 60
Javno komunalno podjetje | let

POMEMBNO! Izdelki, ki vsebujejo nevarne snovi, so označeni s posebnimi simboli, kot so:

Eksplozivno

Jedko

Okolju nevarno

Vnetljivo

Zdravju škodljivo

Strupeno

Certifikat Društvu Lipa

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: MARJAN RAVNIKAR

Konec leta 2020 je ob dejstvu, da Univerza za tretje življenjsko obdobje – Društvo Lipa Domžale uspešno stopa že v 23. leto svojega delovanja, prineslo še eno potrditev uspešnega dela, kajti naša univerza je prejela certifikat bonitetne hiše CompanyWall, d.o.o. »Zanesljiva organizacija«, s katerim se potrjuje, da je organizacija s svojim delovanjem med najbolj zaupanja vrednimi v Sloveniji.

DRUŠTVO LIPA – UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE DOMŽALE JE MED NAJBOLJ ZAUPANJA VREDNIMI ORGANIZACIJAMI V SLOVENIJI.

O tem bi sicer največ lahko povedali študentje in študentke ali vsi drugi, ki so tako ali drugače deležni prijetnih trenutkov ob raznovrstnih dejavnostih univerze, ki s svojim programom posebej na kulturnem in humanitarnem področju razveseljuje tudi druge.

Ob tem je treba izpostaviti, da se vrata naše univerze ob sprejemu ukrepov, povezanih s pandemijo covid-19, niso zaprla, pač pa so se v decembru posamezne skupine odločile za predavanja preko aplikacije Zoom. Ker le-to ob istem času lahko uporablja samo en mentor, so učne ure na daljavo razporejene čez cel dan in omogočajo spremljanje tudi večjim skupinam. Na ta način se izvajajo predavanja tujih jezikov, umetnostne zgodovine, s pomočjo aplikacije se nadaljuje tudi učenje orientalskih plesov in zdravilni qigong, svoje znanje nadgrajujejo citrarke in kitaristke, s humanitarno dejavnostjo nadaljujejo izdelovalke punčk za UNICEF. Ostale skupine se med seboj povezujejo s telefonskimi pogovori in elektronsko pošto.

O pouku nemščine na daljavo je več povedala profesorica Vilma Šabec: »Skupina je že v prvem delu koronavirusa s poukom nemščine nadaljevala preko elektronske pošte. To je bil za marsikaterega študenta prvi korak pri pridobivanju računalniških znanj. Naslednji korak je sledil v drugem delu koronavirusa – preko Zooma. To je bil za vse nas nov izziv in moram reči, da je pot uspešno prehojena. Poučevanje na daljavo (preko Zooma) je najboljši približek pouku v živo, saj omogoča komunikacijo preko videa, zvoka in besedila (klepetalnica, tabla). Študentje dejavno sodelujejo in tudi dosegajo zastavljene cilje. Pouka nemščine na daljavo se redno udeležuje 73 odstotkov vpisanih, kar je vsekakor lepo število. Starejša generacija potrebuje osebne stike in druženje, kar je skoraj enako pomembno kot izobraževanje. Zato je ta način primeren zdaj, v trenutnih razmerah, ne more pa nadomestiti pouka v živo.«

Tega se zaveda tudi vodstvo Društva Lipa in si zelo želi, da bi se čim prej lahko vrnili v šolske klopi. Kljub epidemiji

ne bomo pozabili na prihajajoča praznika. Z virtualno proslavo se bomo poklonili **vsem mamam. To bo seveda 25. marca, na materinski dan.**

Zavedamo se, kako pomembna je kultura za naše življenje, zato vas vabimo k ogledu virtualne proslave s kulturnim programom študentk in študentov naše univerze skozi besede, glasbo in petje.

Virtualno proslavo, na kateri bodo nastopili citrarke in kitaristi pod vodstvom prof. Damjane Praprotnik, literarna skupina in ljudski godci, vsi iz društva Lipa Domžale, nastopajočim pa se bo pridružila tudi Barbara Pavlič ob klavirski spremljavi Teje Komar, si bo mogoče ogledati na spletnih straneh <http://www.drustvo-lipa.si/> in <https://domzalec.si/>.

Prijazno vabljeni k ogledu.

ŽUPAN DR. MILAN BALAZIČ
IN UREDNIŠTVO NOVIC IZ MORAVŠKE DOLINE

Simona Jančar se rodi mami Anči in očiju Darotu.

V naročju babi Ančke.

Poroka z Janezom Vrankarjem.

Družina se ji poveča za hčerko Lucijo in sina Roka.

1971

OŠ Jurija Vege
MoravčeŠCRM
Kamnik

1996

1997 1999 2021

Pred 50 leti si je 24. marca izbrila pot na ta svet Simona Vrankar, rojena Jančar. »Draga Simona: ti si vezni člen našega prijateljstva, zato ti družina in prijatelji zaradi omejitve druženja preko te strani sporočamo, da te imamo neskončno radi, in ti voščimo vse najboljše. Naj ti vsa naša prisrčna, vesela in hudomušna voščila polepšajo ta prečudoviti dan!«

ZDRAVILO: Ko te sestra prisili, da si bolan in ti sredi belega dne zaroleta okno ter sili, da je treba spat, ker naj bi bila noč. Hujše je bilo, ko ti pripravi domače zdravilo, ki je vsebovalo: evrokrem, marmelado, majonezo, pomešano z BRONHI bomboni, grozdjem in dodatkom čipsa ter solate." Pojesti moraš vse!" je rekla. Zdaj vem, zakaj ne maram sladice. Simona, veseli smo, ker si del našega življenja. Brez tebe naša življenja ne bi bila izpopolnjena. Radi te imamo!

Sabina, Boštjan, Val in Naj

Po klančku gor, po klančku dol naša Simona z lahkoto bicikel »gon«, če pa za nagrado še sendvič dobi, se tudi Abrahamu prisrčno zasmeji.

Peter in Darja

Simona, ti si naše sonce, naša energija, moč, sreča in veselje. Naša pesnica, umetnica in res ženska, polna idej. Si dobra mati, žena, prijateljica in predvsem dobra organizatorica. Res smo ponosni nate in te imamo zelo radi.

Mojca in Miloš, Darinka in Joc

Družina in prijateljstvo – dve vrednoti, ki sta pri tebi, draga Simona, najvišje postavljeni. Srčna, iskrena, dobrovoljna – PRIJATELJICA, še na mnoga leta!

Sabina in Pavle

Brezskrbno vijuganje po belih strminah, čudovita narava, dobra družba, sem pa tja bombardino al' pa dva, zvečer pa vroča savnica ... Pa kaj, če moka ostala je doma, itak "zero" ni bila :).
Marjan in Romana

Morje, sonce, ribe, dopust, smeh ..., z eno besedo, to je naša Korčula. Naj se svet zavrti in se vse še enkrat ponovi.
Vida in Matjaž

50 let Simona Vrankar

Naša Simona je pravi sonček! Njen nasmeh odžene vse temne oblake, njena beseda potolaži še tako globoko žalost in njen pogled omehča prav vsak trenutek slabe volje.

Draga Simona! Hvaležni smo, da si del naše družine, da nam s svojo iskrenostjo, dobro voljo in srčnostjo polepšaš nešteto trenutkov in nas navdihuješ s svojo dobro voljo in ljubeznijo do življenja. Želimo ti, da boš še dolgo časa naš zaklad, in naj te življenje v prihodnosti nagradi z obilo zdravja, sreče in ljubezni!
Sestrična Mateja z družino

Vse najboljše ti želiva na dan, ki zaznamuje tvojih vrhunskih, srečnih, življenja polnih ter pozitivno preživetih 50 let. V prihodnje pa še veliko norih in zanimivih viharjih idej. Napni jadra in s polnim vetrom po začrtani poti s tvojo lepo osebnostjo naprej.
Miro in Saša

Komaj so nas iz cize dobili, že smo jih prvih 50 odbili.
Tomas in Miranda

Sestrična, poročna priča, krstna botra so samo nekatere tvoje vloge v najinem življenju. Včasih daleč od oči, ampak vedno blizu srca. Simona, hvala, ker si!
Blaž in Erika

Drevo življenja Farbarjevih zeleni, za veje poskrbela Simona si tudi ti. S ponosom se oziraj na svoj rod naj misel nanj, te spremlja vsepovsod.
Vera in France

Senčila - za varnost in udobje

Smo podjetje s petnajstletno tradicijo. Ukvarjamo se z dobavo in montažo PVC stavbnega pohištva, kot so okna, balkonska vrata in vhodna vrata. V ponudbi so tudi garažna sekcijška in rolo vrata z daljinskim upravljanjem.

Montiramo tudi vse vrste senčil, kot so tende, strešne tende (za senčenje zimskih vrtov), pergole, rolete, zunanje in notranje žaluzije, plise in lamelne zavese, notranji roloji, zunanji zip roloji.

Vsa senčila je možno upravljati ročno, z elektromotorjem na stikalo ali daljinsko. Možno je tudi upravljanje preko računalnika ali pametnega telefona.

Priporočamo tudi vse vrste komarnikov, ki so lahko fiksni, rolo, plise (za balkonska vrata), drsni ali kot t. i. ameriška vrata na pante.

**Montaža senčil, Veneta,
Andrej Pergar s.p.**
Drtija 6, 1251 Moravče

Rolo komarnik

Za naročilo ali več informacij
pokličite na telefon

041 745 180

ali pišite na e-naslov

sencila.veneta@gmail.com.

<https://www.facebook.com/sencilarolete>

Plise zavese

Senčenje pergole

Zunanje 'Krpan' žaluzije
na elektro pogon

Tenda in zunanje 'Krpan'
žaluzije

Pergola z zip roloji

Jagnjetina na praznični mizi

BESEDILO in FOTOGRAFIJI: MARJANA CVIRN

Prazniki so na svetu zato, da lažje preživljamo vsakdanjike. Eden najlepših praznikov v našem kulturnem okolju je velika noč, ki jo kristjani praznujemo duhovno, vsi pa radi sedemo za bogato obloženo mizo.

Ponekod je na ta praznik za slavnostno kosilo nepogrešljiva slastna jagnjetina. Mehko, sočno, aromatično meso, prirejeno na slovenskih pašnikih, je tako s kulinaričnega kot prehranskega vidika najboljše, kar lahko ponudimo svojim najdražjim.

Jagnjetina vsebuje vse esencialne aminokisljine, ki jih potrebujemo, veliko vitaminov B-skupine, cinka in železa. Novejše raziskave so pokazale, da je kar dve tretjini maščob jagnjetine enkrat ali večkrat nenasičenih, kar pomeni, da so t. i. dobre maščobe, kar je še posebej pomembno za ljudi s posebnimi prehranskimi potrebami.

Okus jagnjetine najbolj pride do izraza, če meso pred pečenjem samo nasolimo in spečemo. Od začimb in dišav se z jagnjetino še posebej ujema-jo česen, sveža meta, majaron, rožmarin, timijan, brinove jagode, pa tudi kumina in kardamom. Za pripravo na žaru kose mesa mariniramo v oljčnem olju z dodanimi sesekljanimi metinimi lističi.

Pečeno jagnječje stegno

- jagnječje stegno
 - česen
 - čebula
 - sol
- oljčno olje ali domača svinjska mast

Jjagnječje stegno solimo in ga po želji natreemo s prerezanim česnom ter položimo v pekač. Dodamo na pol prerezano čebulo. Počasi pečemo dve uri na 180 do 200 stopinjah Celzija. Med pečenjem večkrat prilijemo malo vode ali juhe in meso polivamo s sokom od pečenja. Malo pred koncem pečenja temperaturo dvignemo, da se skorjica rjavo zapeče. Pečeno stegno vzamemo iz pečice, pokrijemo z alufolijo in pustimo 15 minut, preden ga narežemo. Odlična priloga je pečen krompir, ki ga narežemo na krhlje in položimo v pekač približno na sredini pečenja.

Jagnječja krona

- jagnječji hrbet
 - 4 stroki česna
 - 2 šalotki ali čebuli
 - sol
 - poper
 - oljčno olje
- 40 dag jušne zelenjave
- kostna juha iz kosti drobnice

Jjagnječji hrbet posolimo, zasekamo kosti in zvijemo v krono tako, da so rebrne kosti na zunanji strani, ter zvežemo z vrvico. Krono položimo v naoljen pekač. Polijemo z vročim oljem in postavimo v pečico. Po potrebi zalivamo z juho in meso večkrat polijemo s sokom od pečenja. Pečemo 40 minut. Pečeno jagnječjo krono pustimo 15 minut počivati. Potem jo narežemo na posamezne zarebrnice in postrežemo s prilogo po želji ter zeleno solato.

Prvi spomladanski užitki – pomlad se prebuja

Kulinarčni predlogi mojstra Jureta

Pandemija COVID-19 nam že skoraj leto dni preprečuje obiske priljubljenih gostišč in restavracij in uživanje v njihovi okusni hrani.

Jure Kren Korošec iz Negastrna je podal nekaj predlogov valentinovih menijev.

Pri pripravi vam lahko pomaga. Za nasvete in pomoč je na voljo od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure na telefonu številka 051 26 39 42. V prihodnje bomo te in druge dobrote lahko uživali tudi izpod Juretovih rok.

MESNI MENI:

- Pražena telečja jetrca s šalotko, obdana s krompirjevo espumo (peno) in trobenticami.
- Goveja juha z domačimi rezanci.
- Počasi pečena goveja prsa z žara (tagliata) na spomladanski solatki iz mladega regrata in trobentic z zeliščnim maslom.

RIBJI MENI

- Domača puhla z dimljeno ribo na regratovi solatki s trobenticami.
- Čemaževa kremna juha.
- Pečen file soma na lešnikovem maslu s kremno polento, odišavljeno z limonino lupinico in pečenimi divjimi šparglji.

VEGETERIJANSKI MENI

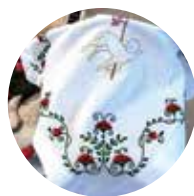
- Spomladanska regratova solatka z balzamičnim kaviarjem, trobenticami, lističi kozjega sira in poširanim jajčkom.
- Čemaževa kremna juha.
- Domači široki rezanci s šparglji in kandiranim češnjevim paradižnikom.

SLADICA, KI SODI K VSEM ZGORNJIM MENIJEM

- Čokoladna pita z vanilijevim sladoledom in pomarančnim gelom.

Za dodatne informacije je Jure na voljo na številki 051 263 942 od ponedeljka do petka od 9.00 do 11.00.

Vabilo

Društvo rokodelcev – Rokodelski center Moravče

VABI NA VELIKONOČNO RAZSTAVO

od 22. marca
do 11. aprila 2021

v Supernovi

Ljubljana

Šiška

in Supernovi

Ljubljana Rudnik.

Naši izdelki bodo na ogled v razstavnih vitrinah obeh nakupovalnih centrov.

Veseli bomo vašega obiska

DKLimbarskaGora

Dvaintrideseti pohod po nagelj - letos malo drugače

Prireditev, ki nam ogreje srca!
Žal je tudi v tem letu ne moremo organizirati v obliki, kot smo bili navajeni do sedaj.

Zato vas toplo vabimo pred TV ekrane v petek, 19. marca 2021, ob 20. uri, da si na kanalih ETV ogledate, kakšen program smo za vas pripravili letos.

Ponovitev si boste lahko ogledali tudi v nedeljo, 21. marca 2021, na naših spletnih kanalih, na spletni strani Društva krajanov Limbarska Gora in na facebook profilu od 9. ure dalje. Priklopite se in se prepustite.

Upamo, da se gledamo.
Če pa se boste slučajno tisto nedeljo podali na Limbarsko goro, se spomnite na nas, tudi mi se bomo na vas.

DK Limbarska gora
skupaj z občino Moravče

V slovo dušnemu pastirju Francu Povirku

Spoštovani in vsem nam dragi Franc Povirk,
naš župnik!

V petek, 23. oktobra, ko vas je reševalno vozilo odpeljalo v bolnišnico, smo vsi verjeli, da vas bomo znova videli pred oltarjem darovati svete maše. Toda Božja volja je bila drugačna. Kot mož besede in dejanj ste sprejeli klic Najvišjega in odgovorili: »Tukaj sem, ker si me klica!« In to resnico Vaši župljani stežka sprejemamo, čeprav vemo, da se že veselite pri Bogu, kjer ni več trpljenja.

V Peče ste prišli 1. avgusta 2006. Veliko smo vedeli o vas, da ste vojni otrok iz Križevske vasi, iz velike družine, kjer sta vaša starša darovala življenje sedemnajstim otrokom, Vam kot trinajstemu po vrsti. Vemo tudi, da ste v duhovniški stan stopili že v zrelih letih in s to odločitvijo svojega očeta tako osrečili, da je pokleknil pred vami in izrekel zahvalo. Kljub temu, da vaš oče in mati nista učkala nove maše, ste se ju pogosto spominjali v svojih globoko v srce segajočih pridigah in pogovorih. Pred vašim prihodom smo se veliko pogovarjali o vaših življenjskih dosežkih v Žužemberku, kjer ste iz vojnega pogorišča postavili novo cerkev in župnišče ter odšli od svojih ljubih Žužemberčanov še z nakupom novih orgel. Priznamo, da smo se vas kar malo bali. In tudi danes priznavamo, da ste bili za nas močan vodnik, ki smo vam sledili. Za vedno ste pustili materialni pečat v naši župniji: prenovljeno ostrešje zvonika in cerkve, vhod v cerkev s stezo za invalide, celovito obnovljeno notranjost cerkve in oltarjev, križ na pokopališču, oporni zid pri cerkvi svetega Mihaela v Peških Kandršah in obnovljene oltarje v njej ter še veliko drobnih del, ki so cerkvi v naši fari in okolico ob njiju naredili sveto in privlačno. Zob časa jima ne bo kmalu prišel blizu in še dolgo bosta oznanjali vašo veličino, gospod župnik. Zadnji veliki dogodek je bila Jernejeva nedelja 2020. Vidno utrujeni in izčrpani ste do zadnje podrobnosti spremljali in vodili potek izdelave, postavitve in slovesnosti ob odkritju spomenika vašemu sobratu Francu Pircu, umnemu sadjarju, misijonarju med Indijanci in župniku v Pečah. Takrat ste na slovesnem kosilu večkrat na vprašanja gostov, kaj bo vaš naslednji projekt, rekli, da je bil ta zadnji, pa vam nismo verjeli.

Ob gospodarskih dosežkih ste spretno povezovali naše občestvo v sodelujočo skupnost, hkrati pa ste za naše okolje primerno krepili in omogočali našo duhovno rast z vašimi osebnimi molitvami za nas in spodbudami nam k molitvi ter obhajanju zakramentov in češčenj. Bili ste naš zanesljivi pastir, pa vam tega pogosto nismo znali prav pokazati, smo vas pa resnično cenili.

Vašim modrim besedam smo slej ko prej prisluhnili. Znali ste modro razmisliti in odločno povedati o naših napakah, pohvaliti vse dobro v nas in tolažiti v težkih trenutkih. Niste zatajevali solz sreče in žalosti, temveč ste svoje čutenje delili z nami, odkrito in pristno. Še posebej ganljivo je bilo doživeti delitev zakramentov našim otrokom, saj ste se neizmerno trudili za njihovo znanje in tudi veselje ob

sprejetju zakramentov. Ob otrocih ste pozabili celo na svojo bolezen. Posebna vaša radost je bilo petje. Kako radi ste zapeli sami ali pa uživali ob petju cerkvenega zbora, še bolj, če je zapel Peški oktet, ki tudi danes s pesmijo spremlja naše slovo od Vas. Te popotnice ste zagotovo veseli.

Spoštovani gospod župnik Franc, veseli smo, da ste za kraj, kjer bo Vaše telo čakalo poslednjo sodbo, izbrali pokopališče ob naši in vaši cerkvi. Pogosto se bomo lahko ustavljali ob vašem grobu, zanj skrbeli in izpolnjevali, kar že piše na nagrobni plošči: »ŽUPNIKI UMIRAJO; NAUK OSTANE. SE NAUKA DRŽIMO, ZA RAJNE MOLIMO«.

Iskreno sožalje vsem sorodnikom in gospe Mariji, vam pa, dragi in spoštovani gospod župnik Franc, naj bo Najvišji dober plačnik za vse vaše dobro in naj izpolni še Vaše molitve, da pokliče koga v duhovniški ali redovniški poklic iz peške fare.

Hvaležni župljani župnije Peče

V molitvi in blagoslovljenem sodelovanju ob boleznih in slovesu gospoda župnika Franca Povirka smo bili vsi skupaj združeni kot veliko občestvo, ki je presegalo meje domače župnije Peče. V zahvalo za dobra dela vsakega posameznika naj vas vse Bog blagoslavlja. Trpljenje, ki ga je gospod župnik Franc Povirk doživljal na tem svetu, ga je prerodilo v Ljubezen, Luč in Življenje v Kristusu. Nam pa ostaja njegova živa vera v Kristusove besede: "Bodite pogumni: jaz sem svet premagal".

Jn 16,33

V spomin in zahvalo

Srečotu Vidergarju,

članu Društva rokodelcev –
Rokodelskega centra Moravče

Dragi Srečo, vedno znova smo pretreseni ob novicah, da nas zapuščajo naši dolgoletni člani. Bil si rokodelec z dušo in delal v svoji delavnici, še preden smo ustanovili društvo, v katerega si se vključil z velikim veseljem.

Bil si ljubitelj narave in lesa, iz katerega si v svoji delavnici znal narediti mlinska kolesa, saj so bili pod tvojim domom v Dvorjah ob Rači kar trije mlini. Bil si pravi rokodelski mojster, saj si znal narediti lesene ključavnice, katerih delovanje smo vsi občudovali, naredil si več novih kolovratov, lesenih vaz in celo lesena kolesa za svoje vnuke. Za predstavitev mlinov si naredil miniatura mlinska kolesa. Rokodelkam si naredil veliko modelov za izdelovanje slaščic z imenom »okno v svet«, ki nas bodo ob vsaki pripravi spominjale nate.

Rokodelci smo se radi oglasili pri tebi in z velikim veseljem si nas odpeljal v hram, kjer si imel lepo zbirko starin in sanjal o malem etnološkem muzeju, ki ga bodo obiskovali pohodniki po učni poti ob Rači.

Dragi Srečo, rokodelci smo bili ponosni, da smo na prireditvah lahko pokazali tvoje lesene izdelke in razlagali obiskovalcem, kako pomembno je bilo tvoje poslanstvo na področju mlinarstva oziroma izdelovanja mlinskih koles, čeprav v zadnjem času miniaturnih, saj je bilo na Moravškem nekoč kar sedemindvajset mlinov na Drtiščijci in Rači, od katerih sedaj deluje le Rotarjev mlin na Plesu.

Dragi Srečo, sedaj, ko so ugasnile tvoje žage, obličji so postavljeni v kot in ti si odšel k večnemu počitku, si Rokodelci Moravske doline želimo, da bi ostal tvoj mali muzej, kateremu si po upokojitvi namenil svoje življenje. Upamo, da ga bomo lahko obiskovali in se spominjali tvojega dela.

Počivaj v miru, mi pa bomo po najboljših močeh nadaljevali z rokodelstvom na Moravškem in vpletali tudi tvoje znanje v naše izdelke.

Branka Bizjan in rokodelci Moravske doline

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman vaju išče,
ni več vajinega smehljaja,
le delo vajinih rok ostaja.*

Zahvala

Svojo življenjsko pot sta nedavno sklenila
žena, mama, babica, prababica

Gabrijela Avbelj

v 85. letu

in mož, oče, dedek, pradedek in stric

Janez Avbelj

v 88. letu starosti,

PO DOMAČE TOPOVŠKOVA IZ HRASTNIKA PRI MORAVČAH.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nas v težkih trenutkih tolažili in nam stali ob strani.

Iskrena hvala župniku Kancijanu Čižmanu za lepe besede slovesa in lepo opravljen obred, pogrebni službi Vrbančič za organizacijo pogreba.

Hvala tudi sorodnikom, vaščanom, prijateljem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče in ostale darove.

Iskrena hvala vsem,
ki ste se poslovili in ju pospremili na njuno zadnjo pot.

POČIVAJTA V MIRU.

VSI DOMAČI

*Tako kot reka v daljavo se zgubi,
odšla si tiho, brez slovesa,
za seboj pustila si spomin
na naša skupna leta.
Le srce in duša ve,
kako boli, ko te več ni ...*

Zahvala

V 82. letu starosti nas je nenadoma
zapustila naša draga mama, babi,
prababica, tašča in teta

Valentina Cerar,

PO DOMAČE KLEMENČEVA TINCA IZ TUŠTANJA.

Ob boleči izgubi naše mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje ter podarjene sveče in svete maše.

Hvala tudi Petru Pirnatu za poslovilne besede na obredu, župniku Ivanu Povšnarju, pogrebni službi Vrbančič ter vsem, ki ste jo z nami ali v mislih spremljali na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

*Bremena usode te niso zlomila,
pod zadnjim bremenom
pa si omahnila,
bolezen iz tebe vso moč je izpila.*

Zahvala

V 84. letu starosti
nas je zapustila
naša draga

Emilija Smrkolj,

VRBANOVA MILKA IZ HRASTNIKA.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom,
vaščanom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja,
podarjene sveče, cvetje in svete maše.
Zahvaljujemo se gospodu župniku Kancijanu Čižmanu
za lepe poslovilne besede in pogrebni obred,
pogrebni službi Vrbančič za organizacijo pogreba
in pevcem za zapete žalostinke.
Posebna zahvala tudi vsem patronažnim sestram,
dr. Dežmanu in sestri Saneli.

Vsi njeni

*Bili smo čustveno bogati,
dokler si bil z nami ti,
a zdaj živijo le spomini
na te srečne dni.*

V spomin

Minilo je 10 let,
odkar je za vedno odšel naš dragi

Ivan Smrkolj,

VRBANOVA IZ HRASTNIKA.

Iskrena hvala vsem, ki ga ohranjate v lepem spominu,
postojite ob grobu in mu prižigate svečke.

Vsi njegovi

Zahvala

Ob izgubi očeta

Jožefa Štruklja

Z LIMBARSKÉ GORE 11

se zahvaljujem vsem, ki ste mu ob zaključku življenjske poti
stali ob strani, še posebej zdravstvenemu osebju
ZD Moravče, ZD Domžale in UKC Ljubljana.
Hvala sosedom, širši družini in prijateljem, ki ga niste pozabili
in ste ga tudi v zadnjih letih življenja redno obiskovali
ter mu s tem vedno znova risali nasmeh na obraz.
Naj nam nasmejan ostane v lepem spominu.

Sin Blaž

*Polje, kdo bo tebe ljubil,
ko bom jaz v grobu spal?
Ljubil žar me bo pomladni,
ki nad mano bo sijal ...*

V spomin

Letos mineva 10 let,
odkar je za vedno odšel
naš dragi ati

Anton Urbanija,

KOCJEV TONE IZ DRTIJE.

Iskrena hvala vsem,
ki ga ohranjate v spominu
in postojite ob njegovem grobu.

Njegovi domači

*Vse na svetu mine,
vse se spremeni,
le spomin na tebe
ostaja in živi.*

V spomin

Mineva deseto leto, odkar nas je zapustila naša
draga mami, babi, prababi in tašča

Franciška Uštar,

– TRDINOVA IZ NEGASTRNA.

Iskrena hvala vsem, ki ga ohranjate v lepem spominu,
postojite ob grobu in mu prižigate svečke.

Vsi njegovi

*Je čas, ki da,
je čas, ki vzame,
pravijo, je čas, ki celi rane,
in je čas, ki nikdar ne mine,
ko zasanjaš se v spomine.*

Zahvala

V 69. letu nas je nenadoma zapustil naš dragi mož,
ati, ded, brat in stric

Marjan Ribič,

PO DOMAČE PRVODARJEV MARJAN IZ DEŠNA.

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem
za izrečena sožalja. Hvala vsem za podarjeno cvetje in sveče.
Hvala sokrajanom za pomoč, cvetje in poslovilne besede.
Posebna zahvala gre Marku in Damjani Babnik ter zdravstvenemu osebju
Zdravstvenega doma Litija, ki je v najtežjih trenutkih pomagalo
reševati življenje našega atija.

Pogrešali te bomo!

Žena Bernarda, sinova Gorazd in Mitja z družinama

Občina Moravče

t: 01 72 47 140 / f: 01 72 31 035

Ponedeljek: 8.00 - 10.30

in 11.00 - 15.00

Sreda: 8.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00

Petek: 8.00 - 10.30 in 11.00 - 13.00

Karitas

Tretji četrtek v mesecu: 17.45 - 18.45

Rdeči križ

g: 031 291 564

Prvi ponedeljek v mesecu:

17.00 - 19.00

Župnijski urad

t: 01 72 31 055

Ponedeljek in petek: 9.00 - 10.00

in 16.00 - 18.00

Pošta

t: 030 718 533

Ponedeljek, sreda, petek:

9.00 - 12.00 in 13.00 - 16.00

Torek, četrtek: 9.00 - 11.00

in 15.00 - 18.00

Sobota: Zaprto

Policijska pisarna

Ponedeljek: 16.00 - 18.00

Petek: 8.00 - 10.00

Zadnje nedeljo v mesecu:

8.00 - 10.00

Osnovna šola Jurija Vege

t: 01 72 31 003 in 01 72 31 210

www.osmoravce.si

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Vrtec

t: 01 72 31 227

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Podružnična osnovna šola Vrhpolje

t: 01 72 31 233

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Zavod za gozdove

Revir Moravče, Vegova 7

g: 041 657 223

Gasilska zveza Moravče

t: 01 72 31 234

24-urna dežurna služba

na telefonu 112

Knjižnica Daneta Zajca

t: 01 72 31 359

Torek in četrtek: 14.00 - 19.00

Sreda: 9.00 - 14.00

Knjižnica je odprta za prevzem rezerviranega, naročenega in vnaprej pripravljenega gradiva. Prost dostop do gradiva žal še ni možen.

Ambulanta splošne medicine

t: 01 72 31 008

Ponedeljek in sreda: 12.30 - 19.30

(sprejem do 18.00)

Torek, četrtek, petek: 7.00 - 14.00

Amb. za otroke in mladino

t: 01 72 32 943

Ponedeljek in sreda: 13.00 - 20.00

Torek: 7.00 - 14.00 (ambulanta),

10.30 - 14.00 (posvetovalnica)

Četrtek: 7.00 - 14.00 (ambulanta)

8.30 - 11.00 (sis. pregledi),

Petek: 7.00 - 14.00 (ambulanta)

8.00 - 11.00 (ambulanta)

Diagnostični laboratorij

Ponedeljek in sreda: 12.30 - 19.00

Torek, četrtek in petek: 7.00 - 13.30

Odvzem za biokemične preiskave:

8.00 - 10.00

Zobna ambulanta

t: 01 72 31 150

Ponedeljek in sreda: 6.45 - 13.15

Torek in četrtek: 12.45 - 19.15

Petek: 6.45 - 12.45

Zobna ambulanta za otroke in mladino

t: 01 72 32 750

Ponedeljek in sreda: 7.00 - 14.00

Torek in četrtek: 13.00 - 19.00

Petek: 7.00 - 13.30

Patronažna služba

t: 01 72 32 944

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 8.00

Lekarna

t: 01 77 70 245

Ponedeljek: 12.00 - 19.00

Torek, četrtek, petek: 7.30 - 14.00

Sreda: 13.00 - 19.00

Prva sobota v mesecu: 8.00 - 12.00

Kmetijska svetovalna služba KGZS - Zavod LJ, Izpostava KSS Domžale

Šaranovičeva cesta 21a, Vir

t: 01 724 18 45 ali 01 724 48 55

Uradne ure: ponedeljek in sreda

od 8. do 11. ure oz. po dogovoru

Slovenski okoljski javni sklad, mreža ENSVET

Brezplačno energetske svetovanje

gasper.stegnar@ensvet.si

(po predhodnem dogovoru)

LAS Srce Slovenije

Svetovanje s področja razpisov

v okviru LAS, Občina Moravče

Prva sreda v mesecu: 9.00 - 12.00

Avtohiša **KRULC**

Sklepanje avtomobilskih zavarovanj

  www.nissan-krulc.si ursa.rems@nissan-krulc.si 031-362-397**Nudimo tudi**

Cenitve kasko škod in karoserijska popravila

vse znamke vozil / traktorjev / delovnih strojev

Nagradna križanka

AVTOR-GREGA RIHTAR	NAŠ KANT-AVTOR	GESLO	SRBSKO MOŠKO IME, ALEK-SANDAR	BOKSAR-SKO BORISČE	NAŠA SOCIO-LOGINJA (MACA)	NEZAKONITOST, BREZ-PRAVJE	NATRIJ	SNOV, KI JO VSEBUJEJO KOŠČICE NEKATERIH SADEŽEV PROSTOR ZA VRATARJA	NEKD. IME PRESTOL-NICE KAZAH-STANA	AMERIŠKA PISATELJICA (TONI)	TELIČEK	GUSTAV IPAVEC	DARILO	UTRDBA V SAN ANTONIU V TEKSASU	TOŽBA (EKSPR.)	RUSKI STRELEC S PIŠTOLO (VLADIMIR)	NIKOLA TESLA	
NEKDANJI ARMENSKI TELO-VADEC (ALBERT)																		
PRISTAŠ NACIONAL-SOCIALIZMA																		
DŽEZ KITARIST REINHARDT							TULJE, PAZDERJE BIBLIJSKO NOMADSKO PLEME					OBROK, DELEŽ REKA V ROMUNJI						ČILSKI PESNIK (PEDRO DE)
ROK CVETKOV			VRSTA RADIOAKT. ŽARKOV PRIPOVEDOVALEC										EGIPTOVSKI BOMBAŽ PISATELJ KERMAUNER					
AVSTRIJSKI ARHITEKT (KARL)				NEKD. JUG. PEVKA (ZANA) KRAJ PRI ZADRU							BESEDA BREZ NAGLASA TONE SVETINA							
NEKDANJI FRAN-COSKI DIRKAČ ALESI					JERNEJ ABRAMIČ ZEMELJSKI TEČAJ			OKRASNA CVETLICA OBLJUBA						IGRALKA ZUPANČIČ RUSKI POLITIK (IGOR)				
GLASBILO, ZLASTI VIOLINA (SLABŠ.)									KOSTNICA NEKD. AM. TENIŠKA IGRALKA (CHRIS)							SMUČAR-SKI SKAKALEC BARTOL	HRVAŠKI PEVEC ŠERFEZI	
JAPONSKI PISATELJ (HOMEI)						EBENOVEC SEVERNO-DALMATINSKI OTOK					LETEV (NAREČNO)	IT. REŽISER (PUPPI) ENO-VALENTNI RADIKAL						
ENOTA ZA OSVET-LJENOST				MLAKA, LUŽA NOVINAR LIPICER						OGRAJA IZ PROTJA NORDIJSKA BOGINJA MORJA						IVAN VIDAV ZENSKO IME EVA (LJUBKOV.)		
AMERIŠKI POLITIK (ELIHU)					KNJ-ŽEVNIK MIA ŽNIDARIČ								ROKOME-TAŠICA IRMAN TANJA ODER					
MESTO V TURČIJI OB ISTO-IMENSKEM ZALIVU								GORA NAD SELSKO DOLINO										
RISTO SAVIN			ALPSKI SMUČAR OŠLAK					LESENI ODPADKI OB SEKANJU										

POMOČ: ANOMIJA-nezakonitost, brezpravje, EDREMIT-mesto v Turčiji ob istoimenskem zalivu, ETIL-enovalentni radikal, ICEK-teliček, IWANO-japonski pisatelj (Homei)

Geslo boste dobili v potemljenih poljih, ko pravilno rešite križanko. Gesla pošljite v zaprti ovojnici na naslov Občina Moravče, Vegova 9, 1251 Moravče s pripisom »Nagradna križanka« in v njej zapišite tudi svoj naslov. Ovojnico lahko tudi odložite v nabiralnik Občine Moravče (pred vhodom v prostore Občine Moravče). Med pravnimi rešitvami bomo izžrebali nagrajenca oz. nagrajenko, ki bo prejel(a) nagrado. Tokratno nagrado podeljuje podjetje **Izdelovanje lesenih izdelkov, Zajc Sebastjan s.p.**

Geslo križanke, objavljene v prejšnji številki Novic iz Moravske doline (1/2021), je bilo **ROKODELSTVO**. Izžrebana pošiljateljica pravnega gesla gospa Marija iz Moravč bo po pošti prejela nagrado **Društva rokodelcev - Rokodelskega centra Moravče**.

FRIZERSTVO

Vlasta Stražar s.p., Krašce 6a, 1251 Moravče

Naročila: 041 215 378

Delovni čas: od ponedeljka do sobote, po predhodnem dogovoru!
Nedelja in prazniki zaprto

Obvestilo strankam

Frizerstvo Pr' Škarjet se po sedemnajstih letih februarja seli na novo lokacijo. Naš novi naslov je **Krašce 6a, Moravče**.

Vsi, ki ostajate zvesti, kakor tudi vse nove stranke, prav vsi ste dobrodošli v našem novem salonu. Z veseljem vas bom pričakala.

Obenem se zahvaljujem vsem, ki ste bili do danes kakorkoli prisotni na moji poslovni poti.

Hvala vam!

Vaša frizerka Vlasta

HUBAT
25let

080 22 36
www.hubat.si

Za toplo zimo in pomlad
kurilno olje
dostavlja HUBAT

BREZPLAČEN PREVOZ ALI PLAČILO NA OBROKE

BORIS KOPITAR
SVETUJE

PREVERITE SLUH IN
POSKRBITI ZANJ

POKLIČITE
ZA TERMIN
059 044 055

BREZPLAČNO
PREVERJANJE
SLUHA IN TESTIRANJE
SLUŠNIH APARATOV
BTC LJUBLJANA

OBIŠČITE **AUDIOBM**
AUDIOBM.SI SLUŠNI CENTRI

Pri Jurku
GOSTILNA IN PICERIJA

**DOSTAVA
HRANE
NA DOM**

tel.: 01 723 28 83
gsm: 040 144 783

Trg Svobode 15, 1251 Moravče
<https://www.facebook.com/PicerijapriJurku>

BARVE LAKI PIRC

NOVA TRGOVINA ZA DOM

Sončna ulica 1a, Domžale - Vir
NASPROTI TRGOVINE HOFER
051 647 602

ODPRTO ŽE OD 6. URE
BARVE, AVTOLAKI, ČISTILA ...

Glasurit 3M TEKNOS ALCEA C.A.R.F.I.T.

- brezplačna kontrola vida
- korekcijska očala
- sončna očala
- športna očala
- kontaktne leče

OK
optika
KRHLIKAR

Očesna optika Krhlikar
Trg svobode 2, 1251 Moravče
T: 01 723 28 22, M: 040 709 232
optika.krhlikar.pe@gmail.com
www.optika-krhlikar.si

RENAULT
Passion for life

Novi Renault servis Krucl v Moravčah

RENAULT STORITEV. Vozite dalje. Uživatej dalje.

Renault priporoča Castrol

KRULC d.o.o.

Cesta heroja Vasje 8
1251 Moravče

NUDIMO VAM:

servisiranje vozil, mehanična popravila,
garancijska popravila, karoserijska in ličarska popravila,
cenitve škod, sklepanje zavarovanj ...

☎ 01-7231-200

🌐 www.renault.avtohisia-kruc.si

✉ servis@avtohisia-kruc.si

NISSAN QASHQAI N-CONNECTA
Zares bogato opremljen

Že za
179 €/mesec*

Bon za zimske pnevmatike*

NISSAN
INTELLIGENT
MOBILITY

KRULC

ŽE 30 LET POOLBLAČENI SERVISER
VOZIL NISSAN

KRULC d.o.o.

Cesta heroja Vasje 8, 1251 Moravče
Delovni čas 08-18, sobota 08-12.
Tel: 01 723 12 00 www.nissan-kruc.si

Kombinirana poraba goriva: 7,8 - 5,3 l/100 km. Emisije CO₂: 188-159 g/km. Emisijska stopnja: Euro6D Temp. Emisija NO_x: 0,0181-0,01553 g/km. Emisija trdnih delcev: 0,0004 - 0,00092 g/km. Št. delcev (k107): 0,01-0,86. Vrednosti merilav porabe in emisij ustrezajo novemu standardu meritev WLTP (splošno uveljavljen postopek testiranja za lahka vozila). Ogrevan ogljikov dioksid (CO₂) je nepomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije iz prometa onesnažujejo zrak in tako pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerni povišanem koncentracijam prizemnega ozona delcev PM₁₀ in PM_{2.5} ter dušikovih oksidov.

*Informativni izračun je nastavljen na dan 7.1.2021 za Nissan QASHQAI 1.300i 140i H-ODN LE 123. Zaloga. Maloprodajna cena z 2 leti uporabljenih pnevmatik in 2000 km zbiranja 2214000 €. Informativni izračun za skupni znesek kredita v višini 1163250 € je nastavljen za obdobje 60 mesecev in sklopljena redno mesečna obveznost 1790 €, in pokoj v višini 10.5000 €. CO₂ = 1070 g se lahko spremeni, če se spreminjajo katalitski elementi v izračunu. Skupni znesek, ki ga mora oddati kreditogetnik, znaša 15.99730 €, od tega zbirata zavarovalnica primanja kreditov in strošek obdobjne vrednosti 22105 €. Kreditogetnik vrne kredite v 60 mesečnih obrokih v višini 19100 €. V mesečnih obrokih je vključeno zavarovanje za brezskrbnost, nepogodno svetlo in nepogodno kvaliteto. V financiranje je vključeno brezplačno 3-letno podajljano jamstvo in stroški za zbiranje pnevmatik v vrednosti 500€ z CO₂ 5 let jamstva obloga 3 leta lovaritve garancije ter dopolnilno jamstvo za 4,5 leta po programu. Na novi program jamstva sklopljen finančni pogodbilni in mesečni finančni strošek 5.000 € in mesečnim trajanjem financiranja 36 mesecev pridobimo si pravico do nakup. Večja zbirka Nissan financiranja. Akcija velja do 31. 3. 2021 oz. do razpisnega zbiranja. Fiskusni se pridružijo pravilo, da predčasno zaključijo akcijo ali se prodajajo. Priljubljenost si pravico do nakup, za morebitne neslake ne odgovarjamo in se zanje ne odgovarjamo. Številko kreditnega posredništva uporabite: Renault Nissan Slovenija, d.o.o., Dunajska 22, 1001 Ljubljana. Več na www.nissan.si

PEPLAST

Brizganje plastičnih mas - PVC ograje - Rolete - Žaluzije - Tende - Komarniki - Garažna vrata

ALU in PVC okna-vrata KRPAN ŽALUZIJE

PEPLAST d.o.o.
Šlandrova cesta 9a,
1251, Moravče, Slovenija
TEL: 01/7232-868
GSM: 041/753-617
info@peplast.si

www.peplast.si

Avtohiša Vesel

Martin Vesel s.p.

SERVIS

Češnjevice 16b
1251 Moravče

t. 01 72 31 032
g. 041 687 336

- Priprava vozil za tehnični pregled
- Servisne storitve za vozila vseh znamk
- Brezplačno nadomestno vozilo
- Kleparska dela

• Delovni čas
pon - pet od 8^h - 18^h

www.avtohisia-vesel.si

TV - INTERNET

Slovenski in tuji TV programi z Limbarske gore
in Krvavca - Kržišča. Brezžično do objekta!

ZANESLJIVO IN UGODNO!

- TV od 16€, INTERNET od 13€, MOBILNI TELEFON od 5€/mesec
- Najbolj gledani kabelski programi s SLO podnapisi, tudi v HD
- INTERNET in IPTV signal tudi s kamniškega gradu, Krma, Ambroža, Velike Planine, Zgornje Javoršice, Kališča, Rožična, Zasavske Svete gore, Peč, Črnivca, Slivne, Sv. Miklavža

☎ 040 997 007

www.zvezdatv.si www.gorosan.com

ZANESLJIV SERVIS LCD TV

VRATA JERMAN

PRODAJA IN MONTAŽA

MARKO JERMAN s.p.

gsm.: 041 387 111

e-mail: mare.jerman@gmail.com

www: montaza-jerman.net

izmere • svetovanje • prodaja • montaža • servis